

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCVI., št. 2
februar – svečan

Lovca je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priloga in tisk
Tiskarna Schwarz Print, d. o. o.,
v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovca

Župančičeva 9 – p. p. 505

1001 Ljubljana

e-naslov: lovca@lovska-zveza.si

Tel.: (01) 24-10-922

Faks: (01) 24-10-927

Predstavitvene strani LZS:

<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed

5 €, od 25 do 30 besed 6 €.

Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba poslati pisno

in plačati vnaprej na transakcijski

račun Lovske zveze Slovenije,

Župančičeva 9, Ljubljana,

pri NLB, d. d., Ljubljana:

02010-0015687097.

Foto: T. Velikonja

IZ VSEBINE:

A. Köves:	Z znanjem in voljo pokažimo naše vrednote!	64
IZ DNEVNEGA TISKA		66
G. Hodnik:	Zgradba sodobnih lovskih krogel	68
R. E. Širnik:	Kako je za varstvo poljskih jerebic do druge svetovne vojne skrbela lovska organizacija?	73
PO LOVSKEM SVETU		75
B. Krže:	Parkljasta divjad in volkovi	75
B. Krže:	Podatki o odstrelu divjadi v Nemčiji v letu 2011/12	77
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	78
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		79
I. Cimerman:	S košutjim mladičem na plečih	79
LOVSKA ORGANIZACIJA		81
S. F. Kropce:	Proučili možnost aktivnejšega sodelovanja lovcev z MKO	81
S. Žerjav:	Informacijska točka LZS	82
M. Gselman:	Poplave – jesen 2012	83
R. Apohal:	Rogisti LD Fram	86
K. Kovačec:	Okrogla miza Psi brez nadzora v naravi	86
M. Toš:	Podivjani psi znova »opraviili« del odstrela	87
S. Korez:	Lovci iz Lipnice že štirideset let z nami	88
F. Rotar:	Deveto Srečanje koroških lovskih pevcev in rogistov v Žerjavu	89
B. Kanižar:	Predstavitev slovenskega lovca in njegove dejavnosti	90
R. Gašperšič:	Strokovnjakom iz Švice smo predstavil LD Kropa	91
M. Palčič:	Srednjeveški dan v Trbovljah	92
JUBILANTI		93
LOVSKI OPRTNIK		94
L. Klemenčič:	Krstim te v imenu ...	94
B. Valentan:	Tradicija z LD Cajnarje se nadaljuje	95
T. Košar:	Lovski krst v LD Sevnica	95
B. Grošelj:	Lovski krst na štefanovo	96
J. Kuperti,		
Đ. Katavič:	Na srečanju so se pomerili in streljanju in odšli na izlet	96
J. Leban:	Lovski priročniki nekoč in danes	97
M. Predalič:	Gamsi v prvem (lanskem) snegu	98
T. Pirih:	Drugi »damski lov« v LD Anhovo	99
M. Toš:	Mladi puškar stare boroveljske šole	99
B. Krže:	Štirideset let od Lovske razstave – Maribor 1972	100
B. Urbančič:	Trirogi	100
M. Adamič:	Pred dvajsetimi leti na Banderi – malo za osvežitev spomina	100
V. Pucer:	Spomini na jerebice na območju LD Šmarje	101
Ekpa SloWolf:	Druga sezona spremljanja populacije volka s pomočjo genetike (2011–2012)	102
V SPOMIN		104
LOVSKA KINOLOGIJA		105
J. Šumak:	PNZ za goniče in brak-jazbečarje v Gornjem Gradu	105
J. Šumak:	PNZ goničev in brak-jazbečarjev v Rogaški Slatini	105
J. Janežič:	Lokalna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov	106
J. Šumak:	Vzrejni pregled nove VK za alpske brak-jazbečarje	107
L. Steinbacher:	Prehodni pokal ostaja v LKD Maribor	107
F. Krnjak:	Vsestransko uporabnostna preizkušnja ptičarjev (VUP) 2012	108
J. Verčko:	Kdaj je neko tekmovanje lovskih psov dejansko državna tekma (CACT)?	109
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	109

SLIKA NA NASLOVNICI:

Mufon – (*Ovis amon musimon*)

Foto: M. Migos

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12. a

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljski jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Z znanjem in voljo pokažimo naše vrednote!

V pozni jeseni minulega leta, po velikih lovih v slovenskih loviščih, je pritisnila huda zima, a ne za dolgo, saj nas je veliki zimski črnogledi solsticij pozitivno presenetil ter prijazno nasul žarkov upanja čez prisojne lege krasa na alpske strmine, čez štajerske holme in na prekmurske ravnice. Zemlja se vrti naprej in iz novih svetlih obzorij veje duh optimizma, ki naj ga ne zmanjka niti v naši lovski organizaciji.

Zdaj, ko se izteka čas za inventure, ko z negotovostjo stopicamo na začetku novega leta in še ne vemo, kaj lahko pričakujemo od njega in kaj nas čaka, se lahko hkrati smelo oziramo v preteklost s kančkom optimizma; z veseljem ugotavljamo napredek v naši lovski organizaciji. Novembra minulega leta je Lovska zveza Slovenije izdala novo, že dolgo pričakovano knjigo *Divjad in lovstvo*, ki ni samo nov lovski učbenik, ampak je tudi krona večletnega dela celotne lovske organizacije, pred nami je prava enciklopedija o lovstvu. Knjiga je izšla v okviru Zlatorogove knjižnice, kar pomeni, da jo je dobil vsak lovec. Na ta izdelek smo lahko ponosni, ne samo mi v uredništvu, ampak vsi lovci, saj je knjiga po mnenju mnogih prerasla v pravo vrhunsko pripravljeno strokovno delo, ki je plod številnih domačih strokovnjakov, večinoma lovcev, ki so se že dokazali z raznimi prispevki, ne samo v reviji *Lovec*, ampak tudi drugje. Nekateri med njimi so tudi priznani avtorji različne slovenske lovske literature, ki je že izšla v zbirkah knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice.

Ena od pomembnejših in razpoznavnih dejavnosti Lovske zveze Slovenije, kot naše krovne lovske organizacije, je njena založniška dejavnost. Le-ta ima dolgo tradicijo, saj smo pred dvema letoma praznovali 100-letnico izdajanja našega glasila *Lovec*, revije, ki je še vedno nenadomestljiv informator slovenskih lovcev, ki pa ga prebirajo tudi drugi ljubitelji narave in lovstva. Poleg lastnega glasila Založništvo LZS skrbi tudi za izdajanje strokovnih knjig z lovsko in naravovarstveno tematiko, ki jih izdajamo v obliki dveh knjižnih zbirk: v *Strokovni in Zlatorogovi knjižnici*. V okviru obeh je doslej izšlo že veliko kakovostnih knjig. Prav slednja je konec lanskega leta prinesla med lovce novo, 37. knjigo *Divjad in lovstvo*, ki obsega 642 strani in je izšla v 30.000 izvodih in jo lahko s ponosom predstavljamo tudi v zamejstvu in sosednjih deželah, saj je v celoti izvirno, domače delo in velja za delo desetletja.

Knjiga nosi ime *Divjad in lovstvo*, ki naj bi po začetnih načrtih založništva in načrtih celotne krovne organizacije predstavljala novo izdajo lovskega priročnika, saj prejšnji, ki smo ga izdali v dopolnjeni izdaji leta 1996, ni več zadostoval trenutnemu stanju na področju lovstva in njegove organiziranosti. Posodabljanje vsebine dozdašnjih učbenikov in vključitev novih avtorjev sta naposled prerasla v pravo enciklopedijo, zato smo knjigi tudi dali ime *Divjad in lovstvo*. Obenem je urejena tako, da je vsebinsko zanimiva tudi za splošno javnost kot strokovno poučna literatura.

Vsebinska tega dela, poleg temeljnih strokovnih poglavij oziroma področij dela v lovstvu, upošteva tudi glavne, doslej sprejete usmeritve pri upravljanju populacij divjadi in tudi zavarovanih vrst, ki po novem ne sodijo več pod pojem »divjad«. Upošteva tudi glavne temelje ekologije in varstva narave, ob upoštevanju vseh veljavnih zakonov in usmeritev, ki so neposredno pove-

zane z lovstvom in dejavnostjo društev, pa čeprav se zadeve sčasoma še vedno spreminjajo in prilagajajo. Knjiga je tudi zbirka temeljnih in najnovejših sodobnih spoznanj s področja biologije prostoživečih živali, ki so predmet lovstva. Skratka, delo prinaša nekaj novosti, ki jih v prejšnjih učbenikih ni.

Bogata in pregledna vsebina je takšna, da je lahko prvovrsten, izviren in vsebinsko razširjen slovenski priročnik, ki bo koristil ne samo mladim lovcem, ampak tudi predavateljem in mentorjem pri pripravljanju predavanj in izobraževanju mladih lovcev.

Z izdajo knjige *Divjad in lovstvo* je bila v našem uredništvu končana ena najzahtevnejših nalog minulega časa; ne samo v uredništvu, ampak v okviru LZS nasploh. Poleg omenjenega projekta, ki je terjal večletno delo tudi zunaj delovnega časa, smo v uredništvu tekoče izdajali revijo *Lovec*, ki smo jo skušali ohranjati na čim bolj kakovostni in aktualni ravni in seveda s sprejemljivimi stroški izdajanja. Med uvodniki ste lahko brali misli najodgovornejših za posamezna področja dela v okviru LZS, vključno s predsednikom mag. Srečkom F. Kropetom, ki je redno prispeval svoje misli tudi v podrubriko *Predsednikova beseda*. Ob tej priložnosti se vsem za prispevke zahvaljujem in želim, da še naprej poročajo o svojem delu, stanju LZS, delu organov LZS ter odnosih in aktivnostih do posameznih državnih ustanov, s katerimi moramo sodelovati tako, da bomo zagotovili še nadaljnje uspešno delo na področju našega poslanstva. Vse z namenom, da bomo ohranili naravo in divjad, da jo bodo lahko občudovali tudi naši zanamci.

O polemičnih prispevkih smo že pisali; v uredništvu se ravnamo po načelu, da je polemiziranje zdravo, vendar le, če temelji na resničnih argumentih in je zapisano z najvišjo mero strpnosti in etike do drugače mislečih. Nikoli ne bomo pristajali na žaljivo pisanje, ki bo drugače misleče oziroma tiste, ki si morebiti razlagajo določene stvari narobe, žalilo. Pri tem je treba opozoriti, da objavljeno mnenje drugače mislečih ni nujno tudi mnenje uredništva in da mora biti argumentirano. Sicer se je treba vprašati, kam bomo prišli, če se bomo še lovci prepirali med seboj. Dovolj energije moramo vlagati že v ustrezne odzive drugače mislečih v našem družbenem okolju, pa tudi do raznoraznih prispevkov novinarjev, ki poročajo oziroma pišejo za različne medije. Kot primer lahko napišem, da se mediji takoj odzovejo na primere, ko se zgodi kaj neprimernega med našimi lovci. Sem med drugim spadajo v prvi vrsti nesreče na lovih, ki se žal velikokrat zgodijo zaradi določenega spleta okoliščin. S tem ne želimo opravičevati neustreznega ravnanja ali napak naših lovskih tovarišev, ampak to, da je zanje zanimiva vedno in praktično samo negativna informacija. Če se kaj zgodi za aktivnosti lovstva na strokovnem področju upravljanja z divjadjo, varovanja narave ter kulturnem in drugih področjih, samoiniciativno redkeje poročajo o takih dogodkih.

Zato je na nas samih, da poskušamo z javnimi predavanji, strokovnimi in poljudno-znanstvenimi članki vplivati na širšo javnost in tako postopoma ustvarjati prijaznejše vzdušje v širšem prostoru. Drugače misleči naj skušajo z našo pomočjo spoznati pomen lovstva kot naravovarstvene organizacije in zdrave kulture sobivanja v naravi.

Nedvomno pa moramo tudi sami v svojih okoljih in s svojim zgledom storiti več na področju lovske kulture. Napake in nesreče, ki se zgodijo iz malomarnosti in neodgovornega ravnanja, moramo odstraniti iz naših vrst, saj največkrat sami dajemo povode za negativno poročanje o nas. Dokažimo nasprotno, da smo iz pravega testa, da s ponosom nadaljujemo plemenito tradicijo majhnega, vendar lovsko ozaveščenega naroda sredi velike Evrope.

Na koncu bi rad spregovoril še nekaj o članstvu v lovski organizaciji. O stanju članstva je bilo že veliko napisanega, dejstvo je, da se iz leta v leto vedno bolj stara, mladih je žal vedno manj. Prav zato je LZS ustanovila posebno delovno skupino z imenom Mladi in lovstvo, ki deluje v okviru Komisije za izobraževanje. Seveda se marsikje v območnih zvezah zavedamo, da stanje na tem področju ni najboljše, zato so se že pred ustanovitvijo omenjene delovne skupine marsikje začeli načrtno ukvarjati s promocijo lovstva med mladimi. Omenil bi rad, da je bila prav območna zveza ZLD Prekmurje, ki jo vodim, prva, ki je vpeljala vsakoletne lovske tabore za osnovnošolsko mladino. O podrobnostih na tem mestu ne bi pisal, saj smo o tem redno poročali v Lovcu. Omenil bi le, da so še kako dragoceni kakršni koli poskusi, da bi se naše članstvo pomladilo. Drugi del procesa, ko se mladi odločijo za lovstvo, sta izobraževanje kandidatov in priprava na lovski izpit, ki se po mojem mnenju izvajata zadovoljivo. Sicer pa v tem delu prispevka ne bom zahajal na področje, s katerim se ukvarja pristojna komisija LZS ter aktivni na posameznih območnih zvezah, ki skrbijo za izobraževalne programe. Spregovoril bi o tem, kar opažam sam osebno, tudi kot član predavateljskega aktiva naše območne zveze. Odkrito povem, da je opaziti, da kandidati, ki prihajajo iz nekaterih lovskih družin, nimajo zadostnega znanja oziroma praktičnega dela, čeprav imajo

ustrezno potrjene dnevnike dela in v njih zapisano, da so uspešno opravili praktičen del lovskega izpita. V nadaljevanju rednega tečaja pa je žal pri nekaterih kandidatih vse prevečkrat opaziti, da temu ni tako. Zato je na mestu vprašanje, kako praktičen del priprave izvajajo v družinah!? Druga stvar, ki bi jo rad omenil, je, da se pojavljajo primeri, sicer so res zelo redki, vendar so, da se kandidati po uspešno opravljenem lovskem izpitu in zadostnem stažu nočejo udeležiti starega lovskega običaja – lovskega krsta.

Ne vem, kako naj si to predstavljam drugače, kot da jim tega običaja nekdo ni pravilno predstavil in da zato nimajo občutka za lovsko čast in ohranjanje lovskih šege in navad ter s tem povezanega spoštovanja določil Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Za take primere smo verjetno krivi starejši lovci, ki na mlade nismo znali prenesti vrednot našega poslanstva tako, kot bi ga verjetno morali, oziroma tako, kot so to nekoč prenesli na nas naši mentorji. Zavedati se pač moramo, da so ravno naše šege in navade v očeh javnosti nekaj, kar nas krasi kot zeleno bratovščino. Zato je treba storiti vse, da se bodo le-te ohranjale še naprej, kot smo tudi zaprisegli.

Naj se ob koncu ponovno vrnem h knjigi Divjad in lovstvo. Velika lovska knjiga naj nam bo vodilo optimizma kot velik popisan plakat naše sedanjosti. Večkrat jo vzemimo v roke in v njej poiščimo nekaj dodatnega znanja; naj nam bo za popotnico v letu, ki bo zagotovo eno težjih v naši mladi državi. Tudi naš prispevek je pomemben; pokažimo pot nazaj k naravi, kjer se skrivajo naše vrednote, poiščimo jih in jih v pravi luči predstavimo vsem, predvsem mlajšim. Kajti če jih ne bomo znali navdušiti danes in jih prepričati, da smo lovci koristni, da opravljamo pomembno poslanstvo, ki varujemo prgišče izjemnih lepot, razsutih po vsej deželi, se slabo piše nam in naši organizaciji.

Lendava, 4. 1. 2012

Dr. Arpad Köveš

Foto: M. Migos

Prepelica – *Coturnix coturnix*

USTRELIL MEDVEDKO IN SI REŠIL ŽIVLJENJE

Delo, 3. 12. – Lovski pogon članov LD Bukovica in njihovih številnih gostov bi bil v soboto kmalu usoden za lovca Marjana Boštjančiča, ki ga je, čakajočega na preži, napadla medvedka. Lovec je v samoočrambi ustrelil žival, ki je bila od njega oddaljena dober meter, in si tako po vsej verjetnosti rešil življenje.

SNEŽNIK - ČUDOVITO ZATOČIŠČE ZA DIVJE ŽIVALI

Nedeljski, 9. 12. (Franci Horvat) – Snežnik se s svojim koničastim vrhom dviguje tako visoko, da se z njegovega vrha okoli lahko sprehaja po vsej deželi ... Na njem je glede na lego nekaj posebnega: botanični vrt od leta 1964. Tam bomo videli izredno redko divjo mačko, velikega petelina ali orla. Malce pogostejše lahko srečamo volka, medveda, srnaka, jelena, gamsa, podlasico, kuno zlatice, gada, kragulja, orla belorepca, gorske lastovke, krokarje ... To je kraški svet, ki naj bi nastal že v času krede oziroma jure (apnenec, dolomit). Kdor pozna kraški svet, ve, da tam voda takoj ponikne, kakor hitro pade na tla.

EVROPSKI PARLAMENT ZA BOLJŠE PREVOZNE RAZMERE ZA ŽIVALI

Primorske novice, 13. 12. – Evropski parlament opozarja na slabe prevozne razmere, v katerih še vedno prevažajo številne živali v EU. Rešitev je v izvajanju sedanjih pravil, povečanju števila inšpekcijskih pregledov ter strožjih kaznih za kršitelje, v resoluciji navajajo evropski poslanci.

TIHOTAPILA ZAVAROVANE KLJUNAČE IN PREPELICE

Slovenske novice, 14. 12. (I. U.) – S priznanjem krivde in sporazumom med tožilstvom in obrambo sta si italijanska lovca, ki so ju pred tremi leti zalotili na mejnem prehodu s Hrvaško na Dragonji, ko sta prevažala ustreljene kljunače in prepelice, prislužila zaporno kazen s preizkusno dobo enega leta. Takrat je sodnik Matevž Gros obema naložil plačilo sodnega postopka skupaj s stroški prevajalke in sodne takse.

Včeraj se je na okrožnem sodišču v Kopru (zaradi znižanja kazni obravnava tega kaznivega dejanja zdaj spada v pristojnost okrajnega sodišča) prvi zagovarjal 78-letni Giorgio Castellan iz Mussolenta

pri Vicenzi. V njegovem avtomobilu so odkrili sedem kljunačev, ki so jih cariniki zasegli, ker je vozil zavarovane živalske vrste in trgoval z njimi. Tožilstvo in obramba sta sklenila sporazum in predlagala dva meseca pogojnega zapor s preizkusno dobo enega leta, kar je sodnik Gros potrdil s sodbo. Castellan je že napovedal, da se na izrečeno kazen ne bo pritožil.

STRELJAL V LOVCA, KER JE MISLIL, DA VIDI DIVJAD

Dolenjski list, Dnevnik, Delo, 14. in 15. 12. (M. M., mafr) – Kot so takrat pojasnjevali v PU Novo mesto, so prejeli klic, naj bi nastala poškodba s strelnim orožjem v gozdu v bližini Brezovice pri Črmošnjicah. Prve ugotovitve novomeških kriminalistov in črnomaljskih policistov so pokazale, da so bili lovci na skupnem lovu. Lovec je odšel iz dogovorjene smeri in sčel varnostni signalni telovnik. Po izjavah 60-letnega lovca naj bi drugi domneval, da se premika divjad. Z razdalje okoli 30 metrov je sprožil strel proti 48-letnemu lovcu.

Hudo poškodovanega lovca s prestreljeno nadlahtjo so s helikopterjem odpeljali v Klinični center Ljubljana. Kriminalisti in policisti še nadaljujejo s preiskavo in ugotavljanjem okoliščin kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti, so navedli v sporočilu za javnost.

NA ULICAH PROTI KRZNU

RTV SLO, 15. 12. – Na Kongresnem trgu v Ljubljani so se brali zagovorniki pravic živali in prepovedi lova/reje živali za krzno. Njihovo geslo je bilo: »Slovenija brez krzna!« Prepričani so, da sta reja in ubijanje živali za krzno v 21. stoletju povsem nepotrebna. Skupina držav ju je že prepovedala.

S KAMELO ZA ZIMSKI SPREHOD SKOZI VAS

Delo, 17. 12. (Petra Grujičič) – V Gomili, nedaleč od Mirne na Dolenjskem, je kmetija, ki nudi dom približno štiridesetim živalim. Nobena od njih ni krava, konj ali domača ovca. Na ranču Aladin živijo skoraj same, za naše okolje eksotične živali. Damjan Zupan se je pred sedmimi leti domislil, da bi pri košnji trave lahko »pomagale« tudi živali in pri tem poskrbele še, da se gozd ne bi preveč zarasel. Nabavil je dve mini himalajski kozi, Klaro in Poldi, in deset navadnih jelenov. Zdaj jih ni več; ko so še bili, pa »smo kdaj uprizorili kros za njimi, ko so se izgubili,« se spominja Damjanova mama Nada.

LE REDKI MEDVEDI PRIDEJO V BLIŽINO VASI

Delo, Dnevnik, 19. 12. (Simona Fajfar, Vanja Alič) – Raziskava o proučevanju dejavnikov telesnega ustroja rjavega medveda in vpliva na človeka z uporabo telemetrije GPS je končana. Poleg novih ugotovitev pri razumevanju in ohranjanju te vrste izsledki projekta poudarjajo tudi glavne vzroke za konflikte med ljudmi in medvedi ter predlagajo načine, kako bi se jim bilo mogoče izogniti.

V prejšnjih štirih letih so s posebnimi ovratnicami GPS spremljali 33 medvedov. Vsak dan so opažali eno lokacijo medveda na uro in tako dobili več kot poldrugi milijon podatkov o aktivnostih teh zverí. Zabeležili so 100.000 medvedjih lokacij in več kot 30.000 kilometrov medvedjih poti. Raziskovalci poleg že uveljavljenega odstrela in krmiljenja na krmiščih predlagajo še dodatne ukrepe za zmanjšanje konfliktov med ljudmi in medvedi, smetnjake, ki jim ne bi bili dostopni, sanacijo divjih odlagališč,

ozaveščanje ljudi, posredovanje državnih organov ob nezakonitem hranjenju medvedov ter uvajanje električnih ograj za čebelnjake in drobnico. »Znanje, kako zmanjšati število konfliktov, imamo, zdaj ga bo treba uresničiti v praksi,« pravi Miha Krofel, raziskovalec Oddelka za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti. »Na podlagi telemetrijskih podatkov vemo nekaj več o slovenski populaciji medvedov, čeprav so razlike med osebki velike,« je opozoril vodja projekta dr. Klemen Jerina z Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire na Biotehniški fakulteti.

O medvedji raziskavi je obširno pisala tudi Vanja Alič v Dnevniku.

DRUŠTVO ZA OCENO USTAVNOSTI PRAVILNIKA O ODSTRELU MEDVEDOV IN VOLKOV

Dolenjski list, 20. 12. (STA) – Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice je predstavilo pobudo za oceno ustavnosti, s katero želi zaustaviti izvajanje *Pravilnika o odstrelu rjavih medvedov in volkov*, ki ga je septembra objavilo Mministrstvo za kmetijstvo in okolje. Menijo, da je ministrstvo za odstrel predvidelo preveč rjavih medvedov in volkov.

»Čeprav ima rjavi medved v Sloveniji status ogrožene vrste in jih je po ocenah strokovnjakov le 440, je ministrstvo odredilo poboj 72 medvedov. Z istim pravilnikom je ministrstvo odredilo tudi poboj osmih volkov, ki imajo prav tako status ogrožene vrste in jih v Sloveniji živi le še peščica,« je društvo zapisalo v sporočilu za javnost.

Pobudniki upajo, da bo ustavno sodišče zavrnilo odločitev ministrstva, ki je po njihovem mnenju v nasprotju s slovensko zakonodajo in tradicijo varovanja rjavega medveda.

V SLOVENIJI MEDVED NI VEČ OGROŽENA ZVERINA

Hopla, 21. 12. (ib) – Vodstvo slovenskih lovcev in ribičev je tokrat tradicionalni pogovor o novostih in težavah svojih skoraj 40.000 članov pripravilo kar ob plovbi z ladjico po reki Ljubljanici

v idiličnem okolju zasneženega Ljubljanskega barja. Srečko Felix Kroke, predsednik LZS, je opisal dejavnosti lovcev v iztekajočem se letu, ko so se morali spopadati tudi s počasnimi postopki pri pripravi zakona o omejevanju voženj v naravi. Toliko bolj so bili zanimivi dosežki lovcev v njihovem tradicionalnem skrbnem odnosu do narave. V zelo bogati založniški dejavnosti LZS Zlatorogova knjižnica letos med lovce prinaša kar zajetno 37. knjigo Divjad in lovstvo na 642 straneh. Knjiga, ki jo je predstavil urednik lovskega založništva Boris Leskovic, vsebuje vse – od temeljnih in najnovejših spoznanj v lovstvu, o prostoživečih živalih do strokovnih razlag in napotkov, ki jih je napisalo triintriideset avtorjev. Predsednik Strokovnoznanstvenega sveta dr. Ivan Kos pravi, da se je pritisk medvedov na naseljena območja zmanjšal s krmljenjem v gozdovih. Kot poudarja dr. Boštjan Pokorny, predsednik komisije za upravljanje z divjadjo, je tudi družbeno koristno, če z lovom vzdržujemo naravno ravnovesje med divjadjo in hkrati zagotavljamo kakovostno hrano, saj tako na leto pridobimo skoraj tisoč ton divjačine.

PIROTEHNIKA VZNEMIRJA ŽIVALI IN ONESNAŽUJE OKOLJE

Dolenjski list, 28. 12. (M. M.) – V Sloveniji je bila nekaj dni ob koncu leta, prav tako tudi

prejšnja leta, dovoljena uporaba pirotehničnih sredstev. Preden so se ljudje odločili, da si bodo noveletne praznike popestrili s svetlobnimi in zvočnimi učinki pirotehničnih sredstev, so se morali poučiti, da ognjemeti in druga pirotehnika povzročajo onesnaženje zraka, ki škoduje našemu zdravju, sporočajo z Ministrstva za kmetijstvo in okolje. Pri aktiviranju pirotehničnih sredstev se izločijo težke kovine, ogljik, žveplo in nekatere precej strupene snovi. Medicina opozarja na posledice vdihavanja teh snovi, ki se lahko kažejo v blagih vnetnih reakcijah dihal, če pa smo jim izpostavljeni dalj časa, lahko bistveno zmanjšajo sposobnost pljuč. Pri ljudeh z boleznimi dihal (bronhitis, astma, kadilska pljuča) lahko že en sam ognjemet poslabša njihovo bolezen. Strupene snovi, ki se izločajo pri uporabi pirotehničnih sredstev, lahko prizadenejo celo možgane, so navedli v sporočilu za javnost. Pirotehnika prizadene tudi živali, torej tudi divjad.

PRIČAKOVANJA LETA 2013: ŠE BO KRIZA

Delo, 31. 12: (Marko Pečauer) – Postalo je že tradicija, da v Delovih anketah ob prehodu iz starega leta v novo sodelujoče povprašajo po njihovih pričakovanjih in vrednotah ter o silvestrovanju. Letos so anketirani še posebno pesimistični. Bo bolje, bo slabše kot letos? Presenetljivo velik delež, 42,8 odstotka, vprašanih pričaku-

je, da bo slabše. Da bo prihodnje leto enako, kot iztekajoče se, jih meni 27,8 odstotka, da bo boljše pa 27,2 odstotka. Pričakovanja lovcev in njihovih družin najbrž niso bistveno drugačna.

***

Člani Lovske družine Krka - Goričko so v težavah, ker je Zavod za gozdove Slovenije enostransko odpovedal sporazum o sodelovanju. Od Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) so namreč dobili odpoved sporazuma o sodelovanju (veljati naj bi začel 1. januarja 2013), ki je bil sklenjen 6. julija 2007. Menijo, da je bilo to narejeno brez obrazložitve in tehtnih razlogov, poleg tega ocenjujejo, naj bi bilo to celo nezakonito. Zato odgovornim predlagajo, da do razjasnitve vseh okoliščin omenjeni sporazum ostane v veljavi.

Od osamosvojitve naprej smo v Sloveniji doživeli le dvajset noveletnih rajanj, izmed katerih jih je kar enajst polepšala snežna odeja. Levji delež belih božičev in začetkov novih let smo imeli v prvih desetih letih samostojnosti, ko smo se kar sedemkrat veselili snežne podlage med božičnimi in noveletnimi prazniki. Najtoplejše novo leto smo imeli pred natanko desetletjem, ko je bila 31. decembra 2002 povprečna silvestrska temperatura v slovenski prestolnici kar osem in pol stopinj Celzija nad lediščem, jutranja pa je celo presegla devet stopinj Celzija, poroča Mihael Korsika v Slovenskih novicah.

Foto: M. Krapež – Diana

Zgradba sodobnih lovskih krogel

Vse od trenutka, ko je človek vrgel prvi kamen proti divjadi, razmišlja, kako bi izboljšal svoje orožje in pozneje izstrelke in povečal lovski uspeh. Prve lovske krogle – svinčenke – in črni smodnik so bili dobra kombinacija. Znatno hitrejši brezdimni smodnik pa je sčasoma terjal nove zamisli glede konstrukcij idealne lovske krogle. Še zdaj se ob pojavu množice sodobnih in učinkovitih lovskih krogel krešajo mnenja, »katera lovska krogla je najboljša«. Prispevek ne bo ponudil tega odgovora, niti ni to njegov namen. Pomagal pa bo lovcu, da bo predvsem spoznal razloge za različne zgradbe novejših lovskih krogel, razlike v njihovem delovanju ter da si bo lažje izbral najprimernejšo.

Od svinčenk do oplaščene krogle

Ziznajdbo brezdimnega smodnika leta 1886 in z njegovim razvojem so se teže in premeri krogel zmanjševali, njihove hitrosti pa povečevale. Ko svinčena krogla preseže hitrost 600 m/s, ne more več dobro slediti vrtežu v cevi, saj je premehka. Posledice so: preskok žlebov, zasvinčene cevi in nenatančnost zadevanja. Dodajanje antimona (za trdoto) in kositra (prožnost) ter ovijanje s papirjem ni prineslo popolne rešitve. Čisti svinec ima na Brinelovi lestvici trdote (Bhn) vrednost 5. Utež za osredotočanje (centriranje) platišč¹ doseže trdoto Bhn 14–16. Najtrši svinec Linotype je bil z Bhn 22 še vedno premehak. Svinčenko je bilo treba zaščititi s kovinskim plaščkom. Najpogosteje so uporabili baker (Bhn 35) in mehko jeklo (Bhn 120). Prve oplaščene lovske krogle so bile narejene v letih 1892 in 1893.

Kaj zahtevamo od lovske krogle in kako to dosegamo?

Medtem ko nekateri zagovarjajo kar največjo prodornost, drugi stremijo po kar največji oddaji energije za dosego »šoka«, je idealna resnica, tako kot vedno, nekje vmes. Strinjamo se, da mora lovska krogla najprej zadeti (natančnost), nato zanesljivo prodreti skozi življenjsko pomembne/vitalne organe (prodornost), šele nato je pomembna tudi energija izstrelka oz. način, kako krogla tudi poškoduje vitalne organe, da povzroči čim hitrejšo smrt. Vsa energija izstrelka je neuporabna, če učinkovito ne poškoduje vitalnih organov ali če krogla ne prodre dovolj v telo. Hkrati pa je vsa energija izstrelka ne-

uporabna, če zgolj le gladko prestreli telo in ga poškoduje malenkostno. Ustrezna zgradba in delovanje krogle sta zagotovilo, da krogla povzroči kar najučinkovitejše poškodbe življenjsko pomembnih organov in s tem zanesljivo in čim hitrejšo smrt (idealno je, da po strelu žival pade na mestu mrtva, pravimo »v ognju«).

Krogle za lov velike divjadi, ki jih bomo opisali tu, imajo v bistvu en sam cilj. Prednji del naj bi se nadzorovano preoblikoval (deformiral) z namenom, da njen povečan premer prenese čim več sile (energije) na različna tkiva – različne organe, skozi katere prodira in jih ob tem učinkovito poškoduje. Razširitev krogle naj bi se ustavila pri ustreznem premeru. Nastajanje prevelikega premera lahko zavira in zmanjšuje prodiranje, zopet premajhno pa ni tako učinkovito! Če se krogla drobi, izgublja lastno težo, s tem izgublja silo vztrajnosti (momentum), ki preostanek krogle vse težje potiska skozi tkiva. Nedotaknjen zadnji del in čim večja končna teža ter ustrezen premer so zagotovilo za želeno prodornost, ki je obenem zagotovilo, da krogla učinkovito poškoduje obe telesni polovici z življenjsko pomembnimi organi ter po možnosti izstopi (izstrelna rana). Izstop krogle je vsekakor zaželen, ker je to viden znak, da je krogla zanesljivo in učinkovito prodrla skozi obe parni polovici telesa in da je na

nastrelu po potrebi dobra krvna sled. A več o ciljni balistiki kdaj drugič.

Poznamo različne načine, s katerimi lahko dosežemo vse želene (zahtevane) lastnosti krogle: ustrezno preoblikovanje, ustrezno prodornost in čim večjo končno težo. V tem prispevku bomo opisali predvsem različne **oplaščene lovske krogle s svinčnim jedrom**.

Jedro in plašček – izdelava krogle s svinčnim jedrom

»Cup and core«, kot pravijo Američani zvrsti običajne oplaščene krogle s svinčnim jedrom, je krogla enostavne zgradbe in tudi enostavne izdelave. Iz bakrene pločevine izrežejo bakren plošček (disk), nato pa z več globokimi vleki oblikujejo najprej plitvo čašico in naposled iz nje valj. Vanj vstavijo in naležejo že oblikovano svinčeno jedro, nato pa krogli oblikujejo še vrh (*fotografija 1*). To je **najpogostejši** način izdelave oplaščenih krogel, ni pa edini. Pri SPEER-ovi krogli HotCor v plašček npr. vlijejo tekoč svinec. Tretji način izdelave je uporaba bakrenih cevč in svinčenega jedra. Četrty način je pobakritev svinčenega jedra. (*Jedra: podjetje Brenneke uporablja tudi jedra iz kositra, več podjetij iz ZDA pa tudi stisnjen prah iz bakra, volframa, železa, ali mešanice navedenih materialov.*)

Konstrukcijsko enostavne krogle

Če je plašček krogle enotne debeline od vrha do dna in nima nobene notranje »zapore«, krogla nima mehanizma, s katerim bi se na določeni točki zaustavilo preoblikovanje oz. drobljenje. Njeno preoblikovanje je odvisno samo od hitrosti, preveliko preoblikovanje jo lahko celo uniči in krogla ne opravi svoje naloge. Značilni predstavniki takih enostavnih krogel so klasične krogle »Soft Point« oz. »Tailmantel«. Mednje sodijo vse lovske krogle podjetja Sierra (GameKing, ProHunter), Geco (Tailmantel), Norma (Soft Point ...) ter kopica drugih. Za tako enostavno kroglo zagotovo ne moremo trditi, da je »krogla z nadzorovanim ali kontroliranim preoblikovanjem«, zato pa bomo več takih opisali/spoznali v nadaljevanju.

Ko uporaba hitrih nabojev še ni bila tako razširjena med lovci, zgradba oplaščene lovske krogle ni imela takega po-

¹ 90 % svinca, 7 % kositra in 3 % antimona

mena kot dandanes. Pri zmernih hitrostih in nezahtevnih streljih je bila (in je še) preprosta oplaščena krogla s svinčnim ali odprtim vrhom (luknjica) lahko zelo učinkovita predvsem pri streljih na telesno manjšo, »mehkejšo« divjad. S pojavom hitrih nabojev in z vse več izkušnjami pri streljih na divjad (vsi strelji seveda niso idealni) so lovci naposled ugotovili, da enostaven izstrelek potrebuje izboljšave. Konstruktorji so uporabili različne načine, s katerimi so povečali učinkovitost in zadovoljili postavljenim merilom, ki naj bi jih dosegala lovska krogla. Ti pa so: zadostna natančnost, zadostna prodornost, zanesljivo (a ne preveliko) preoblikovanje ter čim večja končna teža. Poleg tega se mora krogla hkrati dobro odpreti pri manjših hitrostih ter pri večjih ne sme razpasti, saj bo uporabljena na različnih razdaljah in v različno hitrih nabojih. Načini nadzora pa so: **debelina plaščka, jedra različnih trdot, zapore/zadrževala jeder, prekati, vezava jedra na plašček, konice/zareze v vrhu krogel** ter poglavje zase – **enotne ali monolitne krogle**.

Debelina plaščka

Z njo je najpreprosteje nadzorovati preoblikovanje krogle. Nekatere oplaščene krogle že imajo plašček, ki je proti vrhu tanjši, spodaj pa debelejši. Debelejši plašček nudi večji upor pri procesu preoblikovanja, ki se na neki točki zaustavi – posledica je večja končna teža. Tanjši vrh omogoča hitro začetno preoblikovanje. Pri zahtevnih streljih (v/skozi kosti) in večjih hitrostih (strelji blizu, močnejši naboji) pa lahko kljub temu nastane pretirano drobljenje in jedro se še vedno lahko loči od plaščka. Po strelu na večjo divjad ju nato včasih najdemo skupaj za kožo, na mestu, kjer naj bi krogla izstopila. Pri uporabi bakrenih cevok pa dobimo lovsko kroglo z debelejšim plaščkom, ki se počasneje preoblikuje in težje razpade.

Jedra različnih trdot

Wilhelm Brenneke (1865–1951) je bil genialni nemški konstruktor, ki je prvi izdelal kroglo z jedroma različnih trdot (Brenneke **TIG/TUG**). Poleg lova je bila njegova strast tudi razvijanje močnih krogelnih nabojev, saj je bilo strelivo

tistega časa neprimerno in vzrok pogostokrat ranjeni divjadi. Leta 1905 je izdelal svojo prvo kroglo *Ideal* (**fotografija 2**), iz katere je pozneje razvil izjemno uspešni TIG (1917) in TUG (1935), ki ju uporabljamo še dandanes. (Pri RWS/RUAG ju izdelujejo kot ID in UNI Classic). Način uporabe dveh različno trdih jeder v eni krogli zagotavlja hitro in zanesljivo preoblikovanje prednjega dela in zaustavitev procesa, ko pride do trdega jedra. Taka zasnova temelji na zahtevi, da se mora prednji del razdrobiti, delci krogle pa naj potem od znotraj poškodejo življenjsko pomembne organe. Krogla z jeklenim plaščkom je za to idealna, saj se rada drobi, a posledica je večja količina svinca v tkivu in njena manjša končna teža. Značilna krogla »TIG« obdrži približno 60 % prvotne teže, kar dokazujeta tudi dve naknadno izločeni in stehtani iz uplenjenega odraslega jelena. TUG je namenjena večji divjadi, zato je zasnovana tako, da obdrži še več lastne teže kot TIG. Pri preoblikovanju oblikuje nekoliko manjši premer prednjega dela, kar prispeva k lažjemu prodiranju. Drobljenje oz. razpadanje krogle dandanes ni več zaželeno iz dveh razlogov. Drobní delci naj bi namreč imeli namreč premajhno težo za resničen učinek, pojavljajo pa se še drugi pomisleki glede ostankov svinca v mesu divjadi. Jedra različnih trdot imajo še RWS

H-Mantle (in zaporo), RWS Doppelkern (in prekat) (**fotografija 3**). Dve različno trdi jedri je imela prejšnja krogla SPEER – GrandSlam.

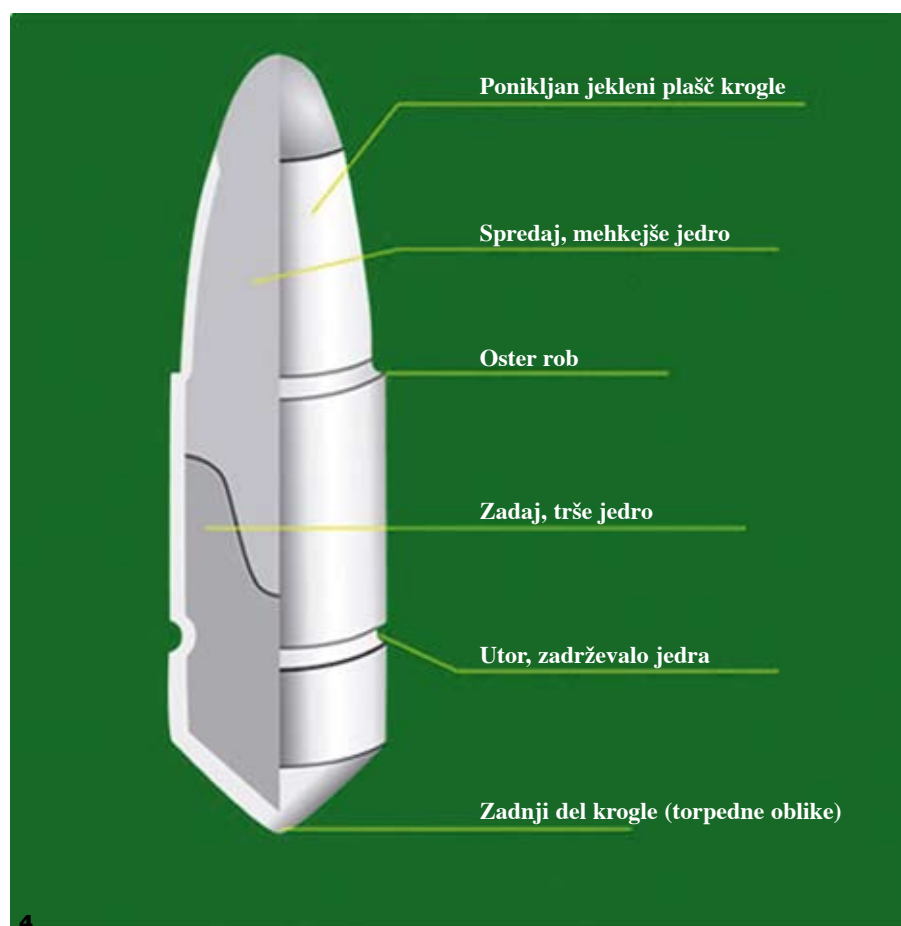
Zapore/zadrževala jeder

Eden od načinov zaustavitve procesa preoblikovanja in zadrževanja jedra je, da ga mehansko »zaklenemo« z delom plaščka. RWS je že zelo dolgo nazaj razvil kroglo *H-Mantel*, pri kateri sta dve jedri ločeni z delom ukrivljenega plaščka. Ena zgodnjih konstrukcij je bil ameriški »Peters Belted soft point«, pri katerem so namestili ločen trak (pas) iz tombaka okrog jedra, s čimer so ga okrepili.

3

Značilni krogli z **notranjo** zaporo oz. zadrževalom jedra sta Remington *Core-Lokt* ter Hornady *InterLock*. Podobno zaporo lahko dosežemo tudi z ustreznim **zunanjim** utorom, pasom, ki ga imata npr. RWS-krogli *Kegelspitz*, *Doppelkern*

4

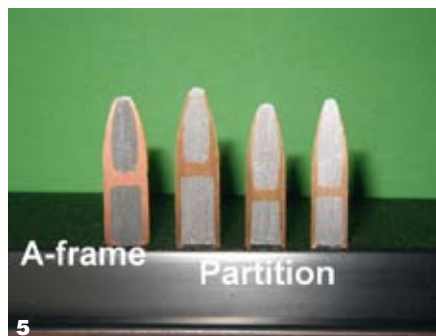

2

ter krogli Brenneke *TIG/TUG*. Brenneke zelo dobro opisuje zunanjo zaporo ali pas kot »zadrževalo jedra« in »zaporo preoblikovanja« (*fotografija 4*). Zapora dobro deluje tudi pri krogli Geco Plus, čeprav je pri njej njen namen predvsem boljša umestitev krogle v vrat tulca in optimiziranje dinamike izvleka iz vratu tulca po vžigu smodnika. Preverjeno v RUAG.

Prekati

Jeseni leta 1946 je neki z blatom prekrit kanadski los, navkljub natančnemu in dobremu strelu iz močne puške, kal. .300 H&H **Johna Noslerja**, mirno odkorakal in ga niso nikoli našli. Razlog za neuspeh je bila krogla običajne zgradbe v navedenem kalibru, privedena na rob svojih zmoglosti. Zaradi velike hitrosti, blata in kompaktnega mišičja je zelo verjetno razpadla, še preden je prdrla do vitalnih organov. Na poti domov je John Nosler začel razmišljati o lovski krogli, ki bi bila učinkovita ne glede na velikost divjadi in ne glede na kot strela. Naslednje leto je preizkušal različne ideje, nazadnje pa je leta 1948 konstruiral kroglo z dvema

jedroma, ločenima s prekatom (ang. *partition*). Prednji del se hitro razširi, zadnji pa ostane cel ne glede na hitrost naboja in morebitne ovire (kosti). Praviloma izgubi 40 % svoje teže, a največ 60 %. Učinkovita je prav zato, ker v začetku deluje kot običajna »konstrukcijsko enostavna« krogla, ki se praviloma hitro in zlahka odpre (učinkovitost na manjši divjadi), nato pa se razširjanje ustavi najpozneje pri prekatu. Zato obdrži težo, ne razpade in dobro prodira (*fotografija 5*).

Navedeno lovsko kroglo **Partition** smo slovenski lovci desetletja uporabljali v liniji Hinterbergerjevega streliva, ki je s temi Noslerjevimi krogami polnil svoje strelivo. Nosler jo je v sodelovanju z podjetjem Winchester še izboljšal, ko je zadnje jedro obdal z jekleno čašico, jedro še dodatno zarobil in ojačal prekat. (*Partition Gold*). Koncept Johna Noslerja je povzelo podjetje Swift in korak dlje naredilo s kroglo *A-Frame* (*fotografija 6*). Prekat ima *Doppelkern* (RWS), pri katerem na dno najprej vstavijo trše svinčeno jedro, že obdano z manjšim plaščkom, čezenj, na vrh, pa vstavijo »mehko« svinčeno jedro trdote Bhn 5. Prekat ima tudi manj znana Blaserjeva krogla *CDP*, ki jo izdeluje RWS.

Vezava jedra na plašček

Združitev svinčenega jedra s plaščkom je odlična metoda za zagotovitev večje končne teže in globoke prodornosti. Podjetje Bitterroot Bullet Company iz ZDA je bilo v poznih šestdesetih letih prejšnjega stoletja pionir na tem področju. Vezava jedra na plašček je bila korak naprej v evoluciji razvoja lovskih krogel in za »očeta« teh krogel štejemo **Billa Steigersa**. On je izdelal kroglo, ki je imela jedro povezano na plašček na takrat izviran način, ki je ostal skrivnost vsaj še dvajset let. Vezava jedra na plašček omogoča prednjemu delu krogle, da se

učinkovito razširi/preoblikuje skoraj brez običajnega drobljenja. Zato obdrži večino svoje teže (80–95 %), ki je ključna pri prodiranju, predvsem skozi debele mišice in kosti telesno večje divjadi. Način vezave jedra na plašček sem že opisal pri opisu krogel *Evolution in Plus* (Lovec, 1–2/2012). Prvo podjetje v Evropi, ki je uspešno in množično izdelalo tako kroglo, je bila švedska Norma (*Oryx*), ki je nato tehnologijo posodila še RWS in Geco, s katerima je v korporaciji RUAG. Remington je z »bondingom« še izboljšal uspešno, že štiri-deset let staro kroglo, *Core-Lokt* (Premier Core-Lokt Ultra Bonded). Značilni predstavniki so: Norma – *Oryx*, Hornady – *InterBond*, Nosler – *AccuBond*, GECO – *Plus*, RWS – *Evolution*, Swift – *Scirocco* in *A-Frame*, Lapua – *Mega*, Winchester – *Power Max Bonded*. **Drugi način povezave svinčenega jedra s plaščkom** je, da najprej izdelajo **svinčeno jedro, ki ga pobakrijo**. Proizvajalec na svinčeno jedro

molekulo za molekulo naloži plašček, pri čemer lahko natančno določi tudi njegovo debelino. Sledi oblikovanje, ki da krogli končno obliko. Tak postopek je prvo uspešno uporabilo podjetje SPEER s kroglo za kratkoceveno orožje, GOLD DOT. Ko so se pod streho ATK združila podjetja CCI, SPEER in FEDERAL, je zadnji, leta 2005, na navedeni način izdelal lovsko kroglo *Fusion*. SPEER je nato izdelal podobno kroglo *DeepCurl*. Prednost takšne izdelave je ekonomičnost, zato so za navedene krogle tudi ugodne cene in imajo vse značilnosti krogel »bonded«. Krogle bonded veljajo za ene najbolj univerzalnih, so pa med njimi tudi razlike. Npr. *Oryx* velja za dokaj »mehko«. Zato je *Oryx* »učinkovitejša« za manjšo divjad in prodira nekoliko manj, dobra za nekoliko počasnejše naboje (npr. 7 x 57), pri kakšnem hitrem naboji in strelu blizu pa lahko poleg padca v ognju (pri npr. srnjadi) računate še na vidne podplutbe. Vse pa je odvisno od zadetne hitrosti, ovir (kosti) in vrste divjadi, ki jo streljamo. Na **fotografiji 7** je vidna zgradba nekaterih krogel »bonded«. Na **fotografiji 8** je razvidna razlika med krogli, ki so zadele cilj s 915 m/s in ponazarjajo zadetke močnih nabojev oz. strele na blizu. Na **fotografiji 9** je vidno preoblikovanje istih krogel, ki so cilj zadele s hitrostjo 600 m/s in ponazarjajo preoblikovanje pri strelh na daleč oz. strele s počasnejšimi naboji.² Odličen prikaz razlik med zadetki različnih zvrsti krogel pri različnih hitrostih najdemo na spletni strani švedske Norme.³

Monolitne krogle

Druga vzporednica razvoja lovskih krogel je bil razvoj monolitne (homogene, enotne ...) krogle, ki je večinoma ali v celoti izdelana (stružena) iz bakra ali zlitine. Naslednjič bom opisal razvoj enotnih krogel, omenil »našo« kroglo ABC in vse njihove prednosti ter pomanjkljivosti. Opisal bom še primerjalni preskus nekaterih od teh krogel, ki sem ga opravil, ter pravilno »domače« preizkušanje lovskih krogel na splošno.

Plastičen/kovinski vrh in zareze

Vrh iz plastike (polimera) dobro nadomesti svinčni vrh, ki se zlahka poškoduje. Veliko lažje je izdelati tudi res »ostro« plastično konico, ki poveča vrednost balističnega koeficienta (BC). BC pove, kako dobro krogla premaguje zračni upor.

² Shooting Times, junij 2004, avtor fotografij in članka Advantages of bonded bullets je Rick Jamison

³ <http://www.norma.cc/en/ammunition-academy/expansion>

Rezultat je položnejša krivulja leta krogle, rahlo večja hitrost ob zadetku v cilj, konica pa pospeši začetno preoblikovanje. Zaradi večje stabilnosti jim pripisujejo tudi večjo natančnost. Pionir na tem področju je bilo že leta 1939 podjetje Remington s svojo »Bronze Point«. V vrh krogle je vstavljena konica iz tombaka (**fotografija 10**). Tudi Winchester je že dolgo nazaj razvil svojo različico, *Silvertip* s konico iz aluminija. Takšne »konice« dandanes uporabljajo predvsem krogle *BallisticTip*, *AccuBond*, *E-Tip* (Nosler), *SST*, *InterBond*, *A-Max*, *V-Max* (Hornady), *Scirocco* (Swift), *AccuTip* (Remington), *TTSX*, *MRX* (Barnes) ..., v Evropi pa *Express* (Geco) in *PTS* (Sellier & Bellot). Manj ostre konice oz. »kapice« imajo še *H-Mantel*, *Evolution* (RWS), *eXergy* (Sellier & Bellot), *Naturalis* (Lapua) ter *Plastic point* (Norma), ki ima v vrhu vstavljeno plastično kroglico. **Zareze:** nekatere krogle imajo v vrhu zareze na notranji ali zunanji strani plaščka. Z njimi proizvajalci načrtovano »ošibijo« vrh plaščka, predefinirajo način razširitve in pospešijo razširjanje. Zareze ali plastičen/kovinski vrh še **ne pomenijo avtomatično**, da so namenjene le lovu

11

telesno manjše divjadi ali plenilcev. To tudi ne pomeni, da so krogle V-Max, BallisticTip ali Express primerne za odstrel odrasle jelenjadi.

Kombinacija več načinov

Proizvajalci so poleg že omenjenih načinov kombinirali še druge različne

z namenom čim popolnejšega nadzora preoblikovanja. Kot ena prvih takih res uspešnih je bila krogla A-Frame iz Swifta, za katero je značilna 2,2-kratna razširitev prvotnega premera in do 95 % ostanka prvotne teže. Razloga sta **prekat** in dejstvo, da je **prednje jedro vezano na plašček**. Swift je bil spet prvi, ki je združil kroglo »bonded« s plastičnim vrhom v izjemno aerodinamično kroglo Scirocco. Sledila sta mu Hornady (*InterBond*) in Nosler

12

13

14

15

(AccuBond) (*fotografija 11*). Plastično konico je Barnes dodal seriji TSX in dobil TTSX (*Tipped Tripple Shock X*). Da bi zmanjšal dolžino krogle in dosegel enako težo, je Barnes v zadnji del TTSX vstavil težko jedro iz volframa (MRX) (*fotografija 12*). Podobno kroglo je izdelal Winchester (XP3) in je naslednica zelo uspešne FailSafe. Odlična, a manj znana krogla NorthFork (*fotografija 13*) je kombinacija enotne stružene krogle z vezanim svinčnim jedrom v prednjem delu, ki poveže klasično učinkovito svinčeno gobico z zanesljivo zaustavitvijo preoblikovanja ne glede na hitrost. Korak dlje je naredil Federal, ki je podobni krogli Jacka Carterja (*BearClaw*), ki jo tudi polni v svoje strelivo, dodal še plastičen vrh, čolničast zadek in jo ponikljal (*Trophy Bonded Tip*) (*fotografija 14*). Na spodnji del togih krogel proizvajalci urežejo zareze (utore), ki zmanjšajo drsno površino krogle. Tako zmanjšajo pritisk, omogočijo večjo hitrost in zmanjšajo stopnjo pobakritve cevi. Nikljanje in razni nanosi (suha maziva) imajo enako nalogo in podoben učinek. Maziva najdemo pri prvih različicah »togih« monolitnih krogel, kot so Barnes XLC (suho mazivo modre barve) in Winchester FailSafe (mazivo Lubalox črne barve) (*fotografija 15*).

Povzetek

Če povzamem zelo na grobo, so konstrukcijsko enostavne (»mehke«) krogle zelo ustrezne pri odstrelu manjše divjadi (srnjad) in primerne pri odstrelu večje (jelenjad), če je strel usmerjen pravokotno za pleče in krogla ne zadene močnejših kosti. Rahlo izboljšane krogle z zaporami, dvema jedrom ... so praviloma univerzalne za lovca, ki večinoma lovi predvsem telesno manjšo divjad, občasno pa večjo. Krogle »bonded« so najbolj univerzalne krogle, saj združujejo široko gobico in hitro preoblikovanje s trdno konstrukcijo. Krogle, ki kombinirajo še več dobrih rešitev (npr. A-Frame), so včasih boljše na večji divjadi, a mogoče že manj učinkovite v »šoku« na manjši. Monolitne krogle so znane po največji prodornosti in (%) nekaj manjši uspešnosti, ko telesno manjša divjad »pade v ognju«. To niso samo moje izkušnje, pač pa tudi mnenje mnogih, ki se malce resneje ukvarjajo s tem. Še vedno pa so **velike razlike tudi v isti kategoriji lovskih krogel** (»bonded«, monolitne ...), zato je ta ocena zelo splošna, opis vseh dejavnikov ciljne balistike pa tema za drugi prispevek. Dejstvo je, da krogle, ki prodirajo malo manj, naredijo nekoliko večjo luknjo – in obratno! Primerjava velja za krogle podobne teže in premera (npr. 7-milimetrske krogle teže 10–11 g). Tudi

neki tip/zvrst krogle ima lahko povsem drugačen »temperament« pri hitrem kalibru 6,5 x 68 kot pri 9,3 x 62.

Zaključek

Ustrezna zgradba krogle je zagotovilo za njeno učinkovitost. Od nje pogosto zahtevamo splošno uporabnost (za srnjad IN jelenjad), a nekatere so pač boljše v prodornosti in obenem nekoliko manj primerne pri oddaji energije »šoku« in obratno. Lovec mora poznati zgradbo svoje krogle, njeno delovanje ter njene omejitve in prednosti. Nekoliko »boljša« lovška krogla je vedno dobra in poceni investicija. V nepredvidljivih okoliščinah lova, ko stvari pogosto niso idealne, nam lahko ravno drobne prednosti omogočijo večjo uspešnost, predvsem pri lovu večje divjadi. Hkrati zato kdaj omogočijo **lovsko še pravičnejši strel**, h kateremu moramo vedno stremeti. A, kot pravi neki zelo izkušen ameriški avtor, je 90 % uspeha strela mesto zadetka, 9 % kroglu ustrezne konstrukcije ter 1 % izbira naboja. Na vprašanje, katera lovška krogla je »najboljša«, si lahko na koncu odgovorimo: Kakor za kaj.

Gregor Hodnik

Opomba: avtor fotografij 7, 8, 9 je Rick Jamison, preostale so povzete s spleta.

Lovska zveza Slovenije

in Strokovnoznanstveni svet pri Lovski zvezi Slovenije

vas vabita

na predstavitev vaših izkušenj in spoznanj, povezanih s temo

LOVSTVO VČERAJ, DANES IN JUTRI

na 5. Dnevu slovenskega lovstva,

ki bo v soboto, 20. aprila 2013, v Gornji Radgoni.

Lovska zveza Slovenije oziroma njen Strokovnoznanstveni svet bo tudi v letu 2013 pripravil strokovni posvet v okviru dneva slovenskega lovstva z naslovom Lovstvo včeraj, danes in jutri. S predstavitvami na izbrano temo se bomo lovci lahko natančneje seznanili z vlogo in dejavnostmi lovstva ter nanje opozorili tudi druge.

Vabimo vas, da se na posvetu predstavite s svojimi prispevki na to tematiko. Pričakujemo dokumentirano 15-minutno predstavitev vaših rezultatov, izkušenj in mnenj glede obravnavane oz. drugih tem s področja lovstva.

Prosimo vas, da pošljete okvirne naslove, predhodne izvlečke predstavitev z opisom vsebine na polovici strani ter vaše kontaktne podatke najpozneje **do srede, 15. marca 2013**, na e-naslov **sabina.mrlak@lovska-zveza.si**. Strokovnoznanstveni svet bo gradivo pregledal in sodelujočim avtorjem posredoval nadaljnja navodila glede predstavitve in objave prispevkov.

Prof. dr. Ivan Kos,
predsednik

Strokovnoznanstvenega sveta pri Lovski zvezi Slovenije

Kako je za varstvo poljskih jerebic do druge svetovne vojne skrbela lovska organizacija?

Od poljskih kur so lov-
ska organizacija in
tudi posamezni lovci
od nekdaj največ pozorno-
sti namenjali poljski jerebici
(*Perdix perdix*), ki je veljala
za koristno ptico, zoper katero
skoraj ni bilo pritožb. Od nje
naj bi imeli koristi kmetovalci,
lovci pa so uživali na lovu
nanjo. Lovili so jih za zabavo,
predvsem pa tudi za potrebe
šolanja lovskih psov. Poleg
legalnih lovcev so jerebice
lovili tudi divji lovci, slednji
praviloma z zankami.

Meso poljskih jerebic je bilo
zelo cenjeno. Uplenjene mrtve
jerebice so vse do druge sve-
tovne vojne prodajali tudi na
ljubljski in mariborski tržni-
ci. Na ljubljanski so bile cene
višje od tistih na mariborski,
najceneje pa je bilo jerebice
mogoče kupiti v Prekmurju.

V zadnjih desetletjih 19.
stoletja so lovci že poročali o
vse slabši zastopanosti polj-
skih jerebic. Najprej so iskali
vzroke v legalnem, pa tudi
dokaj razširjenem divjem lovu.
Za vse slabšo številčnost so
največkrat obtoževali preveč
številne roparice, med katere
so uvrščali kanje, skobce in
druge ujede, vrane, lisice itn.
V prvi polovici 20. stoletja so
kot dejavnike ogrožanja nava-
jali še: razvoj industrije, žične
napeljave, zastrupljanje žit, po-
manjkanje primernih zavetij,
košnjo, pa tudi premajhno skrb
lovcev za zimsko krmljenje in
njihovo nezanimanje za ponov-
no naseljevanje. Posebno hudo
so poljske jerebice občasno
prizadele vremenske ujme, kot
so bile poplave in ostre zime.
Tako je bila zanje pogubna
zima leta 1884, zatem zima

1828/29, ki naj bi uničila dve
tretjini jerebic, ter zima leta
1940, ko naj bi se ponekod
število jerebic zmanjšalo za
90 %, iz nekaterih predelov pa

naj bi sploh povsem izginile.
Lovci so izgube želeli ublaži-
ti s prepovedjo lova. Tako je
leta 1895 prepovedalo lov na
jerebice že Kranjsko društvo

Pozor, lovci in lovski čuvaji!

Letos je pomlad zgodnja. Zato bo tudi košnja trave in zlasti
detelje izredno zgodaj. Zaradi rane košnje bo mnogim gnezdov
poljske kuretine, zlasti jerebičjim pa tudi fazanjim, pretila
nevarnost uničenja.

Lovski čuvaji in lovoposessniki, storite svojo dolžnost kot
in kosci, da vam proti primernigojitelji. Dogovorite se s kmeti
odškodnini takoj javijo ob košnji najdena gnezda. Preskrbite
si kokelj, da jim podvalite pobrana jerebičja jajca, fazanja pa
puram. Čuvaji, bodite noč in dan na nogah, nadzirajte polja in
košnje in skrbite, da se ne bodo brezsrčno uničevala gnezda.
Prijavite vsa nepoštene in protizakonita dejanja oblasti. Pazite
na po polju stikajoče pse in mačke ter na druge roparice, zlasti
podlasice, pa tudi na vrane in srake. Bodite s kmetovalcem v
dobrih odnosajih, razložite mu vaše namere, poučite ga, kajti
le obojestranska dobra volja more rešiti ogrožene zarode.

Varovanje gnezd poljske perjadi je bilo en izmed pomembnih varstve-
nih ukrepov, za katerega se je vseskozi zavzemala slovenska lov-
ska organizacija. (Vir: Lovec, 1936 (13, 5: 178))

za varstvo lova, enako prepoved pa je v letih 1929 in 1940 sprejela slovenska lovska organizacija.

Da bi ohranili poljske jerebice, je lovska organizacija sprejela več priporočil. Med gojitvenimi (varstvenimi) ukrepi so lovci največkrat predlagali skrajšanje lovne dobe, zmanjšanje števila naravnih sovražnikov, učinkovito zatiranje divjega lova, ohranjanje življenjskih prostorov in učinkovito pomoč jerebicam pozimi. Poleg navedenih ukrepov naj bi lovci varovali njihova gnezda, pred košnjo pobirali jajca, da bi jih nato valile domače kokoši. Lovci naj bi v jeseni odlovili jerebice v naravi, jih prezimili v domačem okolju in nato spomladi spet izpustili v naravo. Za odlov so potrebovali dovoljenje pristojnih oblasti. Zadrževanje jerebic v domačem okolju je bilo splošno razširjeno, o čemer pričajo številne vloge za odlov jerebic, naslovljene na okrajna glavarstva, pa tudi poročila posameznih lovskih društev. Tako je na primer samo podružnica Slovenskega lovskega društva v Ljubljani v tridesetih letih prejšnjega stoletja imela čez zimo v varstvu več kot sto parov v jeseni odlovljenih

Kranjsko društvo za varstvo lova je prek časopisov (Slovenec, Slovenski narod) vsako leto obveščalo člane o možnostih nakupa poljskih jerebic za naselitev v njihova lovišča.

jerebic. Po tedanjem prepričanju so na tak način obvarovali jerebice pred mrazom, lako-to in naravnimi sovražniki. Zadrževanje jerebic čez zimo naj bi imelo še eno pomembno prednost: lovci so imeli možnost ujete jerebice razdeliti v pare in tako poskrbeti za naraščaj v naravi.

Sredi dvajsetih let 20. stoletja je **Mate Hafner**, odbornik Slovenskega lovskega društva, predlagal, da bi v letu 1926 opustili lov v nižinskih loviščih, in Slovensko lovsko društvo (SLD) je predlog podprlo. Zgledu osrednjega društva so sledila še nekatera lokalna: Lovski klub Vrhnika, Lovski klub Cerknica in tudi posamezni lovci v svojih loviščih. Ponekod so se odločili za drugačne ukrepe. Iz Ptuja so na primer poročali o uspehih pri zatiranju škodljivcev, kar naj bi prispevalo k boljši zastopa-

nosti jerebic. *Zatiranje roparic* je bilo največkrat v domeni lovskih čuvajev, ki pa naj bi jih gospodarji lovišč za njihov trud primerno nagradili.

Posebno ostre ukrepe je lovska organizacija zahtevala zoper lovce, ki so z lovom začenjali še pred začetkom zakonsko predpisane lovne dobe. Posamezniki, med katerimi je bil že pred prvo svetovno vojno najglasnejši **Franč Klemenc**, odbornik Slovenskega lovskega društva iz Medvod, so se zavzemali za skrajšanje lovne dobe. Problematičen je bil predvsem lov v avgustu, zato je sledilo priporočilo Slovenskega lovskega društva, naj člani začnajo z lovom na jerebice v septembru, ko so že odrasle, škoda na kmetijskih kulturah zaradi lova pa manjša.

Lovska organizacija se je vseskozi zavzemala za naselje-

vanje poljskih jerebic, s čimer bi povečali njihovo število in zastopanost v vseh loviščih, kjer so bile ustrezne razmere za njihov obstoj. Po doslej znanih podatkih je poljske jerebice za ponovno naselitev kupovalo že Kranjsko društvo za varstvo lova; kupovali so jih na Češkem in jih po nizki ceni prodajali svojim članom. V letu 1892 so za kranjska lovišča kupili štiristo parov poljskih jerebic. Tudi slovenska lovska organizacija je lastnikom in zakupnikom lovišč priporočala nakup in naselitev poljskih jerebic, občasno pa naj bi izpustili tudi jerebice iz Češke za *osvežitev domačega plemena*. Prva leta je za nakup jerebic skrbelo Slovensko lovsko društvo, po letu 1924 pa so lovci jerebice naročali in kupovali pri Lovski zadruzi. Poljske jerebice so kupovali v Nemčiji, na Češkem, v Vojvodini, večkrat so jih skušali dobiti tudi iz Prekmurja. Ponekod naj bi kmetje nasprotovali naseljevanju; grozili naj bi, da bodo jerebice pregnali s strupi. Med lovci se je zanimanje za umetno gojitev poljskih jerebic povečalo po letu 1935, ko so predpisali dvanajstletno zakupno dobo.

Dr. Romana Erhatici Širnik

Parkljasta divjad in volkovi

Pred približno dvanajstimi leti so se volkovi začeli vračati v pokrajino Lausitz, obmejno območje med Nemčijo in Poljsko. Zdaj v tamkajšnjih predelih po uradnih podatkih živi od 60 do 120 teh velikih plenilcev.

Razen naloge z naslovom *Prehranska ekologija volkov v Lausitzu*, ki nekaj pove o vplivu volkov na parkljarje v omenjenem območju, skoraj ni pomembnejših raziskav. Biologinja **Carina Wagner** je po večletnem delu ugotovila, da je srnjad v volčjem plenu zastopana z 52,2 %, jelenjad s 24,7 % in divji prašiči s 16,3 % pogostostjo.

Med novejšje in zanimivejše ugotovitve sodijo prvi izsledki sicer še potekajočih raziskav o vplivih odnosov med jelenjadj in volkovi. Vedenje jelenjadi proučujejo tudi z GPS-telemetrijo pri sedemnajstih živali v območjih brez volkov in v primerjavi z območji, kjer je volk stalen. S telemetrijo zbrane podatke hkrati dopolnjujejo z intenzivnim opazovanjem jelenjadi, vključno z beleženjem mest raztrgane jelenjadi, in sicer vse leto.

Navedene so nekatere zanimivejše ugotovitve:

1. Tudi v območjih z volkom se jelenjad obnaša značilno vrsti, vključno s svojim specifičnim spolnim vedenjem.

2. Celoletni bivalni okoliš jelenov je obsegal 1.300 ha, košut pa 470 ha. Na vedenjske značilnosti lahko vpliva sezonska privlačnost prehranske ponudbe, pa tudi obdobje paritve (ruka).

3. Telemetrični podatki so potrdili zvestobo jelenjadi do bivalnega okoliša tudi v območjih, kjer so volkovi stalni. Niti ena od označenih živali se ni izselila oziroma preselila na območje, kjer ni volkov. Kratkotrajni premiki jelenjadi v bivalnem okolišu so sicer mogoča posledica plenilskega pritiska volkov, lahko pa tudi gozdarskih del, iskalcev/pobiralcev odpadlih vej rogovja ali drugih obiskovalcev gozdov.

4. Jelenjad se z begom odziva šele ob očitnem napadu volkov ali po prekoračitvi strpnostne, t. i. »kritične razdalje«. Sam volčji dah še ne vpliva na spremenjeno vedenje jelenjadi, pa tudi ne pri srnjadi in divjih prašičih.

5. V nekaterih loviščih prisotnost volkov ni pomembne-

Najprepričljivejši so podatki iz 13.000 ha velikega osrednjega »volčjega območja«, ki je tudi pradomovina nemških volkov (Niesky-Muskauer Heide). Od leta 2000 se je odstrel jelenjadi zmanjšal skoraj za polovico. Kljub vsemu je verjetno, da se je del jelenjadi izselil, še zlasti v obdobju privaja-

Po opažanjih lokalnih lovcev jelenjad in damjaki ob pojavu volkov hitro spremenijo vedenje. Živali oprezajo dlje kot sicer, se združujejo v večje trope, verjetno pa tudi izselijo v predele brez volkov.

Zdi se, da se parkljasta divjad privadi na navzočnost volkov po letu, dveh, ob tem pa

Foto: M. Krapež – Diana

Lovci pozdravljajo in vzpodbujajo raziskave odnosov med plenilci in plenom.

je vplivala na višino odstrela parkljarjev.

6. Za potrditev predpostavke, da volkovi plenijo le mlajšo jelenjad, ni na voljo dovolj podatkov.

Lovci sicer pozdravljajo in podpirajo raziskave, ki naj bi razjasnile nekatera vprašanja odnosov med plenilci in plenom (plenjeno divjadjo), še zlasti, ker gre za specifičen habitat oziroma za razmere, v katerih splošno znane ugotovitve najverjetneje ali vsaj v celoti ne veljajo. Eno od kritičnih pripomb naslavlja na preskromno število spremljanih (telemetiranih) živali, kar je tudi posledica za raziskave razpoložljivega denarja.

V okviru raziskav je bila med lovci opravljena tudi anketa o njihovih izkušnjah in mnenjih ter o odstrelu parkljaste divjadi.

nja na ponovno »sobivanje« s temi plenilci. Še opaznejše je zmanjšanje odstrela srnjadi, in sicer za skoraj 60 %. Res pa je bil že pred pojavom volkov odstrel srnjadi večji tudi zaradi razbremenitve zelenega naravnega pomlajevanja gozdov. Iz nekaterih okoliških gojitvenih skupnosti in zasebnih lovišč so podatki še bolj dramatični, saj pričajo o 40- do 80-odstotnem nazadovanju odstrela jelenjadi in srnjadi.

Vpliv volkov na divje prašiče še ni povsem dorečen. Zanesljivo pa je 20- do 40-odstotno zmanjšanje odstrela ozimcev, vendar se vseeno ni bistveno zmanjšala številčnost te vrste. Lovci sicer trdijo, da v »volčjem območju« svinje vodijo manj ozimcev kot drugod. V enem od konkretnih primerov je osemnajst svinj vodilo vsega deset ozimcev!

Življenje dopolnjuje s strateškim izmikanjem. Zanimivo je bilo opažanje vedenja tropiča petih glav jelenjadi (košuta, junica, tri teleta) na travniški paši.

Ob tem pa je ena od košut oprezala, prikrita v gozdnem robu. Potem, ko je trop odskočil, je lovec na bližnji vlaki našel sveže volčje sledi!

Tudi **Mark Nitze**, eden od raziskovalcev jelenjadi, je domneval, da se je jelenjad privadila na življenje ob volkovih ter da uporablja takto izmikanja, o čemer pa je treba opraviti še nadaljnje raziskave.

Po opazovanjih skoraj petdesetglavih tropov jelenjadi na negozdnih odprtih območjih je mogoče marsikaj pojasniti, saj se je v takih razmerah jelenjad počutila varneje, ob tem pa je bilo zanj tudi preglednejše in

je videla dlje, kot vidi v gozdu. Poleg tega so ugotovili spreminjen in raznolik dnevni bioritem in pogosto spreminjanje pašnih mest. Jelenjad je vidno dlje oprezala proti lovskim napravam in proti naseljem oziroma vasem. Mogoče je tudi, da je jelenjad varnostno vedenje povezovala pred dvo- in štirinožnimi lovci.

Kadar se volkovi pojavljajo na območju rukališč, se jelenjad umakne. Na prostranih odlagališčih jalovine nekdanjih rudniških dnevnih kopov so ugotavljali neslišen ruk. Ali so bili vzrok volkovi ali redkost jelenov, ni bilo povsem jasno. Izrazito spremenjeno prostorsko-časovno vedenje pa je bilo še očitnejše pri srnjadi z vidnimi znaki nemirnejšega, pozornejšega in previdnejšega življenja: pasla se je ali na

gozdnem robu ali pa v bližini naselij. Na odprtem se je za hip ustavila, hlastno zaužila nekaj grizljajev in odskočila. Izstopala je pozno in se vračala v jutranjem mraku. Veliko srn ni vodilo mladičev. Ali so postali volčji plen ali pa srne niso polegale zaradi stresnega življenja, je utemeljeno vprašanje za naslednje raziskave. Po drugi strani pa so opazovali srnjaka na ležišču, medtem ko je volk prečkal travnik vsega sto metrov od njega.

Navzočnost volkov je bila očitna razlog za oblikovanje večjih tropov divjih prašičev. Posamične živali so bile vse redkejšje. Svinje so »dovolile«, da so v tropu ostajali tudi lanščaki, ki se morajo v normalnih razmerah odseliti. Tropi svinj z ozimci in lanščaki so šteli trideset živali in več. Lovci

so tudi poročali, da so svinje vse pogostejše polegale zunaj gozda.

Ob tem, da se je objedenost v gozdu zmanjševala, so se večale poškodbe na kmetijskih površinah. Po mnenju lovcev so temu botrovali večglavi tropi jelenjadi, pa tudi divjih prašičev. O lupljenju so pravi vzroki še vedno nejasni. Večkrat se je obseg teh poškodb povečal, zlasti v času večjega vznemirjanja tropov v zimovališčih, in sicer bodisi zaradi lova bodisi zaradi drugih pritožb. Jelenjad si je za zimovališča prednostno izbirala po naravnih danostih sicer manj ugodna stanišča, vendar tam, kjer ni bilo stalnih ali pogostih volkov.

Pogoste so bile pritožbe kmetov o vse pogostejše po-

kvarjeni silaži zaradi ostankov volčjega plena na travnikih, ki so jih med siliranjem zmleli med travo.

Zanimivi so tudi podatki o podaljševanju števila lovnih dni za možnost uresničitve odstrela. Najizraziteje to velja za odstrel srnjadi, kjer so za odstrel ene glave v povprečju porabili petnajst čakanj. Ob pojavu volkov srnjad preprosto izgine; vsaj tako se zdi. Med pritiski se ali potaji ali v diru zbeži. Tudi nočni lov je postal zahtevnejši. Obisk prašičev na krmiščih je postal nereden. Več uspehov je na pogonih, tudi ob sočasni navzočnosti volkov, na katere se sicer parkljasta divjad odzove s paničnim begom.

Zaradi lažje izpolnitve načrtov odstrela so težišče odstrela parkljaste divjadi s čakanja prenesli na različne organizirane skupne love. Ob tem je bil sprejet tudi način vnaprejšnjega določanja »volčje kvote« ali drugače rečeno: vnaprej neka-ko upoštevajo tudi ocenjeni vpliv »plenilškega odvzema«. Nekateri zakupniki predlagajo popolno opustitev odstrela srnjih mladičev, preostalo srnjad pa naj bi odstreljevali po poostrenih gojitvenih načelih. Ob tem velja poudariti in spoštovati dejstvo, da volkovi srnjadi, za razliko pri jelenjadi in divjih prašičih, ne plenijo po izbirnem načelu, pač pa po načelu dosegljivosti.

Izjemno zanimivi so nekateri statistični podatki o vplivu volkov v obravnavanem območju Lausitz. V povprečju naj bi vsak volk na leto uplenil 65 glav srnjadi, devet glav jelenjadi in šestnajst divjih prašičev. Volčji trop na leto »potrebuje« 400 glav srnjadi, 54 glav jelenjadi in sto divjih prašičev. Ker na tem območju po ocenah živi dvanajst volčjih tropov, to na leto pomeni 4.800 glav srnjadi, 648 glav jelenjadi in 1.200 divjih prašičev. Izgube zaradi volkov so pri srnjadi ocenjene na 15 % od letnega odstrela, pri jelenjadi pa na 20 %.

Blaž Krže

Vira:

1. Unsere Jagd, 12/2012
2. Mark Nitze, 2012 Schalenwildforschung im Wolfsgebiet der Oberlausitz

Foto: M. Krapčič – Diana

Podatki o odstrelu divjadi v Nemčiji v letih 2011/12

V zadnji, 24. številki lanskega letnika nemške lovske revije Pirsch so bili objavljeni tudi podatki o odstrelu divjadi v tej, od Slovenije 18,5-krat večji državi za leti 2011/12. Nemčija je, in to ne brez utemeljenih razlogov, ohranila biološko oz. lovsko leto, ki se konča konec marca in začne 1. aprila.

Na splošno je, zlasti pri parkljasti divjadi, zmanjšanje odstrela treba pripisati tudi izjemni gozdni letini in za lov neugodnim vremenskim razmeram.

Nemška jelenjad »živi« v več izoliranih in neprehodno ločenih populacijah, kar je slaba popotnica za njeno prihodnost. Medtem ko je v nekaterih območjih številčno skoraj pred izumrtjem, je v nekaterih drugih »pregojena«. Eno ali drugo stanje sta problematični skrajnosti. V poročevalskem letu je bilo odstreljeno 67.000 glav jelenjadi, pred desetimi leti pa okrog 60.000.

V zadnjem desetletju je odstrel srnjadi dokaj stabilen in niha med milijonom in 1,150.000 glav. V nekaterih območjih so povečani odstrel posledica zahtev po sonaravnejšem pomlajevanju gozdov, kar po drugi strani zmanjšuje preglednost rastlinstva, kar je pogoj za uspešnejše poseganje s puško. Posebno zaskrbljujoči so podatki o izgubah v prometu, ki dosegajo in presegajo 25 % odstrela.

Velika nihanja pri odstrelu divjih prašičev so povsem običajna. Pred desetimi leti so jih v Nemčiji odstrelili nekaj več kot 500.000, v letu 2008/09 rekordnih 650.000, lani pa »le« dobrih 400.000. Kot najpomembnejši razlog navajajo že omenjeni gozdni obrod in zimo brez snega. Tako kot v Evropi nasploh je zdaj tudi v Nemčiji divji prašič druga najpomembnejša parkljasta divjad.

Tudi na odstrel male divjadi lahko odločilno vplivajo

Foto: J. Popež – Grča

Zanimiv je nemški podatek o zmanjšanju odstrela lisic, kar nekateri povezujejo z nazadovanjem male divjadi in nezanimanjem mode za lisičje krzno.

vremenske razmere, zlasti v času razmnoževanja, ob tem pa posebno slabšanje razmer v naravi sploh in vpliv plenilcev. V zadnjem desetletju je odstrel poljskega zajca nihal od rekordnih 570.000 v letih 2004/05 do 320.000 v letih 2011/12. Kritične pripombe so namenjene upravam lovišč, ki pred začetkom lova ne opravljajo kontrolnega štetja in na prvih lovih ne ugotavljajo prirastka na podlagi razmerja med tistoletnimi in starejšimi zajci. Vse slabše razmere v naravi prizadevajo tudi fazana in poljsko jerebico, čeprav se v nekaterih, žal, osamljenih primerih razmere in s tem tudi odstrel izboljšujejo. Rekordni odstrel fazanov je bil v letih 2004/05 in je znašal skoraj 450.000 kljunov, lani pa le dobrih 190.000 kljunov. Poljska jerebica je znano »najšibkejši člen« z vidika prilagajanja na spremenjene razmere v okolju. Njena številčnost je skokovito nazadovala že pred desetletjem in marsikje je sploh ne lovijo. Pred desetletjem so jih še odstrelili nekaj več kot 10.000, v minulemu letu pa vsega skupaj nekaj več kot 4.000. Z razliko od omenjenih vrst pa se je odstrel divjih gosí, tudi zaradi škode na poljščinah in sočivju,

od 31.000 pred desetletjem povzpел na skoraj 72.000. Vrsta vzrokov, ki vplivajo na sicer prilagodljivo mlakarico, botruje na zmanjšanje odstrela od rekordnih 560.000 (v letih 2004/05) na dobrih 300.000 v minulemu letu.

Prepoved odstrela golobov grivarjev je, evropsko gledano, eden od edinstvenih slovenskih nesmislov. V nasprotju s tem so jih v Nemčiji odstrelili 680.000, kar v primerjavi z rekordnimi 962.000 v letih 2005/06 pomeni sicer zmanjšanje, pa vendar! Res pa je tudi, da je golob grivar marsikje škodno problematična vrsta!

Zanimiv je tudi podatek o zmanjšanju številčnosti in odstrela lisic, kar nekateri povezujejo z nazadovanjem male divjadi, drugi pa s trenutnim nezanimanjem mode za lisičje krzno. V letih 2007/08 so uplenili 562.000 lisic, v minulemu lovskem letu pa le 450.000.

Od tujerodnih vrst med pomembnejše sodi muflon. V zadnjem desetletju jih odstreljuje od 6.000 do 7.000 na leto. Velike in mogoče spremembe ter burne razprave v Nemčiji napoveduje vrnitev volka in risa. Gospodarska in lovno zanimiva vrsta je tudi damjak, katerega odstrel se je v primerjalnem

desetletnem obdobju povečal od 52.000 na 62.000.

Med drugimi pomembnejšimi vrstami je treba omeniti gamsa. Lani so jih uplenili skoraj 5000, razen tega pa še nekaj več kot 1.000 glav sika jelenjadi. Uplenjenih je bilo še 42.000 kun belic, 4.500 kun zlatih, več kot 10.000 dihurjev, 55.500 jazbecov, poleg tega pa še 18.000 podlasic (verjetno hermelinov in malih podlasic?) in med pticami 9.000 slok (velikih kljunačev).

V Nemčiji divje kunce občasno zredčijo kužne bolezni, zato odstrel izrazito nihajo. Pred desetimi leti so jih uplenili nekaj več kot 150.000, lani pa kar blizu 260.000. Izjemno priljubljen je lov kuncev s pomočjo vretice (*Mustela furo*), to je posebno šolane vrste dihurja, ki izganja kunce iz rogov pred puške lovcev. Pred desetimi leti so od »prišlekov« uplenili 20.000 rakunov, zdaj pa že 71.000. Odstrel rakunastih psov/enokov (*Nyctereutes procyonides*) je v letih 2002/03 znašal 16.000 živali, v rekordnih letih 07/08 skoraj 35.000, v zadnjem letu pa le okrog 14.500. O morebitnih vzrokih za zmanjševanje, razen podatka o odstrelu, ni poročil.

Blaž Krže

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: V tej državi je skladno s spremembo zakona o zaščiti živali v prihodnje prepovedana vsaka trgovina (uvoz, nakup, prodaja, oddaja, posredovanje) s psi, ki imajo skrajšan (kupiran) rep. Posedovanje psov, ki že imajo kupirane repe, je dovoljeno. Prav tako ostaja tudi v prihodnje prepoved razstavljanja psov s skrajšanimi repi.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: 35-letni lovec je umrl zaradi okužbe s streptokoki, potem ko je iztrebil uplenjenega divjega prašiča. Po skupnem lovu v bližini kraja Nidda, na katerem so med drugim uplenili tudi dvajset divjih prašičev, je lovec pomagal pri iztrebljanju uplenjene divjadi. Že naslednji dan je tožil zaradi slabega počutja, znaki obolenja so bili podobni simptomom gripe. Kmalu zatem so ga prepeljali v bližnjo bolnišnico, dva dni zatem pa na univerzitetno kliniko Giessen, kjer je že čez nekaj ur umrl. Zdravniki so kot vzrok smrti diagnosticirali okužbo s streptokoki, in sicer s povzročiteljem *Streptococcus suis* – torej za divje prašiče značilno obliko, ki je najpogostejša v mandljih, ki jih zato naj ne bi poškodovali pri iztrebljanju. Kot so povedali pristojni zdravniki, je prenos omenjenih bakterij najpogostejši prek krvi, kar se je zgodilo tudi v omenjenem primeru – nesrečni lovec se je pred tem namreč urezal v roko. Iz tega primera lahko ugotovimo, da je eden od preventivnih ukrepov zagotovo uporaba gumijastih rokavic pri iztrebljanju. Pri poškodbah z nožem med iztrebljanjem pa je priporočljiva razkužitev rane z jodovimi pripravki. Eden od pogojev za dejanski nastanek bolezni je tudi imunska oslabilen organizem gostitelja, kar je bilo tudi v primeru nesrečnega lovca. Čas od okužbe do pojava bolezni naj bi v večini primerov trajal do štirinajst dni. V podobnih okoliščinah (imunska oslabilost, stik s krvjo ...) se bolezen lahko pojavi tudi pri lovskih psih. Vendar pa je omenjeno okužbo dokaj lahko zdraviti z ustreznimi antibiotiki na osnovi penicilina. V že omenjenem primeru je bilo zdravljenje na žalost prepozno. Nato so zdravniki pozvali vse udeležence lova, naj vzpostavijo stik s svojimi osebnimi zdravniki in se po potrebi začnejo preventiv-

Foto: J. Pog

no zdraviti z antibiotiki. Vendar se bolezen pri katerem koli od drugih udeležencev omenjenega lova ni pojavila. Pristojne službe so kljub vsemu zasegle vse divje prašiče, ki so bili uplenjeni na omenjenem skupnem lovu, in odvzele ter analizirale tudi ustrezne vzorce, pri čemer pa rezultati analize še niso znani.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Nemčija: Kako pomembna sta pazljivost pri lovu in upoštevanje vseh varnostnih navodil, še posebno na skupnih lovih, dokazuje nekaj naslednjih primerov, ki so se vsi zgodili isti konec tedna. Nesreča s tragičnim koncem je nastala na skupnem lovu na divje prašiče v bližini kraja Rimpfing na Bavarskem, nastala pa je zaradi neupoštevanja navodil vodje lova, saj je eden od strelcev streljal v nedovoljeno smer, torej v pogon, zgrešil divjega prašiča in smrtno poškodoval 66-letnega gonjača, ki je umrl na kraju nesreče. Policija je nesrečnemu strelcu takoj odvzela orožje in uvedla preiskavo. Nesreča pri lovu, na srečo s srečnejšim koncem, je

nastala tudi med lovom na malo divjad v bližini kraja Dietenhofen, kjer je eden od lovcev streljal na zajca in ga uplenil, vendar so šibire hkrati zadele tudi 43-letnega gonjača v obraz. Na srečo mu niso priletele v oči. Tudi v bližini kraja Cham so med lovom na malo divjad šibire, ki so bile sicer namenjene zajcu, v nogo zadele 60-letnega lovca, ki so ga zaradi poškodb pozneje operirali v bližnji bolnišnici.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Avstrija: Med lovom na gamse pes na pobočju sprožil večji kamen, ki je med kotaljenjem navzdol tako zelo poškodoval lovca lastnika, da je moral pri reševanju posredovati reševalni helikopter. Nesreča je nastalao med spravilom uplenjene divjadi po pobočju navzdol, ko je sproženi kamen priletel lovcu v golen in povzročil hudo krvavitev. Nesrečnega lovca z zelo krvavečo rano so (skupaj z njegovim psom) s pomočjo helikopterja prepeljali v bolnišnico v dolino.

(Jagen Weltweit Internet)

Norveška: Po podatkih norveške lovske zveze se v tej državi povečuje število uplenjenih rosomahov (imenovanih tudi žeruhi – *Gulo gulo*). Tako so v lovskih letih 2011/2012 uplenili 101 rosomaha, registriranih pa je bilo tudi enajst izgub. Prav tako so zabeležili 68 legel rosomahov, kar je 29 več, kot naj bi znašala ciljna številčnost teh največjih evropskih predstavnikov iz družine kun. V državi sicer številčnost rosomahov ocenjujejo na približno štiristo odraslih živali in naj bi se še posebno povečala v regijah Troms in Finnmark. V prihodnje naj bi upravljanje s to vrsto in tudi spremljanje njihovega stanja še izboljšali, saj naj bi pri tem intenzivno sodelovali s sosednjo Švedsko. Med drugim predvidevajo tudi genetske analize iztrebkov te vrste.

(Jagen Weltweit Internet)

Avstrija: Po uradnih statističnih podatkih naj bi v lovskih letih 2011/12 v tej državi uplenili 48.878 jelenjadi (kar pomeni 9 % manj kot v lovskih letih 2010/11), 26.380 divjih prašičev (– 29 %; lovski leti 2010/11 sta bili sicer v Avstriji rekordni s 37.115 uplenjenimi divjimi prašiči), 270.097 srnjadi (+ 10 %), 21.360 gamsov (+ 5 %), 2.084 muflonov, 564 sika jelenov, 610 damjakov, 410 alpskih kozorogov, 56.219 lisic (– 7 %), 21.536 kun zlatih in belic (– 8 %), 5.794 dihurjev, 7.789 jazbecov, 13.874 podlasic, 120.738 poljskih zajcev (+ 14 %), 7.102 poljskih jerebic (– 0,5 %), 111.215 fazanov (+ 35 %), 73.967 divjih rac, 2.077 divjih kuncev, 3.153 slok (oz. velikih kljunčev), 16.667 golobov grivarjev, 2.361 divjih gosi, 1.067 črnih lisk, 15 rakunov, 32 rakunastih psov, 426 divjih petelinov, 1.489 ruševcev, 142 gozdnih jerebov, 7.465 alpskih svizcev. Na splošno je predvsem pri odstrelu male divjadi opazno povečanje, vendar je treba pri tem opozoriti, da je bil odstrel v lovskih letih 2010/11 pri teh vrstah eden najmanjših doslej. Število lovcev z veljavno lovsko karto se je povečalo na 123.098, prav tako se je za petdeset povečalo število lovskih revirjev (11.824).

(Der Anblick, 12/2012)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Položno hrbtišče Male gore se spušča v dolino z živahno žuborečim izvirom za napajanje, nad katerim stoji ena samcata hiša z gospodarskimi poslopji. Po vojni je ostala kot simbol vztrajanja v tej polkraški vasi na robu Suhe krajine od sedeminpetdesetih, med vojno zapuščenih ali napol porušениh domov odseljenih Kočvarjev. Okrog izvira se po dežju v globoko odtisnjenih sledovih jelenjih parkljev nabirajo koničaste lužice. Malce više privro izpod skale bistri, srebrni curki in se združijo v majhen slap. Igrivost in svežino studenčnice zajamejo tri pravokotna betonska korita, v katerih se prelivajo podobe orjaških smrek, ki jih valoví nenehno pritekajoča se voda. Ob ranih jutrih ali v zahajajočem soncu se v prozorni vodi zrcalijo mogočna rogovja jelenov, ki srkajoč namakajo smrčke v bistrino. Plašne košute trzajo s pahljačastimi uhlji in oprezujejo v

V spopadih so mu jih vtetovirala rogovja nasprotnikov. V jelenjem svetu ni templjev, ne malikovanja božanstev ne hlapčevskega balzimiranja še živih, oblastnih faraonov tega brezpiramidnega časa. Od strani ne prežijo nobeni slabiči, prestolonasledniki, ki bi čakali na krono in dedni prestol. Nikjer ni pomehkuženih, pozlačenih, bogatih, slinastih dinastijskih kimavcev. In ne zaslužnih prisklednikov, samo najmočnejši samci čakajo na svoj čas.

Jelenji trop ni človeška čreda, v kateri bi štirje najmočnejši jeleni prinesli na *zbor jelenov* na zdravih plečih odsluženega, senilnega kralja jelenov, da bi kazali v uradno črnino oblečenim njegovo nekdanjo veličino in poveljevali njegove zasluge. Za njim ne bo nihče nosil zastave zaščitene Gozdne republike in rdeče žametne blazinice z odlikovanji in medaljami, šatuljice, v kateri bi častno sijali tudi njegovi nekdanji mladeniški rogoví. Jelenji trop ne uboga rukajočih muzejev. Neukročena

IVAN CIMERMAN

I košutjim mladičem na plečih

3. nagrada Javnega natečaja (2012) za najboljše besedilo z lovsko tematiko

koprene meglic, ki se rahlo dvigajo, ko jih prebadajo sončni žarki. Žuborenja drobcenih pritokov in odtokov polnijo dolino z različnimi odmevi. Kadar se h koritom priklati zajeten medved, njegovo težko čmokanje in tacanje po blatu preglasi druge zvoke.

Tropi jelenjadi prihajajo različno – tesno strnjeni ali razmaknjeni, košute z mladiči, previdno in plaho – tako kot so jih omejili izostreni čuti, izkušnje z lovci ter neljuba srečanja z gobarji in drvarji.

Gibanje kot valovanje in pogrkvajoči se glasovi, prhanja skozi nozdrvi, vse je jelenja abeceda. Nihče med dvonožci še ni razvozlal najtišjih živalskih govoric, kajti v nobenem gozdu ni živalske knjižnice, kjer bi bili zbrani učbeniki o govoricah lisic, zajcev, jelenjadi, medvedov ...

Kako omogočiti sožitje dvonožcev s štirinožci na temelju neraziskanih kazalnikov živalskega razuma? Tako šibki in končni kot smo, se neodgovorno

igramo s trajnimi naravnimi čudeži in samopašno obvladujemo in izničujemo vrste, gozdove, zadnja zatočišča in zakonitosti v svetu živali.

Žival ni samo nagonsko, komaj malce čuteče bitje. Pritajeno mu klokota po žilah kri, skoraj povsem takšna, kot jo imamo tudi mi. Pogine od starosti, zadeta izkrvavi in objokuje mladiče – tako kot mi. In v ta prazasutek lepote, v to bitje, okras in čudež narave, ki se je, tako kot mi, izvilo iz nebitja, se naselijo tisočletna ohranitvena izkustva, navade, nagoni in bojne sposobnosti praroditeljev. Občudujem jih, svoje davne brate, skrit nad izvirom ...

* * *

Previdno pridejo jeleni in košute. Tudi največji in najmočnejši – dvanajsterak – je za njimi kot ponosni kraljevič s kronama, podobnima hrastovim vejam. Brazgotine na njegovem oprsu pričajo, da je iz težkih bojev izšel kot zmagovalec. To so njegove medalje.

kri košut si sama izbere plemenjaka. Najmočnejšega samca! Kadar ta zaruka v hladno jesensko jutro čez Malo goro, se odmev še dolgo zadržuje v gozdu. Iz daljave se mu oglasi tekmeč ...

Očaran vsiljivec tiho strmim v prvobitno skladnost, ki jo nepovabljen krham in skrunim. Občudujem možato snubljenje in razkazovanje glasovne moči. Jelenji glasovi se mogočno nase-ljujejo vame.

Odkrije me oster radar smrčka košute vodnice. Zato tudi zaljubljeni jelen, ki stoji ob njej, dvigne in obrne kronsko rogovje. Tudi on me zazna, dvonožca! Vodnica se oglasi: *Bežimo!* Trop splašeno prhne v beg. Dir jelenjadi zveni mojim ušesom kot Neslišna simfonija iz opusa *Zmeraj na preži*.

Naenkrat se tišina pretoči v pratišino. Po parobku se posujeta kamenje in prst. Zagledam v dokolenke obute, previdno tipajoče mišičaste noge, ki stopajo in kukajo izpod najnižjih smrekovih vej. Nervozne noge strašno hitijo. Malce

zastanejo, se obotavljajo. Težko obremenjen lastnik teh nog zastaja in oprezuje. Čevlji se mu ugrezajo v mehko razmočeno gozdno prst in iščejo oporo. Hip nato razgrne gosto vejevje: lovski tat, divji lovec je! Nosi težko jelenje tele; glava plena mu binglja ob strani. Kri kaplja iz nje in mu barva oblačila. Temno zelen klobuk, posut z značkami, možu gusarsko čemi na kljukastem nosu, da ne morem razločiti potez obraza. Skoraj zaleti se vame. Levica mu spolzi k lovskemu nožu, zataknenemu za pasom, a ga zadene moja brca, da se s plenom vred zatrklja navzdol. Hitro se pobere, zakolne in hoče z desnico hlastno seči po razstavljeni puški, ki jo nosi pod napetim jopičem. Čof! ga sunem izza hrbta, od zgoraj, da je ne utegne sestaviti. Ne ozre se. Klobuk potisne na oči. Noče se izdati! Obstanem, golorok. Nekaj izgubljenih hipov še ves zbežan preiščljam, ali naj ga napadem, zgrabim. Z očmi hlastno iščem palico, gorjačo. Med obotavljanjem ga zamudim. Plenilec v dolgih skokih odlomasti med visoko praprot gostejšega gozda.

* * *

Trop, ki sva ga splašila, topota nekje daleč v goščavju. Prešine me, da možakarja od nekod bežno poznam. V njegovih kretnjah je bilo nekaj neznanoske svobode in drznega. Naj ga prijavim? Lahko bi ga do zadnje nitke opisal lovskemu čuvaju, ustrežljivemu služabniku bogatih tujih lovcev, ki oblastno in ošabno posegajo v naša lovišča. Čuvaji za trofejne love gojijo jelene in medvede za ceno več tisoč evrov! Ta pa je bil morebiti tisti možak z roba gozda, ki ima doma četvero lačnih ust. Morda mu v zibki joka dojenček. Morda v tej krizi ne zmore več vsega odplačevati in so mu jelenjad, divji prašiči in jazbeci uničili njivo koruze, za odškodnino pa je od lovcev dobil komaj toliko, da lahko kupi dva para otroških čevljev! Lahko bi ga prijavil, če ne bi tudi jaz nekoč, v študentski tiski, že nosil plena; kot lovec zunaj zakona, svobodnjak in hranilec svoje triglave čredice. Lahko bi mu pokazal imenitne, s priglufanostjo denarjem zgrajene vile, v katerih so politični in denarni veljaki okrasili stene s trofejnim rogovi, ko smo jim divjad mi, fantiči – gonjači, gonili pred nos.

Prelišil je čuvaje, nenadno osiromašeni oče – garač. Ali se v tiskah ne zatekamo vsi k preliščenju luknjičavih zakonitosti? Za hrano morda? Male lovske tatove občudujejo le mravlje, velikih so polne vse bleščče igralnice

sveta! Morda pa nosi na plečih tisto manjkajočo odškodnino za škodo na njivi, ki mu jo v teh krajih po naravnih zakonih dolguje življenje? Zato tudi lovska družina težko pravično razsoja, kaj mu kot lastniku gozda pripada. Si lahko svobodno vzame, kar je uplenil na svojem? Zdajci sem se spomnil, odkod ga napol poznam. Domačin je, eden tistih izgubljenec zrelih let, ki so ga odpustili z dela. Njegov rod že vsaj dvesto let živi na kmetiji ob robu teh bogatih gozdov in se ravna po naravnem pravu, postavah dedov in pradedov, po pravici do samoobrambe pred napadalci njegovih pridelkov in po drugih naravnih zakonih. Pokoren je bil vsem dajatvam in davkom, dokler jih je lahko plačeval. Zdaj, ko je izgubil službo v lokalni tekstilni tovarnici, težko nahrani svojo čredico. Ali si sme v svoji veliki stiski vzeti iz te velike naravne posode »brezplačno« vsaj drobce od tistega, kar si jemljejo za lepo plačilo bogati tujci? Smejoči se, rejni gospodje z najnovejšimi risanicami in elektronskimi kanoni, ki veselo letajo po svetu na »fotosafarije« ter lovijo slone in nosorože! Brezobzirneži, ki za fotoplen snemajo leve in lovijo za repe desetmeterske kače – anakonde, ko jim vodniki iz domorodnih indijanskih plemen veslajo čolne po Amazonki ...

Čez sočne, mehke, zgodnjejesenske trave je stekel tat po zakonih jemalcev in jaz nisem hotel razkrinkati njegovega obraza in dejanja. Zame je bil samo skrunilec trav, s težkim plenom na hrbtu; zase je bil pravičnik, ki si jemlje upravičeni plen, tisto, do česar ima pravico, kar se je paslo in zraslo na njegovem. Tako se je dogajalo že od pamtiveka. To so si zapisali v kri že lovci na mamute in bizone. On je le majhen plen v pasti velikih piscev predpisov in dajatev! Brezobzirni lastnik je prodal delavcem njihovo, od ust odtrgano tovarnico, v kateri je ta »črni lovec« delal tri desetletja. Delavci, ki jih je lastnik vrgel na cesto, so bili nemočen plen pohlepneža, ki je ob selitvi nagrabljenega kapitala v tujo deželo zaposlene določil za stečajni odstrel.

Zato sem prezrl njegovo skrunitev trav, po katerih se je scejala kri teleta ...

Nam, opazovalcem, sodnikom in pravičnikom, je vsem skupno hitenje za čim lažjim plenom, zaslužkom, ki velikim grabežljivcem razburka čute, zadovoljuje kipečo kri, prinaša ugled. Kar pa nas je neopaznih, majhnih, sledimo samo najnujnejšemu samouresničenju. Ob velikih tatvinah se rušijo nebotičniki z *World Trade Centri* z bankami

in borzami. Iz velikih tatvin nekdanih ozemelj kolonij so zrasle silne demokracije, monarhije in kraljevine. Kurje tatove je lahko obsoditi, tatove dežel, ki si z vojsko nagrabijo bogat zlati, diamantni ali naftni plen, pa ne moreš nikoli vreči v ječo! Takšnega plena nihče ne nosi – na plečih.

»Divji lovec« s košutjim mladičem na plečih je iztrgal iz svojega sveta, kar je potreboval za samoohranitev, za družino s tremi otroki – hrano. Nikogar od uradnikov – zakonopiscev ni vprašal, če mu to dovoli.

A vendar – njegova samotna, lačna skrunitev gozdne lepote mi ne zbledi ob temno rdečih madežih krvi na poznojesenskih travah ...

Mene pa odtlej peče vest, ki jo tolažim kot podložnik pravilom igre, v kateri sem tudi sam plen davkov in cen: *Lahko bi ga prijavil?! Tožili bi ga in obsodili, če bi našli dokaze, prič.* Mene?! Da bi vse povedal, da bi »divjemu lovcu« pravičniki od zadnje plače odtrgali odškodnino za na črno uplenjeno tele? Povejte mi, od katere plače vendar? Ali od tiste nevidne, nepravično izbrisane, odpisane, ki je ne dobiva več, odkar je postal sam plen lastnika tovarne, iz katere je prevarant hladnokrvno odprodal novejši stroje in izginil v znano tujo deželo?

In ne čuti se več kot živi del tovarne, ki jo je z lažnimi bilancami o izgubah in nedonosnosti zahrbtno za-plen-il dolgoletnim delavcem, ki so v njeno gradnjo in nove stroje vložili tisoče ur neplačanega dela in se dolga leta odpovedovali večjim plačam. Pred njimi pa razkoračen kot birič stoji Veliki zakon, ki določa: *To smeš! Tega ne smeš!!* In menda velja za vse, tudi za velike lovce na Veliki plen, kakršna je bila tekstilna tovarna, ki je dajala skromen kruh osemdesetim družinam.

Skrunilec trav z naskrivaj uplenjenim teletom na plečih mi teži mojo vest. Hodi skozi *Gozd mojih pravičnih sanj* z mislijo na pošten ruk mogočnih jelenov, ki svojo moč, jelenje gene in nasledstvo izročijo nadaljevalkam tropa, preden odvržejo svojo enoletno vladarsko rogato krono. Brez nje postanejo enakovredni del tropa, pomešani med odrasčajoče jelenčke in košute.

A čuvajke, materinsko zaobljene košute, bodo spomladi rodile naslednike, ki so jih oni zaplodili. Oni bodo nadaljevali in ohranili moč in varnost tropa ...

Vseh teh spoznanj nočem ohraniti v svojem Srčnem slovarju. V dlani si natočim čiste studenčnice in pijem ...

Foto: M. Migas

Golobi grivarji – *Columba palumbus*

PRESEDNIKOVA BESEDA

Proučili možnost aktivnejšega sodelovanja lovcev z MKO

Poročali smo že, da smo se konec lanskega leta sestali z ministrom za kmetijstvo in okolje **Francem Bogovičem** in z njegovimi sodelavci in da smo bili prijetno presenečeni nad njihovo pripravljenostjo za sodelovanje z lovci. Veseli smo bili zaradi ministrovega odnosa do lovstva. Delegacija LZS je takrat zopet nanizala, kot že ničlikokrat prej, možnosti za tesnejše sodelovanje na posameznih področjih. Minister nam je dal neke vrste priložnost, da pisno predlagamo aktivnosti, ki jih lovci lahko ponudimo državi. Vest smo razširili in dobili kar nekaj predlogov, tudi takšnih, ki ne sodijo v ta kontekst, a so prav tako vredni premisleka.

Ožja delovna skupina, ki so jo sestavljali podpredsednika LZS mag. **Lado Bradač** in **Ivan Malešič**, predsednik Komisije LZS za gojitev divjadi doc. dr. **Boštjan Pokorny**, predsednik Strokovnoznanstvenega

sveta LZS prof. dr. **Ivan Kos**, direktor Strokovnih služb LZS **Srečko Žerjav** in jaz, smo se zbrali na delovnem srečanju v lovskem domu LD Polskava. Vse predloge smo obravnavali in jih tudi vsebinsko proučili. Na omenjenem delovnem srečanju smo pripravili tudi delovno gradivo za zadnjo, decembrsko sejo UO LZS.

Na podlagi naših pripravljenih predlogov so člani UO LZS odprli široko razpravo, iz katere smo si tudi sami sestavili kar dolg spisek ključnih vprašanj. Nekatera izmed njih bomo vsebinsko obravnavali na posebni januarski seji. In kakšne predloge smo poslali na MKO?

- Lovci smo ustrezno usposobljeni in pripravljeni, da prevzamemo pripravo in izdelavo letnih in dolgoročnih lovskoupravljaljskih načrtov LUO.

- Glede na posebnosti naše organizacije in delovanje ponujamo možnost nadgradnje obstoječega sistema zbiranja podatkov o stanju populacij divjadi in preostalih vrst prostoživečih živali. V ta namen smo pripravljeni usposobiti potrebno število lovcev za spremljanje stanja (monitoring) in tudi pripraviti predlog metodologije spremljanja za divjad posameznih vrst in zavarovane živalske vrste.

- V minulih letih smo z lastnimi sredstvi financirali ureditev lovskega informacijskega sistema (LIS) – *Lisjak*, ki je glede svoje vsebine in zmogljivosti edinstven v slovenskem prostoru in tudi širše. Zato s ponosom predlagamo, da ga ob ustreznem dogovoru in ustreznem nadomestilu uporabi tudi MKO ter organi v njegovi sestavi.

- Ker se lovci neprestano gibljemo v naravi (loviščih), tudi najprej zaznamo vse dogodke v njej. Na uradni dolžnosti imamo več tisoč lovskih čuvajev s čuvajskim izpitom, ki jih prek občasnih dopolnilnih izobraževanj še dodatno usposabljam. Ker smo seznanjeni, da obstoječi državni organi nadzora ne uspejo zaznati večine nezakonitih ravnanj v naravnem okolju in posledično tudi ne ustrezno ukrepati, predlagamo, da Lovska zveza Slovenije ob ustreznem dogovoru z MKO vsako leto usposobi določeno število okoljevarstvenih in naravovarstvenih nadzornikov, ki lahko pomembno prispevajo k izboljšanju stanja na tem področju.

Verjamem, da so to naši prvi predlogi in da bomo v nadaljevanju pogovorov našli še kakšno primerno obliko dela, s katero bomo lovci lahko širše uporabljali našo dejavnost in prispevali znanje v širšo družbeno korist. Pomembno je, da vidimo pripravljenost tudi na vladni strani in ne samo med lovci. Poudariti je treba, da zdaj iščemo oblike širšega sodelovanja. Kaj to pomeni v finančnem pogledu, je seveda druga zgodba in stvar ustreznega vrednotenja, ki pride slej ko prej na vrsto.

Mag. **Srečko Felix Krobe**

Foto: S. F. Krobe

Starešina LD Polskava **Alojz Petrovič** je v njihovem lovskem domu pozdravil ožjo delovno skupino LZS ob začetku njenega dela in tudi ves čas sestanka aktivno sodeloval v razpravi.

Informacijska točka LZS

Kot rezultat sodelovanja na podlagi lani podpisanega sporazuma o sodelovanju med OŠ Dušana Muniha, Triglavskim narodnim parkom in Lovsko zvezo Slovenije smo v četrtek, 6. decembra, na Osnovni šoli Dušana Muniha na Mostu na Soči skupaj odprli prvo **Informacijsko točko LZS**.

Novo informacijsko točko LZS sestavljajo zaslon na dotik ob vhodu v šolo in zbirka eksponatov, fotografij in filmov v okviru naravoslovne učilnice. Prvi stik z našo organizacijo obiskovalec dobi prek ekrana s pritiskom na emblem LZS, nato pa se bodisi preizkusi v poučnem kvizu o divjadi, preveri svoj spomin z igro Spomin s prav tako naravoslovno vsebino ali pa vzpostavi neposredni, t. j. interaktivni dostop

Foto: S. Žerjav

V začetku decembra so slavnostno odprli novo informativno točko LZS na Osnovni šoli Dušana Muniha v Mostu na Soči.

Krajšo slovesnost, ki jo je vodila pomočnica ravnateljice, so s svojimi nastopi popestrili učenci omenjene šole. Pozdravnemu govoru predsednika LZS, mag. Srečka F. Kropeta, so sledili nagovori preostalih predstavnikov podpisnice sporazuma. Gotovo nam bodo ostali v spominu prebrani vtisi iz knjige obiskovalcev, zapisani po ogledu sodobno opremljene naravoslovne učilnice, ki je urejena na šoli. Njihovo sporočilo je neposredno in jasno, saj prav vsi govorijo o pozitivnem presenečenju in izjemnosti zbirke. Predsednik mag. Krobe je ob tej priložnosti profesorici biologije Agnes Kozorog in Kiri Taljat Biščanin v zahvalo za dolgoletno delo pri oblikovanju učilnice in prenosu znanja na učence in druge obiskovalce podaril izvod novo izdane enciklopedične knjige Zlatorogove knjižnice LZS z naslovom Divjad in lovstvo, pomočnici ravnateljice pa je izročil izvod knjige za šolsko knjižnico. Prav njen uvodni nagovor in vodenje slovesnosti gotovo zagotavlja nadaljnje bogatenje zbirke in dobro sodelovanje vseh treh partnerjev v želji po čim uspešnejšem ozaveščanju učencev in drugih obiskovalcev o pomenu zdravega naravnega okolja.

do spletne strani LZS. Zasloni na dotik z enako vsebino že stojijo tudi na vseh drugih informacijskih točkah TNP in najširši javnosti omogočajo preprost dostop in stik s slovensko lovsko organizacijo.

Naravoslovna učilnica je brez dvoma nekaj izrednega v našem okolju in tudi v evropskem prostoru. Po ogledu eksponatov in multimedijskih predstavitev nikogar ne pusti prostodušnega, saj vsakomur na široko odpre vrata v svet neokrnjene narave. Izredno veliko lepo pripravljenih in sistematično urejenih eksponatov, divjadi in trajno zavarovanih živalskih vrst, obiskovalca pouči o njihovih značilnostih in mu omogoči, da vzame v roke nekatere njihove najzanimivejše preparirane organe; na primer vzorce kože z dlako, noge, lobanje in nekatere druge telesne dele in tako bogati dotedanjo predstavo o določeni živali. Prav tako opozarja na škodo in nepopravljive posledice, ki jih ljudje naredimo z nepremišljenimi posegi v naravno okolje. Učenci, ki v njej obiskujejo naravoslovne ure, imajo tam na voljo vse eksponate in si z njihovo pomočjo lahko pridobijo neposredne izkušnje, saj vidijo in občutijo razlike med prilagoditvami posameznih živalskih vrst na življenjske razmere ali na

Iz knjige vtisov na tej šoli je bilo razbrati prijetno presenečenje obiskovalcev nad sodobno opremo in urejenostjo naravoslovne učilnice.

Lovska zveza Slovenije

JAVNI POZIV ODVETNIKOM, ČLANOM ODVETNIŠKE ZBORNICE SLOVENIJE

Na področju lova in trajnostnega upravljanja z divjadjo ter ohranjanja narave in varstva okolja se članice Lovske zveze Slovenije, predvsem tiste, ki upravljajo z lovišči, vse pogostejše srečujejo z zahtevnejšimi sodnimi spori in upravnimi postopki, ki terjajo specializirano pravno znanje.

Za kakovostno zastopanje in pomoč pri njihovem poslovanju želimo za svoje članice pridobiti naslove odvetniških pisarn, **predvsem tistih z referencami na področju lova, ohranjanja narave in varstva okolja**. S tem namenom in v skladu s sklepom 6. seje Komisije za organizacijska in pravna vprašanja LZS pozivamo vse zainteresirane odvetnike in odvetnice s sedežem pisarne v Republiki Sloveniji, da pošljete svojo ponudbo. Če že imate izkušnje na področju lova in trajnostnega upravljanja z divjadjo, ohranjanja narave in varstva okolja, vas prosimo, da vaše reference navedete v ponudbi.

Ponudba naj vsebuje naslednje podatke:

- popoln naziv in naslov pisarne
- matično številko
- število let neprekinjenega poslovanja zdajšnjega nosilca pisarne ali kot zaposlenega odvetnika
- reference navedite opisno, po vrstah pravnih vprašanj oziroma tem, ki ste jih obravnavali.

Ponudbo posredujte na naslov:

Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana, z oznako »Ponudba«.

Rok za ponudbe je odprt do preklica.

Naslovi odvetnikov, ki bodo poslali ponudbo, bodo objavljeni v referenčni listi na zaprtem delu spletne strani LZS, ki je dostopna samo članom.

Lovska zveza Slovenije
Direktor strokovne službe:
Srečko Žerjav, univ. dipl. oec.

način prehranjevanja. Za lovce so predvsem poučne zbirke čeljusti in trofejnih delov divjadi, ki so razvrščene po starosti živali, saj tako lahko ocenijo časovni razvoj teh delov in se poučijo o načinu določanja starosti. Zato so organizirani obiski učilnice vse pogostejši, v zadnjem času je tu tudi vse več obiskov šolske mladine, saj sta marljivi profesorici biologije pripravili eksponate za neposredno poučevanje določenih delov rednega učnega programa. Letos je LZS v okviru svojih možnosti poskrbela za financiranje organiziranih obiskov šolske mladine v tej učilnici. Vsa lovška izobraževanja Lovske zveze Gornjega Posočja potekajo ob pomoči eksponatov v omenjeni učilnici, vse več pa je tudi organiziranih obiskov lovskih družin in območnih lovskih zvez iz drugih delov Slovenije.

Delo, ki je bilo vloženo v zbir-

kljub morda dobremu poznavanju narave, zanesljivo ne bo pustila ravnodušnih.

Srečko Žerjav

Poplave - jesen 2012

Vsi, ki tako ali drugače živimo v naravi in z njo, poznamo vse njene lepote; vse prelesti, ki nam jih nudi od zgodnjega jutra do pozne noči. Nekoliko vztrajnejši poznamo naravo tudi v čaru noči. Ob blisku in gromu, ob svitu in zahajajoči zarji ...

Da narava ni vedno prijazna in dobrodušna z nami, je ponovno pokazala 5. novembra 2012, ko je bilo poplavljen skoraj pol naše lepe dežele.

Vodna ujma je najhuje prizadela Podravje. Voda je pustošila in pred seboj odnašala vse, kar

Foto: M. Gselman

Poplavna voda je zalila tudi naselja in uničevala premoženje ljudi ...

se je znašlo na njeni uničujoči poti. Zalivala je stanovanja, hiše, kleti, garaže, delavnice, hleve ... Odnášala je kurjavo, ozimnico, krmo za živino, skratka vse, kar so si skrbni ljudje pripravili pred prihajajočo zimo.

Veliko jih je ostalo dobesedno golih in bosih.

Vsa razsežnost te naravne katastrofe je bila vidna predvsem čez dan, dva, ko se je voda, ki je bila razlita po mestih, vaseh, naseljih, travnikih, poljih in gozdovih, vrnila v svoje struge. Za njo je ostalo opustošenje, ki si ga le težko predstavljamo. Nanosi mulja in blata so prekrili vsak kotiček, kjer je poplavljal voda.

Poplavljenih in poškodovanih je bilo več sto objektov, domov, stanovanj, delavnic, hlevov ... Marsikomu je odnesla živino, hišne ljubljence ...

Prizanesla ni niti divjadi, ki se ji ni uspelo umakniti na varno pred

uničujočo vodno gmoto. Lovskim družinam, ki imajo lovišča na območju reke Drave, je voda zalila tudi do 75 % lovišča ter povzročila veliko škodo med srnjadjo in na mali divjadi, še posebno poljskem zajcu, da sploh ne omenjamo lisic in jazbecov, ki jim je povodenj popolnoma uničila podzemna domovanja. V takih lovskih družinah smo takoj, ko je bilo mogoče, pregledali poplavljen predele lovišča, popisali nastalo škodo in se takoj lotili odstranjevanja mulja in blata s krmišč ter jih ponovno obilno založili in uredili. Lotili smo se tudi popravila poškodovanih ali uničenih lovskih naprav in objektov. Na takih območjih smo vse načrtovane love na malo divjad odpovedali ali prestavili na poznejši, ugodnejši termin.

V težkih trenutkih za vse prizadete v vodni ujmi je zasijal žarek upanja po zaslugi srčnih ljudi, ki so se nesebično odzvali

Foto: S. Žerjav

Utrinek s slavnostnega odprtja nove informativne točke LZS v Mostu na Soči

ko, je izjemno obsežno in težko predstavljivo, največji osebni delež pa sta gotovo prispevala pokojni Martin Rovšček - Tinki in dolgoletni ravnatelj Osnovne šole Dušana Muniha, Most na Soči, Branko Lončner, ki jo je znal umestiti v šolski prostor in ji tako navdihnil življenje in koristno širšo uporabo. Ker je Branko tudi predsednik Komisije za izobraževanje pri LZS, verjamem, da bo pridobljene izkušnje lahko prenesel naprej in bo v prihodnjih letih tudi v drugih delih naše domovine nastalo še nekaj podobnih učilnic; razumljivo, v začetku manjših zbirk, ki bi pozneje služile kot podlaga drugim informacijskim točkam LZS.

Na res edinstveno zbirko smo vsi lovci lahko upravičeno ponosni, saj drugod ne najdemo nič primerljivega. Zato priporočam ogled prav vsem, ki je še niste videli, ob prepričanju, da vas,

Lovskim družinam ob Dravi je novembra voda zalila tudi do 70 % lovskih površin.

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanim podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovske potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovska izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 15. 1. 2013

POGODBE ZA POPUSTE		
Podjetje	blago in storitve	% popusta
BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBt in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago – popusti se ne seštevajo	10
GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Gedetske storitve	15
DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10
USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovske oblačil in pripomočkov	10
TRGOVINA AVANTURA, Tomaž Inocente, s. p., Notranjska 4, 6230 Postojna	Optika (dvogledi, strelni daljnogledi, optične pike, spektivi) razen znamke Meopta	10
VZAJEMNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVALNICA, d. v. z., Vošnjakova 2, Ljubljana	Celoletno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini Vzajemna Multitrip	10
VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical in Olight svetilke z dodatki	10
CREATIV, d. o. o., Mikloša Kuzmiča 7, Murska Sobota	Nogavice	10
	obutev Crocks in stekleničke bobble	5
KOVINOPLASTIKA, Štefan Pavlinjek, inž., s. p., Teminova ul. 4, Murska Sobota	Posoda za divjad in samokolnice	12
POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5
PAMI, d. o. o., Nova Gorica, Vipavska cesta 50, Nova Gorica	Prodajni program PLANIKA TREKKING	10
DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10
WEBO, d. o. o., Dragomelj 84, Domžale	HAIX lovski in gozdarski čevlji, HOLIK rokavice	10
	LED LENSER svetilke	5
ŠOLA VOŽNJE POGORELEC, Josip Pogorelec, s. p., Lendavske gorice 429/a LENDAVA	Vozniški izpit kategorije A in B	20
	Varno delo s traktorjem kat. F in trening varne vožnje	15
MIZARSTVO PRELOG, s. p., Sela pri Polskavi 51, 2331 Pragersko	Gradnja objektov na ključ in izdelava lesenih nadstreškov za avtomobile	10
	Adaptacije	8
	Izdelava sistemov KNAUF	5
MOJ VET, klinika za male živali, d. o. o., Celovška cesta 258, 1000 Ljubljana	Popust na maloprodajne cene storitev po veljavnem ceniku	15
BORIS TERČIČ, s. p., Mehanika in keramika, Zagomila 1, 5210 Deskle	Servis in popravila traktorjev	15
	Storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo	10
	Olja in rezervni deli za traktorje	5

in prek humanitarnih organizacij in tudi posamič, kljub vsesplošni krizi, ki nas vse pesti, pomagali prizadetim, celo prek svojih zmožnosti.

V naravni katastrofi je veliko škodo utrpelo precej naših lovskih tovarišev in njihovih družin. V LD in območnih lovskih zvezah smo se takoj organizirali in začeli z zbiranjem sredstev za prizadete v poplavih. Zbiranja smo se lotili na različne načine. Znano mi je, da so koroški strelci organizirali strelsko tekmo za tovariša strelca, prizadetega v poplavih. Na območni Lovski zvezi Maribor smo zbirali finančna sredstva, ki smo jih nato razdelili med dvanajst najbolj prizadetih v vodni ujmi na območju LZM.

Akciji so se odzvali: LZ Maribor in lovske družine: PERNICA, BOČ NA KOZJAKU, LENART, STARŠE, SVETI JURIJ, ŠENTILJ, DOBRAVA, RADLJE, RUŠE, REMŠNIK, PESNICA - JARENINA, JANŽEV VRH, SLOVENSKA BISTRICA, POBREŽJE - MIKLAVŽ, BENEDIKT, ŠMARTNO na Pohorju, PODVELKA in KAMNICA. Od podjetnikov pa so se odzvali: NOVALIS, d. o. o., PASKAL, d. o. o., SABONING, d. o. o., BIZNIS PLUS, d. o. o., Mateja VODOPIVEC, s. p., MAG-trade Marjan GSELMAN, s. p., ter nekaj posameznikov: **Marko Vrabar, Ljubo Levačič**, ki so prispevali v okviru svojih zmožnosti.

Lovci v Mariboru smo ponovno dokazali, da znamo strniti vrste, ko je to najbolj potrebno. Tako so tudi lovci LD Janžev Vrh poleg prispevka, ki so ga namenili za vse prizadete, s prostovoljnimi prispevki pomagali prizadetim v vodni ujmi v pobrateni LD Pobrežje - Miklavž.

Če se ozremo nekoliko nazaj, smo v Sloveniji v krajšem času doživeli kar nekaj naravnih katastrof (Železniki, Log pod Mangartom ...). Vedno smo se lovci odzvali, tudi akcijam prek LZS, ki pa je v zadnjem primeru ostala nema??!!

V imenu LZM in v imenu vseh, ki so prejeli darovana sredstva, bi se rad zahvalil vsem lovskim družinam in vsem posameznikom, samostojnim podjetnikom in podjetjem, ki so nesebično prispevali sredstva za pomoč poplavljenim lovskim tovarišem. Verjamem, da smo jim s skromnimi prispevki vsaj malo olajšali tegobe. V letu, ki se je začelo, pa vsem želim veliko zdravja, sreče, osebnega zadovoljstva, dobrega upravljanja z divjadjo in obilo dobrega pogleda.

Marjan Gselman,
predsednik LZ Maribor

Foto: L. Skvarča - Diana

Povezani z naravo in med seboj!

Osmi mednarodni sejem lovstva in ribištva LOV od 19. do 21. aprila 2013 v Gornji Radgoni

V minulem decembru se je v prostorih Lovske zveze Slovenije sestal programski svet bienalnega mednarodnega sejma LOV s predstavniki Lovske, Ribiške in Kinološke zveze Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo - Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Zavoda za gozdove Slovenije, Centra za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon ter Pomurskega sejma. Sejo je vodil predsednik programskega sveta mag. **Robert Režonja** iz Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.

Srečko Žerjav, strokovni direktor Lovske zveze Slovenije, je poudaril, da bo že tradicionalno dobro sodelovanje na sejmu LOV v letu 2013 s strani krovne organizacije slovenskih lovcev še tesnejše. Na osrednjem razstavnem prostoru bo Lovska zveza Slovenije poleg svoje dejavnosti predstavila lovsko kulturo, foto-

grafije ter prispevke z nagradnega natečaja za otroke. Sodelovala bo pri organizaciji nastopov skupin lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov, kinoloških predstavitev ter predstavitvi oponašanja jelenjega rukanja.

Prvič bodo v okviru sejma Slovenski lovski dnevi. Na predavanju z nosilno temo *Lovstvo včeraj, danes, jutri ...*, ki bo na razstavišču sejmsko soboto, bodo številni ugledni predavatelji predstavili različne aktualne teme in primere dobrih praks. Dr. **Arpad Köves**, predsednik ZLD Prekmurje in predsednik uredniškega odbora glasila Lovec, je dejal, da bo Zveza lovskih družin Prekmurja aktivno sodelovala pri sejmskih predstavitev. **Anton Holc**, predsednik ZLD Prlekije, pa je obljubil, da bodo tudi tokrat Lovski zvezi Slovenije pri pripravi razstavnega prostora nudili vso organizacijsko podporo in pomoč. Na sejmu bodo predstavili tudi več lovskih trofej, saj je ogled le-teh vedno zelo zanimiv za obiskovalce sejma.

Jošt Jakša iz Zavoda za gozdove Slovenije je obvestil, da s sodelavci pripravljajo strokovni posvet na temo *Javna podoba lovstva* ter predstavitev možnosti za zaslužek upravljalcev lovišč s fotolovom. Predstavili bodo tudi rezultate nagradnega fotonatečaja ZGS.

Živa Munih je v imenu Kinološke zveze Slovenije napovedala predstavitev lovske in športne

kinologije, odgovornega lastništva psov ter vseh svojih publikacij. Sodelovali bodo pri organizaciji Državne razstave psov vseh lovskih pasem - CAC, ki bo na sejmski petek pod vodstvom Lovskega kinološkega društva Maribor. V soboto in nedeljo bodo zanimive predstavitve lovskih psov s strokovnim komentarjem, ves čas sejma pa bo tudi prodajna ponudba pripomočkov za kinologijo.

Živahne bodo tudi predstavitve ribištva. **Borut Jerše** je poročal, da bo Ribiška zveza Slovenije na svojem sejmskem prostoru poudarjala varovanje narave in predstavljala njihovo delo z mladimi. Predstavili bodo slovenske možnosti za ribolov, založništvo, ribjo kulinariko ter tehniko vezanja umetnih muh. V sodelovanju z Zavodom za ribištvo pripravljajo mednarodni strokovni posvet o potočni posveti ter pripravljajo poljuden posvet na temo *Vode in življenje v njih*. Na njem bodo obravnavali tudi problematiko kormoranov, zato k sodelovanju vabijo Lovsko zvezo Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje ter Zavod za ribištvo Slovenije.

Urška Srnc, MKO - z Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Sektor za lovstvo in ribištvo, je napovedala sejmsko predstavitev projekta *Rad jem ribe*. Izvedbo bo vodil Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turiz-

ma, Racoon, ki je k sodelovanju povabil tudi slovenske ribogojce in priznane kuharje.

Predstavniki Pomurskega sejma so vabljivo podoba prihajajočega sejma dopolnili še z informacijo o tekmovalstvu v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe, z razstavo starodobnikov, ki bo poudarjala skrb za ohranjanje tehnične dediščine, ter s sočasnim mednarodnim sejmom aktivnosti in oddiha v naravi – NATURO. Slednji bo vsem ljubiteljem narave predstavil najbolj zelene in zdrave možnosti za aktivno preživetje prostega časa v neokrnjenem okolju.

Soglasen je bil sklep udeležencev sestanka, da vse sodelujoče institucije družijo želja po strokovnem sooblikovanju sejma LOV, veliko skupnih aktualnih tem in problematik. Zato bodo na sejm pripravili skupno izjavo in z njo prispevali k vzajemnemu varovanju slovenskega okolja ter k temu pozvali strokovno in širšo javnost.

Pomurski sejem, d. d. – M. M.

Z novo prežo v prihodnost

Lovci **LD Dekani** smo po letu gradnje na območju nekdanje steze za motokros, pod Tinjanom, dobili eno najlepših, najvarnejših in najsodobnejših prež v Sloveniji. Postavljena je na zemljišču, ki je v lasti Župnije Škofije. Gradbeni nosilni deli so iz hrastovega lesa, spodaj je zabetonirana v zemljo, brunarica iz smrekovega lesa pa je izolirana, opremljena s posteljo in vgrajenim sončnim kolektorjem, zato jo bo mogoče uporabljati v vseh letnih časih. Preža je visoka deset metrov, namenjena je

Novo visoko prostostoječo prežo LD Dekani je blagoslovil duhovnik Štefan Krampač.

opazovanju gibanja divjadi na tamkajšnjem območju.

LD Dekani ima v svojem lovišču postavljenih petnajst prostostojećih zaprtih prež, vendar je nekatere že načel zob časa in so zaradi varnosti lovcev, ki se vzpenjajo na razgledišče, potrebne temeljite prenove. Lovci LD Dekani so ob slavnostnem odprtju prežo pod Tinjanom blagoslovili; blagoslovil jo je duhovnik iz Škofije **Štefan Krampač**, ki je ob tej priložnosti dejal, da je to »preža s pogledom v prihodnost«. V svojem blagoslovu se je duhovnik Štefan obrnil k sv. Hubertu, varuhu in zaščitniku vseh živali, s prošnjo, naj divjad varuje pred boleznimi, ljudem pa pomaga pri skrbi zanje.

S. J.

Rogisti LD Fram

Na pobudo starešine **Walterja Megliča** smo se prvič sestali pred približno dvema letoma. Bilo nas je pet, vsi člani **LD Fram**; štiri s končano glasbeno šolo in vsi prepričani, da brez zvokov lovskih rogov nobena lovstva prireditve ne more biti popolna.

Pod taktirko umetniškega vodje **Janez Špureja** smo kar hitro osvojili nekaj skladb za vse priložnosti, za slovesne in žalne. Kmalu sta se nam pridružila še dva iz sosednjih **LD Hoče** in **LD Polskava**. Tako smo okrepili zvoke prvega roga in prvega parforca in se lahko odzvali povabilom sosednjih lovskih družin. Sledila je izbira imena: **Rogisti lovske družine Fram** in registracija pri **LZ Maribor** in **LZS**.

Potem se je začelo kar dogajati. V začetku minulega leta smo dobili povabilo za sodelovanje na 39. Srečanju lovskih pevskih zborov in registov Slovenije v Škalah pri Velenju. Polni veselja do kulturne ustvarjalnosti smo izbrali štiri primerne skladbe in začeli resno vaditi, tudi trikrat na teden. Čas do junija, ko je bil nastop, je kar prehitro minil, nam pa se je zdelo, da še vedno nismo dovolj pripravljeni. S pravo merico treme in spoštovanja smo na svojem nastopu kar dobro odtrobili, na skupnem nastopu pa smo, verjetno zaradi pridobitve nekaj samozavesti, vsi nastopajoči blesteli. Bilo je res nekaj mogočnega, ko so pod šotorom zadoneli glasovi številnih pevcev in registov z *Mi smo lovci*.

Vsako leto zadnjo nedeljo v oktobru priredimo že tradicionalni (39. po vrsti) skupni lov pri Perkovem križu na Pohorju. To je lov treh lovskih družin, **LD Fram**, **LD Hoče** in **LD Šmartno na Pohorju**,

kjer vedno sodeluje več kot sto lovcev. Gonjači vsake LD gonijo iz svoje strani proti skupni točki (Perkovemu križu), kjer je nato skupni zbor oz. pozdrav lovini in nato še komemoracija padlim partizanskim kurirjem na tej kurirski postaji. Na takšnih skupnih lovih je najlepše, da ko sam čakaš na stojišču, poln pričakovanja, nekje daleč zaslišiš zvok lovskih rogov iz pogona, ki se nežno in hkrati mogočno razlega po čudovitih zelenih strminah našega Pohorja. Letos nam boginja Diana in vreme nista bila naklonjena, zato smo zadnji pogon opravili pri našem lovskem domu, mi pa smo ga popestrili z našim trobljenjem.

Drugo soboto v septembru je LD Fram priredila drugo Hubertovo mašo pri kapeli sv. Križa na Planici

smo se zbrali v njihovem obnovljenem lovskem domu in po prijetnem klepetu ugotovili: »Priateljstvo in lovsko tovarištvo sta kakor reka, ki ne pozna meja!«

Članek sem napisal z namenom, da poskusim razbistriti um nekatere nerogistom, ki se jim lovska kultura ne zdi vredna omembe. Brez podpore in razumevanja članov lovske družine, vodstev območnih lovskih zvez in ne nazadnje tudi Lovske zveze Slovenije je zelo težko delovati dobro, saj poleg časa, namenjenega vajam, pri tej dejavnosti nastanejo stroški: instrumenti, enotna oblačila, prevoz na prizorišča nastopov itn. Vendar je z zanesenjaštvom in močno voljo mogoče doseči vse. Ponosni smo, da smo lovski rogisti.

Roland Apohal

Foto: R. Apohal

Rogisti LD Fram so septembra sodelovali pri drugi Hubertovi maši pri kapeli sv. Križa na Planici nad Framom.

nad Framom. Obred sta vodila dva Franca, prvi je župnik v naši fari, drugi pa v Selnici ob Dravi in je tudi lovec. V pridigi sta govorila predvsem o »lovski fovišiji«, razumevanju med vsemi uporabniki prostora in relaciji lovci–lastniki zemljišč. Med obredom sv. maše smo rogisti prevzeli vlogo cerkvenih orgel in odigrali sedem proceduralnih skladb, nato pa s Hubertovo koračnico in Svečano fanfaro začeli prijetno druženje v čast našemu zavetniku.

Med povabljenimi so bili tudi lovski tovariši iz LD Jastreba iz Samobora na Hrvaškem. Obred jim je bil tako všeč, da so nas povabili, da bi trobili na njihovi Hubertovi maši, ki jo vsako leto priredijo 3. novembra, takrat, ko goduje sv. Hubert. Vabilo smo z veseljem sprejeli.

Sprejem je bil res veličasten: župan, lokalni mediji, starešina, skoraj vsi člani ... Ob oltarju nove cerkve smo brezhibno odigrali; bilo je nepopisno lepo. Po uradnem delu

Okrogla miza Psi brez nadzora v naravi

Na sneženo soboto, 8. 12. 2012, ob 9. uri smo se najbolj vztrajni zbrali v lovskem domu **LD Borisa Kidriča** na Hajdini. Govorili smo o vedno aktualni temi: kako ravnati s psi v naravi, nad katerimi nima nihče nadzora.

Kot prvi nas je pozdravil **Andrej Vaupotič**, predsednik Ptujsko-Ormoškega OZUL, ki je bil v sodelovanju z LZS eden izmed glavnih pobudnikov priprave te tematske okrogle mize. Izpostavil je namen in cilje srečanja, predvsem pa opozoril na neovrgljivo dejstvo, da psi niso krivi, da so se znašli v naravi brez nadzora svojega lastnika. Gibanje je pač del potreb njihovega življenja, vendar bi moralo biti nadzorovano; lastniki bi morali biti bolj odgovorni za svoje ljubljence. Namen

je bil tudi spregovoriti o veljavni zakonodaji in ugotoviti, ali so sprejeta določila o tem sploh življenjska in smiselna. Med cilji je navedel, da je glavni predvsem seznaniti javnost o **odgovornosti lastnikov psov**, tudi o možnosti **prenašanja bolezni, povzročanja prometnih nesreč** in ne nazadnje poškodb oziroma **škode na divjadi** ter **opozoriti na skrb za domače živali** – ne samo pse, temveč tudi mačke, ki so v loviščih škodljive predvsem spomladi.

Marko Burgar, uradni veterinar VURS z območnega urada v Murski Soboti, je predstavil zdajšnjo zakonodajo ter udeležence seznanil, kakšna naj bi bila nova. Poudaril je nekaj zelo zanimivih členov, izpostavil pa je tudi nekatera nasprotovanja. Eden najzanimivejših primerov, predvsem za lovce, je, da je po Zakonu o divjadi in lovstvu opustitev iskanja obstreljene divjadi kaznivo dejanje. Vendar je zanimivo, da je po Zakonu o zaščiti živali pes lahko označen kot *nevaren*. Če pes ranjeno divjad ustavi in podre, vas lahko nekdo, ki to vidi (kot lastnika psa), prijavi inšpektorju oz. uradnemu veterinarju. S takim psom (ki dobi označbo *nevaren*) potem ne morete več na lov, saj mora biti v javnosti na povodcu ter opremljen z nagobčnikom.

Za nas lovce je morda zanimivo še nekaj, in sicer, da ima divjad v manjši obori status *domače živali* in jo je zato kot takšno prepovedano ustreliti/streljati (razen v nekaterih izjemah). Kot zadnjo zanimivost je Burgar izpostavil nasprotja določil med zakonom in *Etičnim kodeksom slovenskih lovcev*. Kako ukrepati, kadar uradni veterinar ustno odredi, da moramo ustreliti določenega psa?

K sodelovanju smo povabili tudi policiste. Okrogle mize sta se udeležila **Igor Levstik**, vodja policijskega okoliša iz Ptuja, in **Edvard Cvetko**, komandir policijske postaje v Ormožu. Predstavila sta uradne podatke o prometnih nesrečah, v katerih so bili udeleženi psi. Posredovala sta podatke, kolikokrat so na PP dobili obvestila o psih brez nadzora, koliko je bilo izrečenih opominov in tudi kazni ...

Nekaj statistike iz Lisjaka (Lovski informacijski sistem) je predstavil predsednik LZS, mag. **Srečko F. Krobe**. Seznanili smo se s podatki o izgubah srnjadi zaradi psov (izpostavili smo srnjad, ker je pač najštevilčnejša vrsta pri nas, pa tudi ker je določitev vzroka izgube najlažja). Te izgube so na tretjem mestu. Največ izgub zabeležimo na cestah, sledijo neznane,

zatem pa izgube zaradi psov. Še vedno ne vemo, kam bi sodile vse težko dokazljive izgube med srnjadjo zaradi košnje, za katere vemo, da so vedno podcenjene. Vendar se tudi pri izgubah na cestah zaradi prometnih nesreč lahko vprašamo, v koliko primerih so teh izgub krivi prav psi brez nadzora, ki v naravi preganjajo srnjad. Predsednik lovske zveze je razjasnil tudi pomislek, ki se je porodil pri enem izmed prejšnjih govornikov. Etični kodeks ne dopušča, da bi sosedu usmrtili leglo

To moramo lovci imeti vedno pred očmi in v glavah. Nanizal je tudi nekaj sklepov, ugotovitev in vprašanj.

• **Ali se dejansko opravlja učinkovito sankcioniranje neodgovornih lastnikov psov, ki ne nadzorujejo njihovega gibanja?**

• **Ali vse javne službe res storijo vse, kar predpisuje oz. dopušča trenutno veljavna zakonodaja?**

• **Ali so res vsi psi cepljeni proti steklini, je kontrola učinkovita?**

Foto: K. Kovačec

Z okrogle mize Psi brez nadzora v naravi, ki je bila decembra v Hajdini pri Ptuj.

psov, naj pa ne bi bilo nobenega pomisleka, ko odstrel psa odredi uradni veterinar ali inšpektor, npr. zaradi nevarnega obnašanja psa, ki je potencialno nevaren za okolico, ki ga ni mogoče odpoklicati ali kako drugače ustaviti. Smo res lovci tisti, ki naj bi opravljali uradno veterinarsko dolžnost oziroma higienikov!?

Kot zadnja govornica je svoje vidike predstavila **Kristina Pšajd**, predsednica Društva proti mučenju živali, ki se lahko pohvali z desetletnim delovanjem društva ter tudi z nazivom društva, ki deluje v javno dobro. Predstavila je vidike reševanja psov in tudi mačk, opisala nekatere primere, kako je društvo ukrepalo, ter kakšni so tudi drugi načini reševanja težav psov in mačk brez nadzora v naravi, vaseh in mestih.

Prireditve je povezovala **Katka Kovačec**, ki je za zadnjega, sklepnega govornika zopet izzvala Andreja Vaupotiča, ki se je zahvalil vsem sodelujočim in preostalim udeležencem. Poudaril je, da v lovčevih rokah ni odločilno orodje lovska puška, ampak njegovo znanje. Zato je poudaril, da bomo več dosegli z ozaveščanjem ljudi kot s krogli ali šibrami. **»Kriv ni pes brez nadzora, pač pa njegov lastnik oz. skrbnik!«**

bruto plače v RS. Bi morda iz teh sredstev nastala neke vrste živalska policija (po vzgledu iz tujine)? Če ne, je treba določiti klateške pse in mačke brez nadzora kot *državno lastnino*.

Katka Kovačec

Podivjani psi znova »opravili« del odstrela

Iz osrednjih Slovenskih goric so tudi minulo sezono večkrat poročali o pokončanih in raztrganih srniah, ki so bile žrtve potepuških psov. Čeprav velja pravilo, da morajo biti psi pod nadzorom lastnikov in pod nadzorom tudi v prosti naravi, pa je kar nekaj brezbrzičnih lastnikov, ki pse zlasti zvečer spustijo z verig ali iz pesjakov, ki si nato dajo duška. Najbolj žalostno pri vsem je, da so psi hitrejši od srnjadi, zlasti od mladičev, ki so lahek plen in umirajo v velikih mukah. Psi namreč žrtev po volčje niti ne znajo vedno pokončati in se žival še dolgo muči, nato pa se najprej lotijo prebavil žrtve. Ko opravijo večji del »pojedine«, plen pustijo in ostanke po navadi pobirajo in evidentirajo lovci. Če jih seveda najdejo ali jih o tem obvestijo domačini. Takih je k sreči iz leta v leto več in včasih »zaleže« tudi njihov kritičen glas. Na lepo besedo stavijo tudi člani zelene bratovščine, ki lastnike psov, za katere vedo, da radi »lovijo« in uničujejo srnjad, vljudno opozarjajo, naj imajo svoje štirinožne ljubljence pod nadzorom. To še bolj velja za zimski čas, ko se srnjad v visokem snegu težje giblje in je lažji plen krvoločnih zasledovalcev.

M. Toš

Foto: J. Toš

To je ostalo od srnjačka v revirju Dobrava v Zgornji Senarski. V tamkajšnjem revirju so psi pokončali kar pet srnjih mladičev.

Lovci iz Lipnice že štirideset let z nami

Pisalo se je leto 1972. Po vijugasti makadamski cesti, ki je komaj zaslužila to ime, se je v Žetale, haloško vas tik ob hrvaški meji, pripeljal za te kraje nenevadno lep avtomobil. Iz njega so izstopili trije moške, za katere se je že od daleč videlo, da niso iz naših krajev. Neznani moške so bili **Fritz Draxler, Ferdinand Strohmeier** in **Rudi Riedl** – prvi pravi lovski turisti v **LD Žetale**. Prišli so iz Lipnice v sosednji Avstriji v Haloze, v tistem času bolj kot kadar koli prej ali pozneje slovenski simbol revščine in nerazvitosti. Pri nas je takrat čas obstal nekje v prvi četrtini dvajsetega stoletja. V tistih časih je razvoj obšel Žetale in ohranil življenje kot v kakem etnografskem muzeju. V kraju je bilo malo cest, ki bi bile prevozne z osebnim avtomobilom, o kakem asfaltu ni bilo niti sledu. Od prevoznih sredstev je bilo nekaj mopedov in motorjev, avtomobil pa morada eden ali dva. Traktorjev in kmetijske mehanizacije ni bilo, telefonska priključka sta bila le dva, na pošti in v trgovini. Tedanji čas je najlepše ujet v fotografijah priznanega fotografa **Stojana Kerblerja**, ki je ravno v tistih letih pri nas ustvarjal svoj najprepoznavnejši cikel *Haložani*. Ne bi povedali vsega, če bi tedanji čas opisali s pridevnikom revščina; ustrežnejše bi bilo reči, da so Žetalanci takrat živeli preprosto in prvobitno ter samozadostno. Takšno kot je bilo življenje, tak je bil tamkaj tudi lov: trd, preprost, a poln drobnih radosti. Takratni lovci so bili trdni moške, prekaljeni in trdem življenju, napornem delu in v vseh oblikah lova. Lov zanje ni bil zgolj način življenja, pač pa tudi in predvsem način preživetja. Povsem drug svet je bil to, kot so ga bili vajeni omenjeni trije tujci, a vseeno se je tisti dan začela pisati zgodba o prijateljstvu, ki traja že štirideset let.

Pravi začetek zgodbe sega še kaki dve leti nazaj, v leto 1970, ko je med člani LD Žetale vzklikla želja po svojem lovskem domu. V tistem času LD še ni imela svojih prostorov, temveč je svojčasni dom našla v Gostilni Gajser, kjer je lovcem zdaj že pokojni gostilničar **Janko Gajser** odstopil eno sobo. Dohodki LD so bili komaj za sprotno delovanje, da bi pa z njimi financirali gradnjo novega doma, si je bilo nemogoče zamisliti. Člani so vedeli, da bo treba

najti nov vir zaslužka, če želijo sploh razmišljati o kakršni koli investiciji. Kot edina dosegljiva možnost se je ponudil lovski turizem, vendar lovska družina, razen lovišča, ni imela nobenih možnosti za to. V družini ni bilo lovcev, ki bi imeli kakršne koli izkušnje z vodenjem lovskih gostov, v kraju ni bilo nikakršne možnosti za njihovo nastanitev, nihče od članov ni imel lastnega osebnega avtomobila, ki je pogoj za prevoz lovskih gostov, in še kaj bi lahko našli, kaj je manjkalo. Kljub temu so se tedanji člani pogumno odločili, da stopijo na novo, njim neznano pot. Sprva so razmišljali o domačih gostih, ki bi lovili divje prašiče in lisice. Z njimi so odšli na nekaj čakanj, vendar brez uspeha. Ker je bilo v lovišču veliko srnjadi, so pomislili, da bi turistom ponudili odstrel trofejnih srnjakov, za katerega so pokazali zanimanje tuji gosti. Kot prvi je v naše lovišče prišel neki lovski turist iz Italije. Uspeh je bil zelo klavrn; Italijan ni uplenil ničesar, vse, kar je pri nas dobil, je bil glavobol od večkratnega prevoza po luknjasti cesti od Žetal do 25 km oddaljenega Ptuja, kjer je bil nastanjen. Članov sta se lotila obup in dvom, ali bo glede na obstoječe razmere sploh mogoče loviti z lovskimi turisti in zaslužiti vsaj nekaj denarja za začetek gradnje lovskega doma. Takrat pa sta se naključno srečala naš član **Rudi Kunstek** in član LD Zgornja Kungota **Alojz Jarc**. Bil je njegov sodelavec in naš član ga je kot lovca povabil na lov na divje prašiče v naše lovišče. V tistih letih divji prašiči še niso tičali »v vsakem grmu« kot dandanes. Toda naše lovišče je bilo med redkimi, kjer so bili že takrat divji prašiči stalna divjad. V LD Zgornja Kungota pa so tista leta že redno gostili turiste iz Avstrije. Beseda je dala besedo in dogovorili so se, da bodo organizirali srečanje naših lovcev z Avstrijci. Še isto jesen (leta 1970) sta naš Kunstek in **Viktor Žerak** odšla na srečanje z Avstrijci v Kungoto. Tam sta se srečala z avstrijskimi lovci, omenjenimi na začetku prispevka, in se dogovorila, da naslednje leto gostje iz Avstrije pridejo v Žetale na ogled lovišča ter na končni dogovor glede sodelovanja.

Naslednje leto so gostje iz Avstrije res prišli v spremstvu lovcev iz LD Zgornja Kungota, ki so bili nekakšni naši posredniki. Na dogovorjeni dan so se v Gostilni Gajser srečali z gosti takratni naš starešina **Vinko Pulko**, tajnik **Mirko Emeršič** ter Kunstek in Žerak. Po uvodnem sestanku so

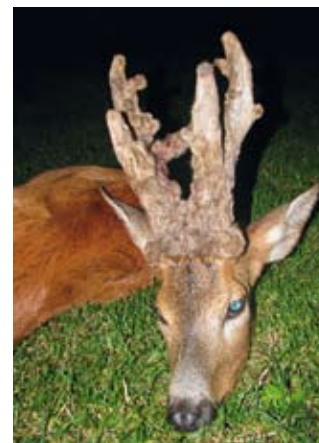
Foto: S. Korez

Po lovu leta 1975. Od leve proti desni Fritz Draxler, Ferdinand Strohmeier, Viktor Žerak, Anton Korez, Rudi Riedl in Franc Butolen

si ogledali lovišče, nad katerim so bili gostje iz Avstrije takoj zelo navdušeni. Sicer je bil že takratni namen, da bi ob ogledu uplenili kakšnega srnjaka, a čeprav jim takrat to ni uspelo, so se dogovorili, da se bodo prihodnje leto ponovno sešli in naša zgodba se tako vrne na začetek tega članka. Končno je lov obrodil prve sadove: padli so štirje srnjaki. Lovski gostje so bil presrečni, domači vodniki in drugi člani pa še bolj.

Prva leta so gostje spali kar pri naših lovcih doma, leta 1975 pa je bil novi dom že toliko dograjen, da so gostje prvič prespali v njem. Čeprav so ti moške prihajali iz praktično drugega sveta, so se v trenutku zaljubili v naše okolje, z našimi lovci pa spletli pristne prijateljske vezi. Čeprav so bili vsi večinoma premožni podjetniki, so bili kot gostje zelo nezahtevni in preprosti. Kot lovci niso nikoli iskali vrhunskih trofej, temveč zanimiv lov in predvsem dobro družbo. In ravno to smo jim mi lahko takrat ponudili. Življenjske razmere in genska osnova naše srnjadi so pri nas takšne, da ne zagotavljajo vrhunskih trofej. Za ponazoritev lahko zapišem, da pri nas kar 100 točk CIC loči med dobrim in vrhunskim srnjakom. Zato pa naše hribovito lovišče nudi izredno zahteven, a zanimiv lov, pravo dogodivščino za prave lovske sladokusce, saj je glavna oblika lova predvsem zalaz oz. po njihovo „pirsch“. Glede na vse napisano, so se kar na hitro dogovorili, da bo naslednje leto (leta 1973) prišlo v Žetale pet lovskih gostov in to letno število avstrijskih gostov se ohranja še do današnjih dni. V prihodnjih letih se je število uplenjenih srnjakov povečevalo, rekordno pa je bilo leto 1976, ko so gostje uplenili kar devetnajst srnjakov, kar je pomenilo praktično letni odstrel

srnjakov. Vsa leta intenzivne gradnje lovskega doma pa so na leto odstrelili vsaj deset srnjakov. Po letu 1981, ko je bil dom skoraj dograjen, se je število zmanjšalo in se ustalilo od 5 do 10 srnjakov na leto. Tako lahko grobo ocenimo, da so lovci iz Avstrije doslej uplenili vsaj 270 srnjakov, kar je velika številka. Leta so hitro tekla in v LD Žetale smo jih lahko šteli kar z obiski naših takrat že dobrih prijateljev iz Lipnice, saj od leta 1972 pa do danes ni minilo nobeno leto brez njihovega obiska.

Srnjak z gobastim rogovjem, ki ga je julija lani uplenil lovski avstrijski gost Ewald Mauntner.

Prvim trem omenjenim gostom so se pridružili še mnogi drugi, od katerih so nas nekateri obiskali le nekajkrat, drugi pa več kot 30-krat. Stalna gosta sta ostala **Fritz** in **Ferdl**, ki sta Žetale obiskala vsako leto. Žal sta oba že pokojna. Ferdl se je poslovil že pred leti, Fritz, ki je bil gonilo našega sodelovanja in prijateljstva, je odšel v večna lovišča lani. Z nami je delil lovsko srečo polnih 39 let! Čeprav je glavni povezovalni člen med nami preminil, naše sodelovanje ni zamrlo. Dolgoletno Fritzovo

vlogo je prevzel njegov dober prijatelj **Ewald Mautner**. Tako nas je tudi v letu 2012 obiskalo pet avstrijskih tovarišev. In tudi to leto smo se razšli z nasmehi na obrazih, še posebno pa se je tokrat lovska sreča nasmehnila omenjenemu Ewaldu. Boginja lova mu je to leto namenila srnjaka z gobastim rogovjem, življenjsko trofejo in čudovito obeležje ob 40-letnici sodelovanja.

Tako kot tuji lovski gostje so se menjavali tudi njihovi vodniki; do danes bi jih lahko naštel kar veliko, a naj omenim le tiste prve, ki so zaorali ledino. To so bili poleg že omenjenih Kunsteka in Žeraka še **Jože Vivola, Jože Majerič, Anton Korez in Franc Butolen**. Štirideset let časa pusti svojo sled; ljudje so se postarali, a kraj se je silovito pomladil. Malo prvobitne rustikalnosti je še kje najti ... Ko pogledamo podoba naših zdajšnjih Žetal, se ne razlikuje veliko od katerega drugega kraja v Sloveniji in tudi ne od Lipnice, od koder prihajajo naši gostje. Le cerkev svetega Mihaela še vedno kraljuje nad vasjo pod mogočnima Resenikom in Donačko goro. Vse drugo ni več tako, kot je bilo takrat, ko se je začela ta zgodba.

Že čez nekaj mesecev si bomo ponovno stisnili dlani in si zaželeli „Waidmannsheil“, tokrat že enainštiridesetič.

Na tem mestu velja zahvala **Viktorju Žeraku** za podatke v tej zgodbi.

*Silvo Korez
LD Žetale*

Deveto Srečanje koroških lovskih pevcev in rogistov v Žerjavu

Koroška lovska zveza (KLZ), ki deluje že enajst let, je konec minulega leta dokazala, da njeno poslanstvo ni uspešno samo na strokovnem, lovskem in izobraževalnem področju, ampak tudi na kulturnem in družabnem. Zadnjih deset let dosega in presega vsa pričakovanja in merila v slovenskem lovskem prostoru! Globoko sledi koroškega lovstva bodo še dolgo ostale vidne tudi v Mariborski LZ, v kateri so koroški lovci zadovoljno in uspešno delovali več desetletij.

Kljub zdajšnji negotovosti in potrnosti večine Korošcev, saj postaja njihova nekoč gospodarsko uspešna dežela vedno bolj pozabljena, so tudi bolj veseli dogodki. Decembra so zanje po-

skrbeli dobri možje Miklavž, Božiček in dedek Mraz, ki so prinesli več radosti, poskrbeli za obdarovanje in presenečenja. A za pravo adventno decembrsko darilo – za presenečenje in pristno lovsko druženje in srečanje – je spet poskrbela KLZ z vsemi svojimi devetnajstimi koroškimi LD ter komisijo za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostjo, na čelu katere je **Marjan Verčkovnik**.

V zgornji Mežiški dolini, v nekdanjem rudarskem in topilniškem Žerjavu, je bilo v petek, 14. 12. lani, v delavskem domu že deveto tradicionalno srečanje koroških lovskih pevcev in rogistov. Srečanje, o katerem se govori tudi zunaj lovskih krogov, je bilo že drugič posvečeno vdovam pokojnih koroških lovcev; tokrat tudi koroškim lovcem, starim več kot 75 let. Da je v celoti uspel, so odgovorni koroški »jagri« s pripravami začeli že v začetku novembra. Ne malo iznajdljivosti in dobre volje so vložili poleg Marjana Verčkovnika tudi **Franc Praznik, Gregor Jehart, Gregor Vrabič, Martin Jehart, Aleš**

sko pripadnost koroških lovcev, je tudi deveto Srečanje v Žerjavu v vseh pogledih uspešno. Kljub turobnemu decembrskemu večeru in poledici se je nepozabne prireditve udeležilo okrog tristo povabljenih. Med njimi je bilo še največ vdov pokojnih koroških lovcev in starejših lovcev. Srečanja, ki ga druge območne lovske zveze menda ne organizirajo, so se udeležili tudi predstavniki koroških lovskih družin, Koroške lovske zveze in Občine Črna na Koroškem. Žal v Žerjav ni bilo nobenega od povabljenih predstavnikov LZ Slovenije, pa tudi ne iz drugih koroških organizacij, ki sicer sodelujejo in se srečujejo s koroškimi lovci. Res je lahko žal vsem tistim, ki se niso odzvali vabilu, zlasti pa tistim koroškim lovskim funkcionarjem, ki se spet niso dovolj potrudili, da bi v Žerjav pripeljali še več vdov in organizirali prevoze tudi za starejše in bolne lovce.

V bogatem kulturnem programu, ki ga je povezovala **Saša Horvat**, so tokrat sodelovale le koroške lovske glasbene skupine. Združenim lovskim oktetom

Združeni koroški lovci pevci so pod vodstvom Toneta Gašperja ubrano začeli deveto Srečanje v Žerjavu.

Vrabič, Boris Verdel, Marko Jelen, Borut Hrašan, Andrej Kogelnik, Branko Topler, Rok Praper, Jernej Golob in podpisani lovski referent za kulturo. Dvorana in oder žerjavskega kulturnega hrama sta bila lepo okrašena. Oder so zelo polepšali domiselno narejeni veliki cvetlični šopki iz Cvetličarne Jehart iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu, posebno pa zimska scenska poslikava, delo znanega umetnika **Jožeta Napotnika** iz Šmartnega ob Paki.

Ker dobro poznamo trdoživost, gostoljubnost in tradicionalno lov-

sko pripadnost koroških lovcev, je tudi deveto Srečanje v Žerjavu v vseh pogledih uspešno. Kljub turobnemu decembrskemu večeru in poledici se je nepozabne prireditve udeležilo okrog tristo povabljenih. Med njimi je bilo še največ vdov pokojnih koroških lovcev in starejših lovcev. Srečanja, ki ga druge območne lovske zveze menda ne organizirajo, so se udeležili tudi predstavniki koroških lovskih družin, Koroške lovske zveze in Občine Črna na Koroškem. Žal v Žerjav ni bilo nobenega od povabljenih predstavnikov LZ Slovenije, pa tudi ne iz drugih koroških organizacij, ki sicer sodelujejo in se srečujejo s koroškimi lovci. Res je lahko žal vsem tistim, ki se niso odzvali vabilu, zlasti pa tistim koroškim lovskim funkcionarjem, ki se spet niso dovolj potrudili, da bi v Žerjav pripeljali še več vdov in organizirali prevoze tudi za starejše in bolne lovce.

stopih, za kar velja nedvomno zahvala **Šipku, Graufu, Gašperju, Pungartniku in Trnjaku**, ki že vrsto let bdijo nad kakovostnim petjem in igranjem na rogove.

Izbrane pozdravne besede **Draga Vaisa**, podpredsednika Koroške lovske zveze, so marsikateri vdovi orosile oči in bile deležne hvaležnega aplavza. Poudaril je namreč, da je srečanje, posvečeno prav njim, le skromna pozornost, odložitev in zahvala za vso skrb, pozornost in razumevanje, ki so jo v letih skupnega življenja s svojimi možmi izkazovale za koroško lovstvo. »Lovčeva žena se mora marsikdaj odreči kakšni svoji želji, da ugotovi potrebam, veselju svojega moža - lovca. Ljubezen do narave in lovska strast marsikdaj obrneta tehtnico želja in potreb na drugo stran. Verjamem, da ste marsi-

Pozdravne besede podpredsednika KLZ Draga Vaisa so marsikateri vdovi orosile oči, vabilo med lovce pa je pomenilo ohranjanje prijateljskih vezi.

kdaj z možem podoživljale njegove lovske prigode. Kdor ljubi naravo, ima rad ljudi in bolj kot ostali čuti potrebo po druženju s svojimi lovskimi tovariši,« je rekel Vais in še dodal: »Tudi vam, spoštovani starejši lovski člani in tovariši, se moram zahvaliti v imenu KLZ za vaš prispevek, ki ga dajete lovski organizaciji. Brez vas bi bila lovska organizacija osiromašena mnogih uspehov. Ne bi imeli toliko bogatih koroških lovišč, ki nam jih mnogi zavidajo, kot tudi ne tako bogate in razvejane lovske kulture.« »A kar je najbolj pozitivno«, je pripomnil Vais, »veliko koroških lovcev dosega častljivo starost.« »Med nami je kar 120 članov, ki so stari 75 let in več. 48 članov je starih med 80 in 90 let. Dva sta stara 90 let in več. To nedvomno dokazuje, da narava in lov blagodejno vplivata na način življenja in hkrati omogo-

V Žerjavski kotlini so na lovske rogove odlično zaigrali tudi združeni koroški rogisti, ki jih je vodil Andrej Pungartnik.

čata lovcev kvalitetnejše življenje in starost.«

Tudi nagovor mag. **Romane Lesjak**, županje Občine Črna na Koroškem, so vlivale upanje v lepše in složno življenje. Med drugim je dejala, da je ponosna, da v črnjanski občini nadvse uspešno delujejo tri lovske družine, ki

ne skrbijo samo za lovno divjad, ampak vseskozi spremljajo tudi stanje gozdnih kur, zlasti velikega petelina in ruševca, ki živita v okolici Črne. »Koroški lovski zvezi se v imenu naše občine zahvaljujem za njeno nadvse uspešno lovsko poslanstvo, zlasti pa za negovanje lovske kulture in or-

ganizacijo kulturnih, predvsem glasbenih lovskih srečanj, ki so tako pozitivna za današnji čas,« je poudarila priljubljena županja. V imenu vdov pokojnih koroških lovcev se je za prijetno druženje v Žerjavu zahvalila **Marija Joksimovič**.

Ob zaključku srečanja je KLZ

za plesno glasbo. Prve tri najbolj »korajžne« vdove, ki so zaplesale s starejšimi lovci, so bile deležne bogatih praktičnih nagrad, plesalci pa divjačinskih salam. Odlična ekipa kuharjev in natakarjev je poskrbela, da udeleženci srečanja niso bili ne lačni ne žejni.

Franc Rotar

Srečanja v nekdanjem rudarskem in topilniškem Žerjavu se je udeležilo okrog tristo ljubiteljev koroškega lovstva in glasbene kulture.

Vse foto: F. Rotar

Predstavitev slovenskega lovca in njegove dejavnosti

Štaterska turistična zveza je območno **Lovsko zvezo Maribor** povabila, naj se udeleži prireditve pod naslovom *Pozdravljeni v našem kraju*, ki je bila 24. 11. 2012 v Qulandiji v Mariboru. V LZM smo se povabilu odzvali tako, da sva s predsednikom komisije za stike z javnostjo **Dragom Vešnerjem** na naši stojnici razstavila knjižice, revijo *Lovec*, koledarček LZM,

posebna pisna priznanja podelila vsem nastopajočim glasbenim lovskim skupinam, LD Bistra, LD Koprivna - Topla, LD Pogorevc - Žerjav, Cvetličarni Jehart, Gostišču Lunder - Črna, Krajevni skupnosti Žerjav in Jožetu Napotniku. A srečanja s tem še ni bilo konec. Prvič se je širši lovski javnosti predstavil nov lovski ansambel LD Golavabuka. V njem igrata domača lovca **Martin Jehart** in **Aleš Mlinšek**, prepeva pa Martinova sestra **Barbara**; oba prihajata iz znane Jehartove lovske družine. Nepozabni lovski večer sta popestrila tudi **Lucija Kompnej**, ki je zaigrala na citre, predvsem pa Ansambel Napev, ki je poskrbel

Mnoge vdove pokojnih koroških lovcev še vedno ohranjajo trdne vezi z lovskimi družinami, v katerih so bili nekdaj člani njihovi pokojni možje. Žal so na nekatere od njih vodstva nekaterih LD tudi pozabila! Kakor smo se prepričali v Žerjavu, koroška lovska glasbena srečanja povezujejo in utrjujejo desetletja dolge vezi med vdovami in starejšimi lovci.

Aleksandra Vrčkovnik, 78-letna vdova iz Mežice, je povedala: »Pokojni mož Rudi je bil vrsto let družbeno-politični in tudi lovski funkcionar, okrog 45 let je bil član LD Peca - Mežica. Ko je pred dvanajstimi leti umrl, se v naši hiši lovska tradicija ni prekinila. Vesela sem, da jo nadaljuje sin Uroš. Tako lovsko druženje mi v teh letih veliko pomeni. Še dobro, da Koroška lovska zveza zadnji dve leti organizira srečanje tudi za vdove lovcev, da nas lovci povabijo medse. Zdaj, ko se srečanja udeležujejo tudi starejši »jagri«, se navadno stara lovska družina spet zbere. Tako se vsaj enkrat na leto spet srečamo stari lovski prijatelji. Škoda, da mežiška LD na svoja srečanja ne povabi tudi nas. Vsaj nekatere vdove bi se prav rade odzvale povabilu. Slišala sem, da nekatere koroške LD to občasno storijo. Jaz osebno se še vedno počutim delček mežiškega lovstva,« je odločno dejala Aleksandra.

Mag. **Edvard Alfonz Osrajnik**, dr. vet. med.; 78-letni nekdanji lovski in ribiški inšpektor, član LD Orlica - Vuhred: »Član zelene bratovščine sem postal leta 1969. Četudi sem se z lovstvom srečeval tudi službeno, sem mnogo prostega časa namenil za lov in druženje z lovskimi prijatelji. Da smo starejši koroški lovci še vedno trden člen lovstva na Koroškem, se dobro zaveda naša območna LZ. Menda nekoliko manj nekatere matične lovske družine. Ponosen sem, da sem član LD Orlica, ki vseskozi neguje spomin na svoje pokojne člane. Dobro se namreč zaveda, da so nekdaj prav ti postavljali temelje našemu lovstvu. Predvsem pa tisti, ki smo še živi, tudi danes skrbimo za divjad in v sodelovanju z mlajšimi lovci – in tudi vdovami lovcev – pomagamo razvijati naše lovsko prijateljstvo in družabnost. Seveda nam nekaterim ob strani še vedno stojijo tudi naše žene. Še kako prav je, da KLZ ne pozablja na vdove pokojnih koroških lovcev in tudi ne na starejše lovce, ki si zaslužijo pozornost. Takšna srečanja so zelo pomembna za oboje, saj nam lepšajo jesen življenja,« ni bil skromen s pohvalami cenjeni koroški lovec.

F. Rotar

Foto: B. Kanižar

Drago Vešner in Branko Kanižar za stojnico LZ Maribor

Lovski instrumentalni ansambel ljudskih godcev in pevcev SRAKA – TD Radvanje je popestril dogajanje na stojnici.

zgibanko LZS in plakate, ki jih je v okviru založniške dejavnosti izdala Lovska zveza Slovenije. Te literature je bilo na naši stojnici skoraj 20 kg. Zanimanje javnosti je bilo proti pričakovanju izredno, saj sva v manj kot treh urah razdelila vse, kar sva prinesla.

Največ zanimanja je bilo opaziti za knjižico *Naše ptice*, ki so jo ljudje dobesedno razgrabili, in za revijo Lovec. Razdelila sva tudi knjižici *Loviti je naravno* ter *Stopinje in sledovi divjadi* in zgibanko *Lovstvo, lov in lovci*.

Mimoidoči so nama postavljali najrazličnejša vprašanja o naši divjadi, škodi, ki jo povzroča, odpravljanju le-te, lovskemu zakonu, izobraževanju lovcev, boleznih divjadi, lovskih psih in še in še.

Prepričan sem, da sva z vsem naštetim mnoge prepričala, da cilj lovcev ni le lov, ampak predvsem skrb za prostoživeče živali in njihov obstoj in širše varstvo narave. To mora biti temeljna naloga vsakega lovca in tudi drugih občanov. Prav zato bi si želel, da bi bilo takšnih predstavitev naše dejavnosti še več.

Na omenjeni prireditvi so svojo dejavnost predstavljali tudi zavodi in druge organizacije, npr. Zavod za gozdove RS, Čebelarstva zveza društev Maribor, Zavod za turizem Maribor – Pohorje, tam je bila tudi pregledna predstavitev pohodnih, gozdno-učnih in romarskih poti. Tudi naravovarstvenikov, kulinarike in dobrih štajerskih vin ni manjkalo.

Ob koncu bi se zahvalil **Branku Kurniku**, ki nama je priskrbel literaturo, ki sva jo razdelila obiskovalcem, še posebno pa bi se rad zahvalil **Janji Viher**, predsednici Komisije za razvoj, in mag. **Jožetu Protnerju**, predsedniku Štajerske turistične zveze, ki sta omogočila predstavitev. Nikakor

ne smem pozabiti tudi na Lovski instrumentalni ansambel ljudskih godcev in pevcev SRAKA – TD Radvanje, ki so s svojo prisotnostjo zelo popestrili prireditev.

Branko Kanižar,
Komisija za stike z javnostjo pri LZM

Strokovnjakom iz Švice smo predstavili LD Kropa

Skupina strokovnjakov iz Volkswirtschaftsdirektion (Narodnega gospodarstva), kantona Bern, švicarskega Forstverein (Gozdarske zveze) in Berner Jagdverband (Bernske lovske zveze) si je za letošnjo tridnevno strokovno ekskurzijo izbrala Slovenijo. Kanton Bern je drugi največji kanton v Švici: meri 5.959 km² in ima 960.000 prebivalcev, leži pa na nadmorski višini od 401 m do 4274 m v osrednji Švici. Uradna jezika sta nemščina in francoščina.

V skupini, ki se je odpravila na strokovno ekskurzijo v Slovenijo, so bili ekologi, gozdarji, lovci, urbanisti ipd. Njihovo delovanje je usklajevanje interesov med gozdarstvom, lovstvom, kmetovanjem, turizmom ipd. ter načrtovanje, nadzor in tudi ukrepanje v primeru nepravilnosti. Program in organizacijo potovanja jim je pripravil dr. **Janez Grilec**, dipl. inž. gozdarstva, po rodu Jeseničan, ki je bil do upokojitve zaposlen na Volkswirtschaftsdirektion, kantona Bern. Tako se je nekoliko oddaljil svojim švicarskim kolegom, ki so v preteklosti sprejeli številne strokovne ekskurzije iz gozdnih gospodarstev iz Slovenije.

Cilj letošnje ekskurzije Švicarjev je bil spoznati Slovenijo, njeno rastlinstvo in živalstvo, način gospodarjenja z gozdom in upravljanja s prostoživečimi živalmi ter usklajevanje različnih interesov. Prvi dan so obiskali Triglavski narodni park (TNP), drugi so bili gostje v naši **Lovski družini Kropa**, tretji dan pa so obiskali Kočevsko. Bili so tudi gostje v kartuziji Pletenje in si na posled ogledali še staro Ljubljano. V skupini je bilo trinajst udeležencev.

Petega novembra lani smo jih sprejeli v našem lovskem domu LD Kropa v Podnartu. Predstavili smo jim lovišče, lovsko družino, organiziranost lovstva, načrtovanje odstrela in del v lovišču, opravljanje odstrela, delovanje LD, pravice in dolžnosti članov pri lovu, delih v lovišču in jih seznanili s finančnimi obveznostmi članov in društva do LZS. Razkazali smo jim lovski dom in hladilnico. Švicarje je prijetno presenetila velika strpnost našega ožjega okolja do lova, sodelovanje lovcev pri delovanju društva in upravljanju divjadi ter preprečevanju in povračilu škode od divjadi. Presenetilo jih je tudi, da uplenitelj trofeje lahko zadrži brezplačno, mora pa plačati divjačino, ter bili začuden nad strogim kaznovanjem napačnega odstrela. Prav tako niso mogli prehaliti, kako dobri gospodarji smo člani društva, saj imamo velik lovski dom in še dve lovski koči na Jelovici.

Pokazali smo jim delovanje LIS - Lisjaka in jim v spomin na njihov obisk v naši LD poklonili knjigo *O loviščih, lovu in lovcih pod Jelovico* avtorja Roka Gašperšiča, ki jo je LD Kropa založila leta 2011. Zahvalili so se za knjižno darilo in takoj ugotovili, da bodo, čeprav je knjiga pisana v slovenščini, iz objavljenih statističnih podatkov ugotovili gibanje številčnosti divjadi skozi desetletja, iz bogatega slikovnega gradiva pa spoznali lovce, njihovo delo in naravo.

Na našo željo so nam predstavili lov v Švici. Pri njih prevladuje *patentni lov* (dovolilnice), ki ga opravljajo v šestnajstih kantonih, tudi v kantonu Bern, od koder so prišli naši gostje. V devetih kantonih v severnem delu Švice pa poteka *revirni lov*. V kantonu Bern imajo veliko divjadi vseh vrst, ponovno so v loviščih ris, volk, vidra, bober. Vse našete vrste se iz kantona širijo tudi v sosednja območja. Divjad povzroča veliko škodo v kmetijstvu; kanton na leto plača več kot 150.000 CHF

odškodnin in v znesku 370.000 CHF subvencionira ukrepe za preprečevanje škode. Na leto zaradi povozov v promet izgubijo okrog 13.000 glav divjadi, lovci pa odstrelijo 16.000 glav. Kanton od prodaje patentov na leto zbere okrog 2,2, mio CHF. Večino odstrela opravijo lovci, ki kupijo patent. Odstrel načrtuje kanton za posamezna območja glede na predhodne ugotovitve stanja divjadi. Pri načrtovanju sodelujejo tudi lovske zveze, sestava njihovega načrtovanega odstrela po spolu in starosti pa je podobna kot ga pri nas načrtuje Zavod za gozdove.

Patentni lov poteka tako, da lovec, ki mora obvezno imeti lovski izpit in tako kot pri nas tudi vsako leto preizkušeno orožje ter dokazati strelske sposobnosti, kupi letno lovsko karto – *patent* za odstrel. Poznajo osem vrst patentov: osnovnega, ki ga mora kupiti vsak, ki kupi patent za lov na posamezno divjad, in patente za divjad vsake druge vrste posebej. Patent A je za odstrel do dveh gamsov, patent B za odstrel do dveh glav srnjadi itn. Osnovni patent stane 250 CHF, patent B za eno glavo srnjadi ali gamsa je 200 CHF, za dve glavi pa 400 CHF. Patent za lov na jelenjad stane 400 CHF, toliko stane tudi patent za lov divjega prašiča ali vodnih ptic. Patent je mogoče naročiti in kupiti pri kantonskem lovskem inšpektoratu. Izvedbeni predpisi podrobno določajo, kako se sme loviti. Določeno je npr., da lahko začno loviti eno uro pred sončnim vzhodom, končati pa morajo eno uro po sončnem zahodu. Sestavni del te odredbe so določene ure vzhoda in zahoda za vsak dan posebej. Nočno čakanje je dovoljeno novembra, decembra in januarja, in sicer šest dni pred polno luno in šest dni po njej. Prepovedano je čakati na preži na božični večer in 31. decembra. V eni noči je dovoljeno čakati samo na eni preži, odstreliti pa je dovoljeno le divjega prašiča, lisico, jazbeca, kuno ipd. (seveda ob predhodno kupljenem patentu) in v predpisani lovni dobi. Lovci so včlanjeni v lovske zveze, krovna je Berner Jaegerverband. V okviru območnih zvez se lovci v posameznem okolju dogovorijo med seboj, kako bodo opravljali odstrel glede na kupljene letne patente. Ko se začne lov na posamezno divjad, je npr. pri srnjadi večina odstrela opravljenega v dobrih dveh tednih.

Kazen za lovca, ki napačno odstrela divjad, je, da eno leto ali več nima pravice ponovno nakupiti patenta.

Iz lovskega doma smo odšli v lovišče na enourni obhod po jasah in gozdovih med potokom Lipnico in Kropo, na območje, kjer se zadržujejo mufloni. Ogledali smo si velik senik s krmiščem in jih seznanili, da muflonom na leto položimo poleg sena tudi od 500 do 1000 kg divjega kostanja, ki ga odkupimo v osnovni šoli, kjer ga otroci nabirajo za nas že tri deset-letja. Gostje so bili prese- nečeni, ker ne v bližnji ne daljni okolici krmišča ni bilo opaziti škode zaradi objedanja bogate- ga drevesnega mladja. Popeljali smo jih tudi v bližnji velik ka- mnolom apnenca, ki se zažira v hrib osamelega krasa Peči, ki je znan po izrednem bogast- vu brezen in jam. Za tem smo si ogledali Kropo in Kovaški muzej, ter si nato z Jamnika ogledovali lepo Gorenjsko. V muzeju je bila takrat postavljena razstava *Od*

Prizadela jih je moja pripoved o požigu vasi Jamnik in Dražgoš, o izseljevanju in partizanih, saj v Švici že stoletja niso doživljali vojnih tegob.

Njihov obisk se je končal s kosilom Pri Jarmu v Kropi. Ko sva z dr. Grilcem pripravljala ta obisk, me je prosil, naj se v gostil- ni dogovorim, da bodo pripravili in postregli pasulj. Gostom je izredno teknil in brez izjeme so vzeli še dodatek. Uživali so tudi pri pitju dobrega vina. Omizje je bilo dobro razpoloženo, niso skoparili s pohvalami o urejenosti krajev, ki so jih videli, o odlični organizaciji, redu in prijaznih lju- deh. Večina od njih je bila prvič v Sloveniji.

V novembrski številki mesečni- ka *Forstveriana* so objavili obširo poročilo o strokovni ekskurziji po Sloveniji. V njem poleg strokov- nih opazanj in primerjav poudarja-

Nemčije. Obiskali so kartuzijo Pleterje in spoznali samotno in vzdržno življenje menihov ter njihovo delo. Hvalili so tudi či- sto naravo, urejenost krajev, lepa naselja in urejene hiše, prijazne ljudi, odlično kulinariko in tudi ugodne cene. Slovenija jih je po- zitivno presenetila in ocenili so, da zelo odstopa od destinacij, ki so si jih ogledali na prejšnjih stro- kovnih ekskurzijah po balkanskih deželah.

Rok Gašperšič

Ophovna ter Mi smo lovci skupaj z našimi rogisti v priredbi **Franca Gornika**.

V Mestnem parku v Trbovljah, kjer je potekalo precej različnih aktivnosti, smo nastopili s pro- gramom: *Po logu hodim* v pri- redbi **Antona Schwaba**, *Črni kos*, skupaj z rogisti, v priredbi Franca Gornika, in *Jagr ma lep zelen klobuk* v priredbi **Radovana Gobca**.

V Mestnem parku so nastopili še: Mladinsko gledališče Svobo-

Foto: R. Gašperšič

Skupina švicarskih strokovnjakov iz *Volkswirtschaftsdirektion* (Narodnega gospodarstva), kantona Bern, *Forstverein* (Gozdarske zveze) in *Berner Jagdverband* (Bernske lovske zveze) si je za letošnjo tridnevno strokovno ekskurzijo izbrala Slovenijo, da bi spoznali njeno rastlinstvo in živalstvo, se seznanili z našim načinom gospodarjenja z gozdom in upravljanjem s prostoživečimi živalmi ter usklajevanjem različnih interesov. Drugi dan njihove ekskurzije so se ustavili tudi v LD Kropa, kjer so jim predstavniki te LD povedali in predstavili vse, kar jih je zanimalo.

žeblja do vijaka, ki je prikazovala razvoj železarstva in predelave rude v Kropi v zadnjih 1800 letih. Med razstavljenimi eksponati so goste še posebno pritegnili z žeb- lji okovani vojaški čevlji, ki jih je Kroparskem muzeju podaril švicarski general. Po ogledu lepo urejene zgodovinske Krope in najstarejše najdene topilnice že- leza na Slovenskem ter strmin in skalovja velike kroparske kotline smo odšli na Jamnik. Na koncu dolgega ravnega travnatega gre- bena, ki se razteza od jelovških strmin nad gorenjsko ravnino, stoji stara cerkvica, ob njej pa spomenik žrtvam druge svetovne vojne iz Jamnika in sosednjih vasi.

jo odlično pripravljen program, ki jim je omogočil spoznati bistvene sestave služb in organizacij, ki v Sloveniji upravljajo in skrbijo za naravo, gozd, divjad in sodelo- vanje med različnimi interesnimi dejavnostmi. Presenetil jih je TNP, pa tudi njegova strokovnost in or- ganiziranost. Poudarili so, da TNP nima le naravovarstvenih nalog, temveč tudi raziskovalne, kulturne in upravljaljske. Presenetila sta jih Kočevska z velikimi gozdnimi ob- močji in upravljanje z naravnimi dobrinami, kjer medvedje živijo v sožitju s človekom. Presunila jih je žalostna usoda nekdanjih kočevskih vasi in prebivalcev, ki so bili žrtve ideologije nacistične

Pevci so srednjeveški dan začeli pred trboveljskim lovskim gradičem celjskih grofov.

Foto: P. Jamnik

Nastop v Mestnem parku z rogisti

Srednjeveški dan v Trbovljah

Društvo LPZ in rogisti Za- savje - Trbovlje smo že dru- gič sodelovali na trboveljskem »srednjeveškem dnevu«, ki je bil v soboto, 15. septembra 2012, od 16. ure naprej. Prireditve je organiziralo **Turistično društvo iz Trbovelj**.

Pevci in rogisti smo »srednje- veški dan« začeli pred lovskim gradičem celjskih grofov, in si- cer s fanfarami ter pesmimi *V gaju Wilhelma von Marsana* s slovenskim besedilom **Jožeta Humerja** in priredbo **Hermann**

da - Trbovlje, orientalske plesal- ke Al Saiph, Folklorna skupina Svoboda center iz Trbovelj.

Na srednjeveški tržnici so bili razstavljeni rokodelski izdelki, organizirana je bila srednjeveška delavnica za mlade pod vodstvom Društva prijateljev mladine, or- ganizirano je bilo vedeževanje, iskanje zaklada, jahanje za otroke, kuhanje jote, srečelov in še bi se kaj našlo.

Obiskovalci prireditve so z za- nimanjem spremljali aktivnosti in nastope in bili zadovoljni. Tako so tudi podprli prizadevanja organi- zatorja tovrstne prireditve.

Marjan Palčič

Marko Prašnikar, član LD Trbovlje, je 13. 10. praznoval častitljiv jubilej – 80 let. V zgodovini se le redko kdo lahko pohvali s tako aktivnim delom v lovskih vrstah.

V LD Trbovlje je vstopil aprila leta 1961 in se takoj aktivno vključil v delovanje družine. Že leta 1965 je postal tajnik in to funkcijo opravljal deset let. V letih od 1990 do 1997 je bil starešina družine, potem pa je vse do letos opravljal vrsto odgovornih funkcij v LD: od predsednika NO, predsednika kadrovske komisije, predsednika komisije za odlikovanja, člana disciplinske komisije in drugih ... Vseskozi je bil aktiven lovec, vodnik lovskih psov, pa tudi dober strelec, enkrat celo zasavski prvak v streljanju na glinaste golobe. Med drugim je tudi avtor Kronike LD Trbovlje, ki smo jo izdali od 50-letnici obstoja.

Njegovo udejstvovanje na področju lovstva je bilo prisotno tudi na širši ravni. Od leta 1990 do 1997 je bil podpredsednik IO ZLD Zasavje in hkrati tudi predsednik Komisije za izobraževanje in stike z javnostjo, nato pa do leta 2001 predsednik NO ZLD Zasavje in še član raznih komisij. Kot predstavnik območne lovske zveze je bil redno delegat na skupščinah Lovske zveze Slovenije.

Poleg lova ima Marko še eno veliko ljubezen, povezano z naravo; to je ornitologija. Je avtor treh knjig in številnih strokovnih člankov in prevodov s tega področja, je ustanovitelj in dolgoletni predsednik Zveze društev za varstvo in vzgojo ptic Slovenije, predsednik Zbora sodnikov Slovenije (in Jugoslavije) in mednarodni izvedenec za ocenjevanje ptic.

Marko je bil za svoje uspešno delo v LD Trbovlje in na področju slovenskega lovstva odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III., II. in I. stopnje. Od leta 2012 je tudi častni član LD Trbovlje.

V imenu lovcev naše LD ti, dragi Marko, še enkrat čestitamo ob osebnem prazniku. Obenem se ti zahvalujemo za vse, kar si doslej storil na svoji bogati lovski poti. Predvsem pa smo ti hvaležni, da si vodil našo LD, ko je bilo najtežje in da ti je uspelo odpraviti razprtije in stare zamere ter iz društva spet oblikovati družino. Veseli nas, da kljub svojim letom še vedno aktivno sodeluješ pri uresničevanju letnega načrta lovišča. Želimo si, da bi bil s svojo umirjeno odločnostjo še dolgo zgled mlajšim in starejšim lovcom. Vse najboljše, Marko!

LD Trbovlje – U. B.

Na svoj rojstni dan, po lovu na divje prašiče, je **Franc Ozanič** pogostil vse udeležence lova pri lovski koči LD Boč na Kozjaku. Natanko sedemdeset let po njegovem rojstvu je odbilo tisti dan.

Rodil se je 15. 12. 1942 v Mariboru. Po podatkih iz Lisijskega je v lovskih vrstah od leta 1965, od takrat redno prejema in bere naše glasilo Lovcev, leta 1998 je opravil izpit za lovskega čuvaja, leta 2005 izpit za usposobljeno osebo. Za svoje delo je v lovski

organizaciji prejel več priznanj: LZS mu je podelila znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge III. stopnje. V LD je opravljal naloge tajnika (od leta 1968 do 1971), blagajnika (od leta 1980 do 1982), gospodarja (od l. 1990 do 1992 in od l. 2004 do 2005), preglednika divjačine (od l. 2005 do 2010), revirnega vodje – kar je še zdaj –, bil pa je tudi član v različnih komisijah v LD Boč na Kozjaku. Franc ima po uradnih evidencah za seboj polnih 48 let lovske kariere, v kar pa čas pripravnika med člani, katerim ni treba opravljati nobenih akcij in ni treba poravnati članarine, ne šteje (beri razne oblike »raubšicev«, kot se je govorilo). Skupaj s starejšimi tovariši je prispeval, da je zdajšnja lovska družina takšna, kot je – dobra in uspešna.

Morda malo neobičajen začetek k prispevku za našega jublanta, ampak kot ga poznam, bo tudi te stavke vzel z nasmehom, mene pa bo stal kakšen liter pri koči.

Tako je naš Ozaničev Franc, veliki lovec iz Selnice ob Dravi, zajadral v resna leta. Spomnim se ga še iz mojih otroških let, takrat je on imel nekaj čez dvajset, jaz pa sem bil fantek z eno naravnico in kratkimi hlačami, bosih nog in si na paši krav pekkel krompir s sosedovih njiv. Tudi jaz sem že takrat imel v sebi žilico lovca in na enem izmed takšnih pašnih dni sva se prvič srečala. On s puško na rami, klobukom in cigareto v ustih, jaz brez klobuka, s fračo v enem žepu in kamni v drugem. Tisti les, ki smo ga takrat kadili, »srbot«, sem imel na dosegu roke. Opazil sem ga že na daljavo oziroma ga je opazil moj mešanec črne barve z belo liso; Piki sem ga klical. Očitno sta se onadva poznala že od prej, ker je moj Piki ob pogledu nanj spodvil rep in se skril za mano. Ozaničev Franc takrat ni vedel, kaj naj mi sploh reče. Videl je, da kurim ogenj, pečem krompir, pa doma njive s krompirjem sploh nismo imeli, videl je srbot na tleh, fračo v žepu in odvezanega psa, za katerega sem že sam vedel, da je sledoglasen pri gonji srnjadi. Ob pogledu name mu je očitno zastal dih; samo vprašal me je, če sem priden, in opozoril, da ne bom »škampov« delal, ter nadaljeval pot. Oddahnil sem in od takrat naprej ga spoštujem še dandanes. V poznejših letih sva imela še nekaj bližnjih srečanj; fračo je nadomestila puška, srbot cigareta, Piki pa psička Ajka.

In zakaj takšen sestavek za našega jublanta? Imam razlog, in to zelo velikega.

Ne preostane mi ničesar več kot to, da mu zaželimo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta, se mu zahvalimo za vložen trud v lovstvo, za vsa odrekovanja zaradi lova in za vse tisto, kar nas še čaka.

Pa dober pogled, ravne cevi in suh »pulfer«!

LD Boč na Kozjaku – S. F. K.

V vasi Završje se je 11. 10. 1942 rodil naš dober lovski prijatelj **Leopold Medvešek**. Bogastvo tamkajšnje narave je sredi vojne vihrje, kljub tegobam življenja na majhni kmetiji, polepšalo njegovo mladost. Življenje na kmetiji s šestimi otroki je od vsakega člana zahtevalo, da je opravil svoj del nalog, pri čemer tudi otroci niso bili izvezti. Polde je

osnovno šolo obiskoval v bližnji vasi Dobovec ter se nato kmalu zaposlil v Strojni tovarni v Trbovljah. Leta 1963 je so ga poklicali na odslužbo vojaškega roka v Tolmin. Nato se je kot voznik zaposlil na Gozdnem gospodarstvu in pozneje v Kmetijski zadrugi v Trbovljah. Velika razdalja med njegovo domačijo in službo, kamor je bilo mogoče priti le peš, je bila še posebno naporna pozimi. To je botrovala odločitvi, da se je preselil v Trbovlje, kjer sta si z življenjsko družico zgradila lasten dom, v katerem prebivata še vedno. Kljub preselitvi se je ves čas vračal na Kumljansko pomagat na rodno kmetijo; to počne še zdaj.

Če se človek rodi z naravo v srcu, tudi ni daleč od ljubezni do divjadi. V lovsko družino na Dobovcu se je Polde včlanil leta 1959 in od takrat je eden izmed njenih najzaslužnejših aktivnih članov. Od leta 1961, ko je opravil lovski izpit, je v LD Dobovec opravljal veliko funkcij, in sicer od leta 1967 do leta 1976 je bil gospodar LD in član UO, od leta 1986 do 1988 je bil namestnik starešine, od leta 1988 do 1994 pa starešina. Leta 1981 je opravil izpit za lovskega čuvaja in preglednika uplenjen divjadi.

Vse obdobje svojega delovanja je bil tudi član več komisij, prav tako je bil dolgoletni član gospodarskega ali nadzorne odbora. Velik prispevek je dal k razvoju strelstva, kjer je prav tako dvajset let aktivno tek-

moval. Sodeloval je v vseh ključnih fazah razvoja lovstva v Zasavju in LD Dobovec (gradnja lovskega doma in sodelovanje s sosednjimi lovskiimi družinami ipd). Zelo opazno je bilo tudi njegovo delo na področju priprave novih pravnih aktov LD, ki jih je morala LD prilagoditi novim razmeram po sprejetju novega Zakona o divjadi in lovstvu. Pohvaliti je treba njegovo mentorsko delo z mladimi lovci ter njegovo nesebično prenašanje znanja.

Poleg dela v LD je opravljal razne zadolžitve tudi na ravni ZLD Zasavje, kjer je bil od leta 1982 do 1984 delegat LD Dobovec, od leta 1984 do 1995 pa član UO ZLD Zasavje. V organih območne zveze je opravljal delo v komisiji za gojitev divjadi, katere predsednik je bil štiri leta, nato pa član komisije za ocenjevanje trofej ter član DK.

Za svoje prizadevno delo in prispevek k upravljanju divjadi je bil odlikovan s priznanji LD Dobovec in odlikovanj LZS (znak za lovske zasluge, ter redi III., II. stopnje in leta 1996 I. stopnje).

Tisti, ki Poldeta poznamo, ga spoštujemo, z njim prijateljujemo in še posebno cenimo njegovo delo.

Polde, želimo ti še veliko zdravih in veselih let med nami in da bi na »zadnjem pogonu« še mnogokrat vodil lovski ropot.

LD Dobovec – J. F.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Viktor Dolenc, LD Senožeče
Valentin Romšak, LD Stahovica

85-letnico

Emil Erjavec, LD Krka
Albin Gaber, LD Medvode
Zoltan Koltaj, LD Prosenjakovci
Valentin Močnik,
LD Bukovje, Otiški Vrh
Štefan Plut, LD Begunjsčica
Stane Sotlar, LD Boštanj
Karel Šergan, LD Dol pri Hrastniku
Maksimilijan Šprah,
LD Jože Lacko, Ptuj
Jože Štrancar, LD Istra, Gračišče
Albin Zlobec, LD Dobrovo

80-letnico

Jožef Brečko, LD Ruše
Anton Gerkošič, LD Suhor
Kvirin Grego, LD Šmarje
Jožef Joger, LD Mlinše
Franc Kocjan, LD Tabor, Sežana
Kazimir Kotnik, LD Kropa
Kazimir Krnac, LD Marežice
Franc Merlin, LD Otočec
Stanislav Nipič, LD Destnik
Jožef Premzl, LD Rače
Franc Pučnik,
LD Slovenske Konjice
Valentin Sivec, LD Rovte
Franjo Verdnik, LD Handil, Dobje
Jožef Vičič, LD Grgar
Alojz Zega, LD Jezero, Komen
Franc Žvokelj, LD Pivka

75-letnico

Franc Barbič, LD Šmarna gora
Stanislav Barle, LD Medvode
Jurij Karel Druškovič,
LD Udenbršt
Jožef Ferk, LD Paloma, Sladki Vrh
Jožef Gorjanc, LD Anhovo
Jožef Hladnik, LD Gorenja vas
Valentin Horžen, LD Dobroča
Alojz Kukman, LD Novo mesto

Jože Logar, LD Javornik
Ivan Mužič, LD Sabotin
Albin Peharda,
LD Jože Lacko, Ptuj
Pavel Plešnar, LD Senožeče
Stanislav Prosen, LD Kozlek
Andrej Reiser, LD Koprivna, Topla
Jožef Rojs, LD Voličina
Alojz Rošelj, LD Mala Gora
Anton Rus, LD Kočevje
Miroslav Škofljanc, LD Škofljica
Vinko Škrabar, LD Zagorje
Gabriel Trček, LD Timav, Vreme
Franc Valenčič, LD Grahovo
Stanislav Vesel, LD Novo mesto

70-letnico

Alojz Aurednik,
LD Slovenska Bistrica
Renato Bogatec, LD Črna Jama
Franc Čebular,
LD Rogaška Slatina
Marjan Glazar, LD Bukovje
Jožef Gregorčič, LD Otočec
Jožef Guna, LD Izlake in
LD Loka pri Zidanem Mostu
Jožef Hartman, LD Zreče
Dragutin Janičar, LD Ig
Franc Jerak, LD Višnja Gora
Franc Kidrič, LD Rogaška Slatina
Peter Kopitar, LD Gornji Grad
Peter Kos, LD Lukovica
Darko Lavrenčič, LD Horjul
Alojz Ličen,
LD Tabor Dornberk, Branik
Stanko Pugelj,
LD Banja Loka, Kostel
Ibrahim Rizvan,
LD Bojansko, Štore
Jože Romšak, LD Sela pri Kamniku
Matija Sagadin, LD Črešnjavec
Franc Tomšič, LD Trnovo
Viktor Trebec, LD Kresnice
Jožef Turk, LD Gorjanci
Franc Ušeničnik, LD Toško Čelo
Janez Veršič, LD Markovci
Ivan Vračun,
LD Log Šentvid pri Grobelnem
Ivan Zupevc, LD Radeče

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Foto: M. Migos

Krstim te v imenu ...

Natanko na štefanovo, 26. decembra 2012, smo se lovci zbrali v lovskem domu **LD Velika Nedelja**. Imeli smo tehten razlog, da tudi letos organiziramo in, kot se spodobi, izvedemo Štefanov lov. Ne samo lov, tudi lovski krst našega mladega lovca **Tadeja Kaučiča**. Pa ne zato, ker je njegov oče tudi lovec, ampak predvsem zato, ker mu je najljubša Slakova pesem *Nič več dekle ne čaka na pismo dragega ...* To pesem je očitno prepeval Tadejevi materi; če pa si poštar, potem moraš imeti tudi posluš. Hvala obema za dobrega »jagra«.

Jutranji zbor je bil tudi razlog za obisk dveh policistov, ki sta si lovski dom hitro preuredila v policijsko pisarno. Pregledala sta

naše puške in orožne liste, skupaj z nami pozajtrkovala, nato pa se za vmesni čas do kosila odpravila na teren. Mi pa smo se po nagovoru starešine in gospodarja Milana odšli na polje. Jutro je bilo nekoliko megleno, ne preveč hladno, vidljivost je bila dobra. Fazani so se spretno skrivali, a ne za dolgo. Spretni in usposobljeni lovski psi so dvignili kar nekaj fazanov in fazank. Tisti lovci, ki znajo streljati, so zadeli, nekaj fazanov pa smo še poiskali in jih pozneje devet položili za pozdrav lovinu.

Videli smo veliko fazank; sicer pa, kje naj bi bile, če ne v naši družini. Da je bilo razmerje sil oziroma žrtev v nekem ravnovesju, je mladi As nagnal še lisjaka iz trstičja in zaradi male divjadi »storil« smrt.

Pozdrav lovinu smo opravili pred lovskim domom, kjer je

vodja lova ugotovil, da smo se vsi vrnili živi in zdravi. Prepričan sem, da je k takšnemu zdravstvenemu stanju pripomogla tudi naša »zaščitna oprema«, kot so signalni brezrokavniki iz osebnih avtomobilov. Med nami ni bilo nobenega razgreteža, ki bi hotel za vsako ceno upleniti fazana ali lisico.

Po zelo dobrem kosilu iz kuhinje našega lovskega doma pa se je začelo tisto, na kar smo najbolj čakali. Naš starešina je za predsednika senata Zelenega sodišča zaprosil **Srečka F. Kropeta**, ki ni odklonil, ampak je zadevo v njegovem slogu vzel zelo resno. Senat sta sestavljala še naš gospodar **Leben** in **Šnajder**. Posebno slednji je avtoriteta naše LD in šteje veliko let. Lovski tožilec je bil kar predsednik OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO, **Andrej Vaupotič**. Obtožnico so prebrali,

utemeljili in senat ji je sledil do zadnje vejice in pike.

Pripravnik se niso lotili kar takoj. Najprej je predsednik vzel v roke Kodeks slovenskih lovcev in nam iz njega prebral poglavje o lovskem krstu. In natančno po protokolu je krst tudi potekal; trajalo je kar celo uro. Ker sem bil »zelenču« mentor, sem sedel skupaj z drugim mentorjem (Tadejevim očetom) ves čas ob strani našemu pripravniku, ki ni ravno vedel veliko pravih odgovorov na postavljena vprašanja, podobno je bilo tudi z nama. Ves čas pa smo bili žejni; za vodo v deželi vina nisem niti upal prositi! Od časa do časa so nazdravili v senatu, pa vsem udeležencem krsta.

S krstno palico, ki sem jo sam izbral za mojega pripravnika, jih je naposled dobil po zadnji plati; samo tri udarce ob spremljajočih besedah: »Krstim te v imenu ...«. Na koncu je Tadej poljubil palico, zaprisegel, vsi smo mu nazdravili, čestitali in mu zaželeli dober pogled in ravne cevi.

Toda dogajanje v našem lovskem domu LD Velika Nedelja se s tem še ni končalo. Nadaljevala se je zgodba o nekem petelinu, ki je bil znan v vsej vasi, potem pa je naenkrat izginil. Zlobni jeziki so pripovedovali, naj bi bil majhen petelin »Cirilek« ali kako že žrtev lovske zarote. Tudi to smo razčistili in nekateri izmed naših članov so dobili po zadnji plati, izstavljen jim je bil račun za zapitek.

Da ne bi izpadlo, kot da tale članek ni namenjen nikomur, je treba še enkrat zapisati, da je članek namenjen mojemu pripravniku, našemu članu, ki smo ga krstili. Hvala mu za posvetne dobrote, ki jih je priskrbel v lovskem domu, in želimo si, naj mu to ostane kar v navadi. Pa dober pogled vsem!

Ljubo Klemenčič

Pa še skupinski posnetek

Foto: S. F. Kropeta

Oba mentorja (skrajno levo avtor prispevka) in pripravnik (skrajno desno)

Tradicija z LD Cajnarje se nadaljuje

Lansko novembrsko nedeljo, natanko na martinovo, in še kaj se je takrat dogajalo v Sloveniji, smo se lovci **LD Cirkovce** in **LD Cajnarje** zbrali v našem lovskem domu na tradicionalen lov z LD Cajnarje in vsakoletno srečanje. Mnogo in veliko pomembnih dogodkov, vsekakor tudi lepih in zanimivih, se je že zgodilo na takšnih lovih. Nekaj podobnega je bilo tudi tisto nedeljo. Po skromnem zajtrku, ki je bil videti kot nekakšna obdritev s posvetnimi dobrotami na naših mizah, in ob jutranjem čaju in kavi smo se zbrali v zbor in vodja lova je spregovoril, da bomo streljali strogo po »PS«, kaj bomo streljali in koliko lahko kdo sploh upleni, kam bomo oddali lovino, kdo in kako jo bo nosil in koliko bo zato tudi plačal ... Že na zboru je imel gospodar kaj početi, saj je zabeležil vse tiste, ki so po načelu »prostovoljni mus« morali plačati

že začetniške globe (roke v žepih, kajenje v zboru, govorjenje in stikanje glav ...).

Udeležba na skupnem lovu je bila dobra, saj se nas je zbralo več kot petdeset lovcev s puškami in

Foto: S. F. Kroppe

Takoj je opaziti razliko med lovцем iz LD Cajnarje ...

pravimi naboji. Na lovu je bila disciplina kljub vsemu vzorna, čeprav je imela večina lovcev samo signalne trakove na klobukih, le nekateri izmed njih pa tudi signalne površnike. Odvisno,

Začeli smo z: »Lovski zdravo!«

Krščenec je vseskozi nekaj obljubljal ... Kdo ve, kaj tokrat.

koliko pač kdo ceni svojo kožo, bi rekel.

Po več kot triurnem lovu je bil končni rezultat naslednji: poljski zajci (4), fazani (17), lisica (1), videli smo veliko preostale divja-

Selah in se odpeljali v Družanjsko ulico, kjer so organizirali lov na malo divjad v sadovnjakih. Po končanem lovu so se zbrali pri lovski koči in naredili lep in spoštljiv pozdrav lovini. Po kosilu so priredili lovski krst, običaj, ki je bil prava paša za oči in ušesa. Najprej so med člani LD izbrali častno visoko lovsko razsodišče in tožilca, ki je mlada lovca na zelo šegav način obtožil vseh 'barbarskih dejanj'. 'Obtoženca' **Andrej Povodnik** in **Matej Požun** sta si izbrala svoja zagovornika, ki sta jima pomagala zagovarjati vse obtožbe in olajševalne okoliščine in tako tudi zmanjšati kazni, ki naj bi sledila. Po obtožbi sta obdolženca najprej skrbno pregledala zdravnik in medicinska pomočnica, ki sta potrdila, da sta obdolženca klinično popolnoma

Foto: T. Košar

Andrej Povodnik pri opravljanju krsta

di, poškodovani ali kako drugače obstreljeni lovci (0).

Po končanem lovu je bil lovski krst lovca **Marjana Svenška** za uplenjeno srnjad. Sam sv. Hubert ve (beri, če sploh kdo ve), kaj je ta krščenec vse storil. Krst je po starih lovskih šegah in navadah vodil najstarejši član LD Cirkovce **Alojz Skaza**. Po končanih krstnih formalnostih je sledilo družabno srečanje, kjer smo uskladili načrte za prihodnje skupne love. Ker se je leto že pošteno nagibalo v zadnji del, smo si že malo voščili.

*Branko Valentan
LD Cirkovce*

Lovski krst v Lovski družini Sevnica

V soboto, 15. 12. 2012, so se lovci **LD Sevnica** z nekaj gosti zbrali pri lovski koči na

Andrej Povodnik in Matej Požun, novokrščena lovca

zdrava in sposobna prenesti kazni – udarce s krstno palico. Po končanem obredu lovskega krsta smo se vsi podpisali na krstni palici, ki sta ju v spomin prejela mlada lovca skupaj z diplomom. Starešina **Ernest Šumej** je nato vodil še lovski ropot. Praznovanje se je ob rujni kapljici in v veselem vzdušju nadaljevalo še dolgo v noč.

Tanja Košar

Lovski krst na štefanovo

V LD Šentlambert je zadnjih nekaj let štefanovo namenjeno lovskim krs tom mladih lovcev. Tega dne namreč slavijo tudi v drugih LD kot glavni lovski praznik, ki se začne s skupnim lovom, na katerega najpogosteje povabijo tudi lovce iz drugih LD. Nazadnje so se ga pri nas kot

ublažil **zagovornik Darko Juvan**, kandidatov mentor in poznavalec vse resnice o njegovih lovskih dejanjih. Zaradi razgrete situacije so kandidati stol vzdrževali prepojen s tekočino, da se je po vsakokratnem *sodnikovem* ukazu, naj se usede, nekoliko zbistril. Kot je pokazalo nadaljevanje, v katerem so mu postavljali z(a)vita vprašanja, je terapija z osvežilnim stolom dobro vplivala na Vrtačnika, tako

Doktor Zdravko Molka je pokazal vso svojo strokovnost.

gostje udeležili predstavniki LD Izlake, LD Podkum, LD Polšnik, LD Trbovlje in LD Velka. Po lovu se spodobi pošteno kosilo, da se lovci tudi na tak način pripravijo na vrhunec družabnega lovskega dogajanja – *lovski krst*. Tokrat je čast novokrščenca dobil mladi član LD Šentlambert **Adam Vrtačnik**.

Lovski krst ni lahka preizkušnja, zato je kandidata za vsak primer najprej vzel v roke izkušen *rabelj* **Miloš Roglič**. Okrog vratu mu je zavezal vrv, da zagotovo ne bi ušel. Privedel ga je pred sodni svet, ki sta ga sestavljala sodnik **Janez Vidmar**, starešina LD Šentlambert, in *prisednik* **Slavko Grošelj**, dolgoletni član LD Šentlambert. Pred začetkom zaslišanja ga je iz varnostnih razlogov pregledal *zdravnik Zdravko Molka*. "Doktor" je ugotovil, da ima pacient vse dele telesa normalno razvite in prekrvavljene ter je pripravljen na prestajanje muk, ki ga čakajo. V napravo za izdelovanje klobas ("špricnico") je namreč nalil nekaj pijače in jo kandidatu večje brizgnil za pas.

Tako pripravljenega je nato z resnimi obtožbami zasul *tožilec Zdravko Rebernak*. Očitane napake v lovišču so navzočim kar dvigale koccine. Mnogi so se že ustrašili, da se Vrtačnik ne bo živ izvlekel iz godlje, v katero so ga "potunkali". Na srečo je položaj

da je pravilno odgovoril na večino ugank. To je prepričalo *sodni svet*, da mu je izrekel razmeroma milo kazen – vsak navzoči lovec mu je odmeril en zmeren udarec, vendar s precej debelo palico. Prvi je bil na vrsti sodnik Vidmar, ki je v imenu lovske boginje Diane kandidata za polnopravni sprejem v lovsko bratovščino krstil tudi z žlahtno kapljico. Vrtačnik je prejel krst in udarce ležeč na trebuhu na klopi, pri čemer je imel glavo na divjačinski dlaki.

Po prestanem krstu je Vidmar slavnostno predal Vrtačniku krstno palico, s katero so preizkusili njegovo vzdržljivost. Zaželel mu

Zaslišanje se je prevesilo v prijaznejšo fazo.

je, naj še naprej ostane dober in prizadeven lovec ter prispeva k uresničevanju naravovarstvenega poslanstva lova. Poudaril je namreč, da bistvo lova ni plenjenje, ampak pravilno upravljanje z divjadjo. Hkrati se je ozrl na potrebo po nenehnem pomlajevanju (obnavljanju) LD z novimi člani. Novokrščenca je spomnil, da mora kot mlad lovec delovati z zavestjo, da bo moral skupaj z lovskimi tovariši iz svoje gene-

racije enkrat v prihodnosti tudi vstopiti v vodstveno garnituro LD in poskrbeti za nadaljevanje uspešne zgodbe LD Šentlambert. V spomin na nepozaben dan je Vrtačnik iz Vidmarjevih rok prejel

Starešina Janez Vidmar krsti z vso pozornostjo.

Vrtačnik z dokazilom o polnomočnem članstvu v zeleni bratovščini

lepo krstno diplomo. Ker je novokrščenec tudi član Pevskega zbora ZLD Zasavje - Trbovlje, je na njegov račun nekaj izbranih besed povedal še vodja zbora **Stane Bizjak**, nato pa so se mu vsi navzoči podpisali na krstno palico. Sledilo je druženje ob zvokih harmonik in petju, kakršnega po intenzivnosti in tudi pristnosti lahko doživimo samo v družbi lovcev, ki resnično opravičuje naziv družina.

Boštjan Grošelj

Na srečanju so se pomerili v streljanju in odšli skupaj na izlet

Pobratena društva **Združenje slovenskih častnikov Občine Dravograd**, **Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo**

Sodni svet: tožilec, zagovornik in rabelj po opravljeni nalogi

Skupna fotografija z izleta v Bolnico Franjo in Škofjo Loko

- **Dravograd in LD Slovenj Gradec** so 22. 9. lani na strelišču Žančani organizirali srečanje in tekmovanje v streljanju z revolverjem in MK-puško. Na strelišču so se zbrali rezervni častniki in lovci. Pozdravni govor so imeli **Jože Temnikar** in **Zdravko Kac**, starešina LD Slovenj Gradec **Franjo Kuperti** in **Dušan Leskovec**, predsednik Koroške LZ. Govorniki so pohvalili sodelovanje in prisotnim zaželeli uspeh pri tekmovanju in dobro počutje na druženju. Na tekmovanje se je prijavilo 42 tekmovalcev, ki so najprej tekmovali v streljanju z revolverjem. Zaradi dobre organizacije in discipline tekmovalcev je ta disciplina potekala kar hitro, tako da so prvi tekmovalci med odmorom komaj uspeli popiti kavo. Enako hitro je potekalo tekmovanje v disciplini MK-puška v prostostoječem položaju. Tekmovalci so v tem času, dokler niso bili znani rezultati, pomalicali (z njo so nas počastili člani ZŠCOD), lovska družina pa je poskrbela za pijačo. Lep sončen dan je še polepšal srečanje.

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi diplom je bilo je prosto streljanje s trofejnim orožjem, ki nam je znano še iz šolskih dni (M 48). Lovci so organizirali poskusno streljanje na glinaste golobe, ki je še posebno navdušilo tiste tekmovalce, ki so sploh prvič streljali na umetne golobe.

Rezultati:

Disciplina revolver:

1. Herman Jeseničnik
2. Gorazd Jeromel
3. Rudolf Rogolšek

Disciplina MK-puška:

1. Dominik Štaleker
2. Jože Kotnik
3. Zdravko Kac

Kombinacija:

1. Rudolf Rogolšek

2. Gorazd Jeromel
3. Dušan Leskovec

Zaključek srečanja je potekal v tovariškem duhu v pogovoru o lepih starih časih, ko so bile na tekmovanju tudi tekmovalke, ki so se enakopravno pomerile z moškimi tekmovalci. Obžalovali so, da dandanes dame nimajo več poguma, da bi si vsaj ogledale tekmovanje z orožjem. V prihodnje

Na strelskih položajih ...

Pozorno pregledovanje strelskih rezultatov predstavnikov ZŠCOD in lovcev na skupnem septembrskem strelskem tekmovanju v Žančanih

v imenu prisotnih lovcev in LD Slovenj Gradec vabimo dame, da se prijavijo.

Izlet v Bolnico Franjo

Združenje slovenskih častnikov vsako leto za svoje člane organizira izlet, na katerega povabi tudi predstavnike LD Slovenj Gradec. Lani je bil organiziran ogled *Bolnice Franja* in *škofjeloškega gradu*. Zjutraj ob sedmih smo z avtobusom krenili proti Ljubljani in nato naprej do Idrije in Bolnice Franja. Pred ogledom smo se okrepili z malico, ki je vsem zelo teknila. Ker nas je že čakal vodnik, smo se morali odpraviti na ogled. Popeljal nas je skozi ves prostor in nam pri vsaki „baraki“ pojasnil, kaj je bilo v njej in za kaj so jo uporabljali. Po naravni katastrofi, ki je pred nekaj leti prizadela bolnico, so jo zelo lepo obnovili in opremili z nadomestki originalov, ki so bili uničeni. Na osrednjem dvorišču, kjer so bolniki dr. Franja za rojstni dan naredili vodnjak, smo se fotografirali in se vrnili v avtobus. Nato nas je pot vodila

v Škofjo Loko, eno najstarejših slovenskih mest. Tam smo si ogledali škofjeloški grad, ki je zelo lepo opremljen z različnimi zgodovinskimi predmeti: starim orodjem, stroji, slikami, pohištvo ipd. Res vreden ogleda! V starem delu mesta, v stari prijetni domači gostilni, smo imeli kosilo, kjer smo ob dobri hrani in pijači pokramljali in strnili vtise. Proti večeru smo se odpravili proti domu. Dan je bil zelo prijeten, zanimiv in tudi vreme nam je bilo zelo naklonjeno. Veselimo se že novega skupnega izleta.

Janja Kuperti,
Dino Katavič

Lovski priročniki nekoč in danes

Končno smo ga dočakali: pričakovali smo lovski priročnik, dobili smo veliko več kot to – debelo knjigo **Divjad in lovstvo**. Res obširno delo, ki že na prvi pogled priča, da je lovski pripravniki ne bodo mogli v celoti obdelati in da bodo jedro potrebne znanja določali predavatelji na tečajih. Namenjen je tudi širši lovski javnosti, torej nam in znanem; za danes in še za nekaj prihodnjih let. V roke ga bo rad vzel tudi nelovec, lovčeva žena in šolska mladina. Šele skozi leta se bo izkazala njegova praktična uporaba. Čas hitro beži in stvari se spreminjajo hitreje, kot smo pričakovali; vedno težje jim sledimo. Nekatere stvari pa se ne bodo spremenile. Nikoli. Razen ob koncu sveta, ki pa ga ni bilo, zato smo lanski 21. december dobro prestali. Najnovejši priročnik je tu in bo s svojo težo nekaj manj kot 3 kg krepko stal na lovskih policah. Kot nema priča bo ostal pomnik zdajšnjega lovstva. Trije Slovenski lovski priročniki iz let 1971, 1974 in 1980 ter dva Lovčeva priročnika iz let 1989 in 1996 bodo morda samo še kot zaprašene priče nekega obdobja zrlji z lovskih polic. Doslej sta bila najbolj uporabna priročnika iz let 1974 in 1980. Tudi zdajšnji Divjad in lovstvo bo marsikje počasi zbledel in nase povlekel prah, dokler ga ne bo spet enkrat v prihodnosti zamenjal nov.

Z ženo sva zavila čez ljubljansko Tromostovje in se napotila po Stritarjevi ulici do Mestnega trga. Ona je zavila v trgovino s čevlji, jaz pa sem ostal pred Robbovim vodnjakom, saj boleham za redko boleznijo »alergijo na trgovine«. A so me noge kar same od sebe zanesle v antikvariat knjig na

Primerjava Grasheyevega praktičnega lovskega priročnika (Grashey, praktisches Handbuch für Jäger) iz leta 1916 in našega Divjad in lovstvo (2012); podobna sta si po formatu in teži, čas pa je prispeval veliko novosti.

nasproti strani. Z rokami v žepu sem vstopil; duh po knjigah me je prijetno počuegetal v nos. Bolj iz radovednosti sem se začel razgledovati po policah, nagonsko iskal starejše in zbledele platnice, tudi kaj lovskega. Izvlekel sem nekaj starih knjig z revolucionarno vsebino, letnik 45, pa setvene koledarje, letniki 35, Svet in dom podobne starosti in nekaj molitvenikov. Potem sem se pomaknil navzdol, na levo v desni kot. Oko se mi je ustavilo na nemški literaturi. Nekaj knjig z debelimi platnicami in gotsko pisavo je nemo gledalo ven. Naposled sem izvlekel debelejšo knjigo, pihnil prah z nje in jo obrnil k sebi. Velika zelena naslovnica mi je ponujala motiv: skrivenčeno ruševo vej, ki je rastle navzdol, na njej postavljen lovski klobuk, spodaj obešen nahrbtnik in zraven njega navzdol obrnjena puška. Takoj mi je bilo jasno, da je nekakšen lovski priročnik, nemški. Srce mi je poskočilo. Iz gotske pisave sem lahko prebral: »für Jäger«. Pogledal sem letnico. »München, im Jahre 1894.« Nemogoče; ta pojde z menoj. Pogledal sem še ceno: 80 evrov. O, to je pa že par dobrih čevljev na nasprotni strani. Ah, nič ... Knjigo sem porinil nazaj na svoje mesto in poparjen zapustil antikvariat. Zunaj na Mestnem trgu sem že vedel, da sem zapravil lepo priložnost ...

Po dobrem mesecu se je mi je zgodil podoben scenarij. Tromostovje, Stritarjeva ulica, Mestni trg, na levi trgovina s čevlji in desno antikvariat. Tokrat je pa ne izpustim, če me le še čaka! Toda upanje je bilo majhno, saj sem znanu, ki ga tudi zanima stara lovska literatura, pravil o njej. Zdaj rok nisem imel v žepu, ko sem vstopil; nestrpnost sem po-

gledal na polico. O, še je tam! Izvlekel sem jo in potežkal in se počutil, kot da je že moja. Dva kilograma in 580 gramov. Seveda, nič se ni spremenilo, razen cene: 40 evrov. Je že znižano; samo en čevlj ... Takoj sem plačal in vesel zapustil antikvariat.

Doma sem knjigo položil na mizo in začel listati. Težave sta mi povzročali nemščina in zraven še gotica. Toda iz naslova sem lahko razbral: Grashey, praktisches Handbuch für Jäger. (Grasheyev, praktični lovski priročnik); Dritte Auflage (tretji izvod).

Tretji izvod je bil natisnjen že po avtorjevi smrti, leta 1916, sredi svetovne vihre.

Avtor Carl Otto Grashey, rojen leta 1833 v Günzburgu na Bavarskem, umrl pa je leta 1912 v Münchnu. Bil je priznan umetnik, slikar in strasten lovec. Njegovi slikarski motivi so predvsem lovski. Najbolj znana je slika Fuchs in Winterwald (Lisica v zimskem gozdu).

Priročnik je bil namenjen Njegovi kraljevi visokosti princu regentu Luitpoldu Bavarskemu, ki je tudi financiral izdajo tega dela. Priročnik na 527 straneh vsebuje 144 besedil, opremljenih s črno-belimi ilustracijami in poleg tega še 44 stranmi barvnih ilustracij. Nekatere so njegova avtorska dela, druge, predvsem barvne, pa so delo 1849. leta rojenega Avgusta Spechta.

Kot v vsakem lovskem priročniku je tudi v tem večji del namenjen živaloslovju, lovskim psom in lovskemu orožju. Manjši del je namenjen praktičnim nasvetom, pravilom in opozorilom glede lova. Nekatere stvari so se v več kot stotih letih seveda spremenile, večinoma pa ne. V tem času je srednja Evropa preživela dve

vojni, politične spremembe in najmanj štiri konce sveta. Lov in lovci pa smo še tu in z nami tudi vsi lovski priročniki.

Skoraj vsi uvodi se končajo z: Weidman's Heil – Dober pogled!

Jože Leban - Drolč

Gamsi v prvem (lanskem) snegu

Zjutraj sem se zbudil v zasneženo decembrsko jutro. Z očetom sva se odločila, da poskusiva lovsko srečo, zato sva se odpravila na lov za gamsi. Odpeljala sva se v lovišče na Rakitno, kjer je oče član, v skale nad potokom Zalo. Po nekajurnem čakanju se nama je nasmehnila sreča: na sosednjem grebenu so se prikazali

časa sva še čakala, kar se nama je obrestovalo: na oddaljenem grebenu sva zagledala osamljenega gamsa kozla, za katerega je oče po opazovanju skozi daljnogled rekel, da je primeren za odstrel. Odločil se je, da ga bo zalezal, se mu še nekoliko približal in ga poskusil odstreliti. Sam sem se odločil, da bom ostal kar tam, kjer sva bila do tedaj, in poskusil napraviti še kakšno fotografijo.

Oče je gamsa počasi zalezoval že kakšno uro. Medtem sem fotografiral in opazoval kožo in kozlička, ki sta se povsem brez strahu podila po strmih zaledenelih pobočjih. Kar naenkrat sem iz daljave zaslišal strel. Očeta sem poklical po mobilnem telefonu. Odstrelil je gamsa, zato sem mu zaželel lovski blagor. Čez kakšno uro ga je ves upehan prinesel do avtomobila, kamor

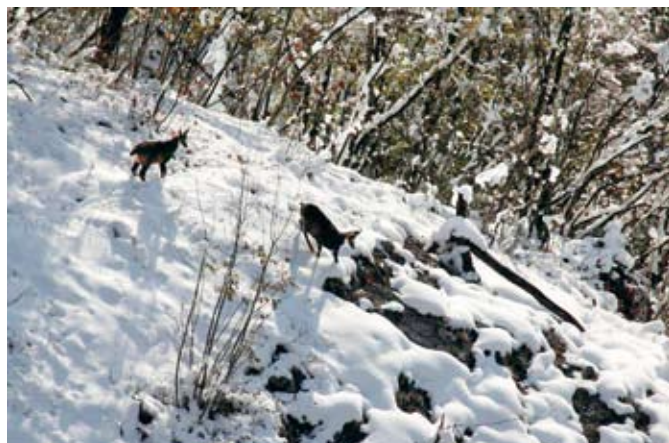

Foto: M. Predalič

gamsi. Na žalost so bili za dobro fotografijo predaleč ali pa so se preveč skrivali za grmovjem. Na začetku mi je fotografiranje oteževalo tudi močno sneženje. So pa nama gamsi namenili kar veliko časa, da sva uživala v njihovem opazovanju. Oče je ocenil, da sta v tropu dve kozi, dva kozlička in en enoletni gams, zato se je odločil, da ne bo ničesar odstrelil. Nato se je trop počasi umaknil. Nekaj

sem prišel tudi sam. Toda tam sem ugotovil, da sem na mestu, kjer sem fotografiral gamsa, pozabil rokavice, zato sem se vrnil ponje. Kar nisem mogel verjeti, kakšno presenečenje me je čakalo tam: na skali, oddaljeni le nekaj deset metrov, sta posedala koza in kozlič. Na srečo sem s seboj vzel tudi fotoaparat. Zato sem napravil še veliko fotografij, od katerih pa jih je le malo uspelo,

saj je sonce začelo sijati iz nasprotni strani, kar mi je zelo otežilo kakovostno fotografiranje. Kljub vsemu sem bil vesel za zanimiv lovsko-fotografski zimski dan in izkušnje. Z očetom sva dobila vsak svojo trofejo; jaz celo več. Komaj čakam, da se bom spet vrnil v tisti del lovišča.

Miha Predalič

Drugi »damski lov« v LD Anhovo

LD Anhovo je tudi letos povabila na skupni lov na divje prašiče pripadnice nežnejšega spola iz slovenskih lovskih družin in zamejstva. Muhasto decembrsko vreme je organizatorje prisililo, da so lov najprej prestavili na 15. december. A tudi tistega dne so bile vremenske razmere dokaj neugodne za lov. Zaskrbljeni tajnici **Aniti** je neprestano zvonil telefon in prihajala so SMS-sporočila z odpovedmi udeležbe. V lovski koči na Paljevem so imeli gostitelji vse pripravljeno za sprejem dam – lovk, a je neusmiljeno deževje počasi najedalo optimistično razpoloženje. Situacijo je rešilo šest »jeklenih« dam, ki so se neustrašno pripeljale na zborna mesto. **Ivo Cej**, predsednik LD Anhovo, jim je po pozdravnem nagovoru predlagal, da bi glede na slabo vreme opravili le »zadnji« pogon, a je delal račun brez krčmarja ... Po okusnem zajtrku in vročem napitku so se lovke soglasno odločile, v skladu s starim lovskim rekom, da je lahko neprimerna oprema, vreme pa nikoli. V pravem naliivu so hrabro zakorakale proti stojiščem.

Pogon je potekal na pobočju za lovsko kočo, v smeri Deskel.

Predsednik LD Anhovo Ivo Cej in gospodar Vladko Zorzut lovkam razlagata potek lova.

Glede na manjše število pušk so to pot izjemoma manjkajoča stojišča zasedli lovci, predvideni za vodenje lovk. Požrtvovalni gonjači in njihovi iskri kosmati pomočniki so kmalu dvignili trop šestih prašičev, ki pa so že pri drugem stojišču skozi največjo goščavo ušli na varno. Vrlim lovkam, s priznano strokovnjakinjo na lovsko-pedagoškem področju **Selly de Brea-Šubic** na čelu, pa dobre volje ni manjkalo. Kmalu po vrnitvi na zborna mesto smo jih že videli urejene in nasmejene v jedilnici lovskega doma.

Tam smo se skupaj okrepčali s slastnimi pečenicami iz divjega prašiča, ki jih je naredil lovski kuharski »internacional« **Matjaž Erzar** - Matiček. Vse zbrane sta nagovorila tudi župan Občine Kanal **Andrej Maffi** in predsednik Krajevne skupnosti Deskle - Anhovo **Klemen Stanič**. K veselemu vzdušju so pripomogli še harmonikarji s svojimi ubranimi vižami. Vsi smo bili

enotnega mnenja, da bodo damski lovi ostali tradicionalni in da nas pri tem nič ne more ustaviti – še najmanj pa slabo vreme! **Selly, Nada, Ivica, Zora, Meta, Ana-Maria** ter odlična gostiteljica **Anita** – pokazale ste nam svojo odločnost, pogum in optimizem ter se nam predstavile kot lovke velikega formata. Ob letu osorej se spet vidimo na Paljevem!

Tomaž Pirih

Obiščite lovski sejem REVIER & WASSER

(REVIR & VODA)

na graškem sejmišču - MESSE GRAZ – in se seznanite z vsemi novostmi za lov in ribolov v letu 2013.

V času sejma **REVIER & WASSER**, ki bo od 15. do 17. marca 2013 na graškem sejmišču, in bo spet namenjen široki tematiki za lovce in ribiče, boste imeli najboljše možnosti, da se boste dobro pripravili za prihodnjo lovsko ali ribiško sezono. Tematski graški sejem, že 16. po vrsti, je najboljša priložnost za srečanja med ljudmi, ki se ukvarjajo z enakimi priložnostmi in dejavnostmi in kjer si lahko izmenjajo svoje izkušnje in doživetja.

Zapomnite si datum: REVIER & WASSER 2013 (LOVIŠČA IN VODE 2013) od 15. do 17. marca.

To je vodilni sejmski dogodek v Avstriji, kjer vam bomo predstavili najnovejše smernice in novosti za lovstvo in ribištvo. Glavni program sejmskih dni bo vključeval tudi lovski kulturni program,

organizirane bodo okrogle mize s predstavitvijo lova, lovskega turizma, lovske problematike. Na sejmu bodo predstavili posamezna področja lovstva in ribištva, za kar bodo poskrbeli posamezni lovski in ribiški strokovnjaki.

Vse, kar si zaželi lovci!

Lovci si bodo lahko ogledali najnovejšo opremo in novosti s področja lova, orožje in optične pripomočke, ribiči pa ribiško opremo. Na voljo bo lovstva in ribiška literatura ter predstavitev najnovejših 4 WD-vozil, primerljivih za lovce in ribiče. Lahko si boste ogledali tudi avstrijsko predstavitev lovskih psov, poslušali lovske rogiste in ORF TV-show Jägerfrühschoppen, pa tudi posebno tematsko razstavo Habitat gamsa.

Vse, kar morajo imeti ribiči!

Obiskovalci, ki se ukvarjajo z ribištvom, si bodo lahko ogledali najnovejše pripomočke za ribolov, ki so že na voljo na mednarodnem trgu in v trgovinah. Verjetno vas bo zanimalo tudi: akvaristika in zavarovane vrste rib, kulinarika in ribje specialitete. Uživali boste ob predavanjih, prikazih in tudi, če se boste osredotočili na prispevke, ki jih bodo za to razstavo pripravili izvedenci s posameznih področij.

Že vnaprej se veselimo srečanja z vami!

REVIER & WASSER 2013

Od petka, 15., do nedelje, 17. marca 2013, od 9. do 18. ure.

Messe Graz (Graško sejmišče)

Informacije & program: www.revier-wasser.at

Mladi puškar stare boroveljske šole

Kaj pomenita tradicija in mednarodni ugled boroveljske puškarke šole, potrjuje tudi mladi mariborski puškar **Jernej Vute**. V Kremplovi ulici 2 v Melju, blizu nekdanje Meljske vojašnice, si je uredil sodobno in lično opremljeno puškarško delavnico. V njej ima že polne roke dela, saj je več kot očitno, da je puškarstvo tudi v sodobnem času še vedno potrebno. Sploh, če za orodje prime izšolani puškar, kot je Jernej ali na kratko Nejc, kot ga kličejo njegovi lovski tovariši iz Vurmata. Puškarstva se je učil pri Fanzojevih v Borovljah in se tam tudi veliko naučil. Nato je znanje s pridom uporabljal v

Udeležence drugega »damskega lova« v LD Anhovo

Mladi puškar Jernej Vute pri zahtevnem puškarskem delu

delavnici Puškarstva Skobir, kjer je lastnik pred leti uredil lepo delavnico na Partizanski cesti v Mariboru. A kot marsikaterega mladega mojstra je Nejc vleklo na svoje in s trdo voljo je uspel. Za pridobljeno znanje je nadvse hvaljen strokovnjakom iz Borovelj, seveda pa tudi puškarskemu mojstru Simonu Skobirju, ki pred njim ni skrival znanja. Za nameček si je Nejc v Melju poleg puškarske delavnice uredil še manjšo trgovino z lovsko opremo. V njej je mogoče dobiti vse za lov: od lovskega in športnega orožja do streliva, optike in lovske konfekcije. Bogata puškarska tradicija v mestu ob Dravi se tako nadaljuje in mlademu mojstru menda sploh ne manjka dela. Kljub obilici dela pa tu in tam vendarle najde čas za druženje z zeleno bratovščino in delo v lovišču.

M. Toš

Štirideset let od Lovske razstave - Maribor 1972

V začetku lanskega oktobra je minilo štirideset let od Slovenske lovske razstave, ki je bila v prostorih Mariborskega sejma. Takrat je katalog razstave izšel kot tretja knjiga *Zlatorogove knjižnice*. Za tiste čase zahteven projekt je dobil najvišjo oceno, izpeljan pa je bil ob pomoči številnih prizadevnih ljudi, predvsem pa brezplačnega dela voljnih sodelavcev LZS in območne LZ Maribor, ki je prevzela izvedbo. Pokroviteljstvo Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi – CIC je zagotavljalo tudi verifikacijo okrog 1.500 lovske trofeje. Temeljno vsebinsko sporočilo je bila sicer skrb za naravo in divjad, kar je ob izjemni obiskanosti omenjene razstave največ prispevalo k ugledu lovske organizacije. Obresti od vloženega dela in denarja so bile

bogato unovčene pri nastajanju Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (iz leta 1976).

Pokrovitelj razstave je bil **Stane Kavčič**, tedanji predsednik Izvršnega sveta Skupščine SRS, častni odbor, v katerem so bile številne osebnosti iz političnega, gospodarskega in družbenega področja, pa je vodil generalpolkovnik **Rado Pehaček**, takratni predsednik Lovske zveze Slovenije. Ključni izvedbeni del je pripadal pripravljalnemu odboru s številnimi komisijami, vodil pa ga je **Pavle Pečarič**. Predsednik mednarodne komisije za ocenjevanje trofeje je bil **Veljko Varičak**.

Kot takratni sekretar Lovske zveze Slovenije sem bil zadolžen za številne izvedbene naloge in imel ob tem v pomoč izvrstne štajerske sodelavce. Vseh se ne spomnim in jih ne morem omeniti, menim pa, da je »levji delež« na področju logistike opravil **Alojz Vezjak**, takrat starešina LD Poljčane, s katero sem tudi sicer sodeloval pri naselitvi muflonov.

Na arhivski fotografiji od leve: **Lojze Briški**, tedanji predsednik LZ Maribor, **Marko Bulc**, **Tine Remškar** in **Tone Kropušek** – člani častnega odbora, **Rado Pehaček**, predsednik LZS, **Blaž Krže**, sekretar LZS, **Ivan Maček - Matija** in **Rudi Tomažič**, predsednik LZ Ljutomer

Razstavo je odprl takrat nedvomno najpomembnejši človek v Sloveniji, **Ivan Maček - Matija**; človek z veliko politično avtoriteto in resda nekoliko robatim vedenjem in izražanjem, ki pa je bil velik ljubitelj in zagovornik narave in divjadi. Ni pa prenašal lovskega kroja, ki ga je menda preveč spominjal na predvojne financarje in slabe izkušnje z njimi. Ob pogledu na vzorno uniformiran izvršni odbor LZS, ki je pričakal njegov prihod na odprtje, očitno ni bil preveč navdušen. Moja takratna naloga je bila, da sem ga spremljal po razstavi in mu odgovarjal na morebitna vprašanja. »*Pojdiva gledat jelene*,« je dejal in sva šla. Najmočnejša rogovja med njimi so bila ocenjena z nekaj več kot dvesto točk CIC. »*Čigav je ta?*« me je vprašal. »*Od Maksa Šteblaja iz LD Dolenja vas*,« sem dejal. Uplenitelj je bil sicer direktor Posestva Kočevska Reka. »*In ta?*« »*Franca Turka iz LD Draga - Trava*,« ki je bil direktor zaprtega območja Gotenica in član sosednje LD. Bila sta še dva podobna primera. Tovariš Matija se je obrnil k meni in mi s pripombo, neprimerno za objavo, dal vedeti, da mu je jasno, da so jeleni z območja Kočevske Reke, ki pa so bili zaradi strahu pred njim vpisani pod imena lovske družin. In še kako prav je imel. Nato sva odšla občudovat kapitalne medvede, potem pa se je na hitro poslovil.

Ivan Maček - Matija je bil posebej. Človek, za katerega so trdili, da je sam določil ustnovitvene meje takratnih državnih lovišč in tudi osebno omogočil, da je LZS lahko odkupila poslopje Zlatoroga.

Blaž Krže

Trirogi

V LD Ruše so lani trije člani proslavljali štirideset let članstva v lovske organizaciji. Po našem poslovniku jim ob takem jubileju pripada posebna jubilejna nagrada – pravica do odstrela srnjaka brez omejitve trofejne moči

rogovja. Med jubilanti je bil tudi **Franč Marčič**, moj mentor v letih od 1976 do 1978. Vprašal me je, če morda vem za srnjaka, ki bi bil primeren zanj, ki ima pravico do jubilejnega odstrela. Povedal sem mu, da sem na Pohorju v bližini kmetije Jožeta in Cvetke Hleb (p. d. Pri Mihi, 850 m) opazil trirogega srnjaka. Ponudil sem se mu, da bi poskusila lovsko srečo. Prvi dan srnjaka ni bilo, izstopale so le sme z mladiči. Naslednji dan, 10. julija, v večernih urah pa nama je bila boginja Diana naklonjena: uplenil je tistega srnjaka. Da je bilo veselje popolnejše, je Franček prav tisti dan slavil svoj 88. rojstni dan. Tako smo na partizanski kmetiji Mih ob kapljici traminca, s katero nas je iz nahrbtnika presenetil Franček, hkrati zalili »trirogega« in Francu nazdravili še na mnoga leta.

Bojan Urbančič

Pred dvajsetimi leti na Banderi - malo za osvežitev spomina

Lani decembra je minilo dvajset let od odmevnega protesta, pri katerem je takratna lovska organizacija odigrala nadvse pomembno vlogo.

22. decembra 1992 se je na Banderi, na gradbišču AC odseka Razdrto-Čebulovica zbrala pisarna množica državljanov. Niso se namreč strinjali z namero, da bi na kraju, kjer zdaj stoji viadukt Bandera, zgradili velikanski avtocestni nasip, s katerim bi pretrgali

Vse foto: M. Adamič

naravne povezave med Vremščico in Krasom in po katerih so se proti severu razširjale velike zveri, jelenjad ...

Lovci, člani lovskih družin v Obalno-Kraški ZLD, so skupaj z lokalnim prebivalstvom in nevladnimi organizacijami z obeh strani državne meje organizirali odmeven protest. Tržaški Verdi (Zeleni) so prinesli zelen transparent z napisom **Prednost medvedom**, lovci pa so razgrnili velik napis **Varujmo naravo in živali**.

Protestnikom so se pridružili tudi pomembni, zeleno obarvani slovenski politiki, med njimi dr. **Dušan Plut**, dr. **Leo Šešerko**, **Božidar Flajšman**, **Zmago Jelinčič**. Če sem koga nehoti izpustil, naj mi oprusti. Iz Ljubljane sva se – razen imenovanih ter predstavnikov investitorja – protesta udeležila tudi inž. **Blaž Krže**, predstojnik Strokovnih služb LZS, in podpisani.

Zaradi nestrpnosti takratnega vodje gradbišča, ki je protestnike skušal pregnati s težkimi gradbenimi stroji, kar je razvidno tudi iz priloženih fotografij, je situacija postajala nevarna. Položaj je kot »*deus ex machina*« razrešil **Srečko Kavčič**, takrat novinar koprške TV, s snemalcem. Ker je televizijska kamera nevarno orožje, ki resnico ponese med ljudi, so stroji čudežno izginili z gradbišča.

Zakaj protest na Banderi? Opozoriti je treba, da je sprememba načrta z nasipom nastala, lahko bi rekli, iz objektivnih razlogov. Trasa avtoceste na odseku Razdrto–Čebulovica, ki jo je financirala Evropska investicijska banka, je bila praktično dokončana, manjkala pa sta oba viadukta. V okviru Osimskih sporazumov naj bi ju financirala Italija, ki pa je po osamosvojitvi Slovenije začela »popravljanje« predhodne, za časa Jugoslavije sklenjene dogovore. Denarja za viadukte ni bilo in na njihovih mestih so zezvale luknje ... Novinar **Viktor Luskovec** je o tem napisal nekaj člankov; enega je duhovito poimenoval *Bandera Nera* – Črna Bandera.

Promet po desni polovici viaduktov Banderi (286 m) in Goli vrh (166 m) je zato stekel šele konec novembra 1994, torej skoraj dve leti po protestu. 23. 11. 1994 je prometni minister **Igor Umek** odprl za promet 8,8 km dolg odsek AC Razdrto–Čebulovica.

Da je bil protest, ki je sicer zavlekel odprtje tega odseka za promet, upravičen, smo potrdili v poznejši raziskavi o prehajanju rjavega medveda in drugih velikih sesalcev na odsekih Primorske

AC med Vrhniko in Čebulovico. Projekt je od aprila 1998 do aprila 2003 financirala DARS. Z namenimi fotopastmi in sledilnimi peščenimi blazinami smo pod obojema viaduktoma zabeležili prehajanje vseh, v širši okolici živečih vrst prostoživečih živali.

Protest na Banderi ni le nadomestil načrtovanega nasipa z viaduktom, sprožil je tudi pomembne spremembe v praksi načrtovanja gradnje avtocest v Sloveniji; posebno glede upoštevanja potreb divjadi in prostoživečih živali pri načrtovanju velikih posegov v prostor. Od tedaj so načrti omilitvenih ukrepov za prostoživeče živali postali njihova sestavina, ki je s sprejemom *Zakona o varstvu okolja* (1993) dočakala tudi zakonsko obveznost; podrobneje je varstvo narave določil *Zakon o ohranjanju narave* (1999) in pozneje še temu podrejeni predpisi. Pred protestom na Banderi smo namreč o ukrepih za ublažitev škode, ki jo je prostoživečim živalim povzročil tak poseg v naravni prostor, lahko le razglabljali ...

Dr. Miha Adamič

Spomini na jerebice na območju LD Šmarje

»*Poglej, Bepič, bolana je- rebica in kako žalostno čivka!*«

»*Ma res! Noga jo boli in perut ima zlomljeno, ker ji tako visi na- vzdol,*« je pristavil Vitorio. »*Znaš kaj,*« mu odvrne Bepič, »*ujemiva jo in jo nesemo mojemu očetu, ki je lovč ar (lovce) in bo videl, kaj jo je očotalo*« (pohabilo).

Dogajalo se je poleti leta 1957, ko smo otroci iz Brečov gnali živino na pašo. V tistem obdobju je v Šavrinskih hribih še mrgolelo zajcev in poljskih jerebic; fazanov pa je bilo zgolj za vzorec.

Tisto jutro je v zraku puhtela sopara, ko sta Bepič in Vitorio pasla krave na Lukvini in tam naletela na na videz bolno jerebico. Zapodila sta se za njo, toda jerebica jima je, tik preden sta jo zgrabila z rokami, odšepala in hrupno odfrfotala naprej. Nista pa je lovila dolgo. Nenadoma se je sprehodila na stezo, nato vzletela in »zabrnala«, se v lepem loku spustila prek bližnje pšenice in se precej daleč stran »potočila« v visoko travo. Fanta sta začudeno gledala in nikakor nista mogla razumeti, da je jerebica naenkrat spet postala zdrava. Iz bližnjega grmovja se je z glasnim ropotanjem s perutmi dvignila

še ena jerebica. Ko sta gledala za njo, sta zaslišala prvo, ki jo je rahlo klicala »girik, girik«.

»Pst, glej, Vitorio,« je Bepić kazal s prstom proti gostemu grmovju, prepletenim z robidovjem. Izpod grma je dobredno gomazelo majhnih jerebičk in vse so hitele proti kraju, kjer se je oglašala jerebica. Pri tem so komaj slišno čivkale »ci - ci« in obenem tako spretno smukale skozi travo, da se je zamajala le malokatera bilka.

Bepić in Vitorio sta bila prava strniča (bratranca) in dogovorila sta se, da ko bosta šla domov, jima bo Bepo Mežnar, ki je bil oča (oče) Bepića in barba (stric) Vitorioju, razložil nerazumljivo čudno ozdravitev jerebice.

Bepićev oče se je zadovoljno nasmehnil, ko sta mu fanta povedala pripetljaj z jerebicami.

»Ali vaju je inkovinjala (pretentala)?! Posebno ti, Bepić, ki hodiš že v peti razred, bi moral vedeti, da se je jerebica samo

delala, da je bolana, da vas je odvedla proč od svojih mladičev, ki so se medtem spretno poskrili po travi in grmovju, da jih tudi najbolj bistro oko ne bi opazilo. Ne samo, da imajo jerebice zelo dobro zaščitno barvo, ki je prsteno rjava s črnimi in rumenimi lisami in progami; tudi plosko se pritisnejo (pritajijo) na zemljo in večkrat pustijo človeka iti tik mimo sebe. Samo njihova črna očesa jih včasih izdajo. Tudi plenilke, katerim diši njihovo meso, gredo

včasih kar mimo jerebic, ne da bi jih opazile ali zavohale.«

No, kakšna je bila po prsih tista bolana jerebica?»

»Črno liso je imela in okrog oči je bila krvava. Saj sem jo imel čisto blizu že večkrat, ko sem jo lovil. Če, bi bil bolj hiter, bi jo lahko ujel,« je rekel Vitorio.

»Dobro sta opazovala!« ju je pohvalil stari Mežnar. »Bil je petelinček - samec, ki se včasih sam žrtvuje, da zavede in odpelje sovražnika daleč od svoje dru-

Druga sezona spremljanja populacije volka s pomočjo genetike (2011-2012)

V projektu SloWolf pravkar končujemo analize druge sezone genetskega vzorčenja volkov, ki je potekalo od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2012. V tem času smo zbrali in analizirali 460 vzorcev iz trebkov, urina v snegu, volčje sline s trupel ubitih domačih živali in naravnega plena ter tkiv mrtvih volkov ali volkov, ujetih v okviru telemetrijskih raziskav. Iz tega preprostega materiala smo izolirali DNK in dobili genotip osebkov ter tako spoznali posamezne volkove na najbolj temeljni, molekularni ravni.

Genetski vzorec volka med nastajanjem

Genotip je kot genetski prstni odtis, s katerim volka lahko individualno prepoznamo, s takšnim genetskim »označevanjem« pa lahko ugotovimo najboljše mogočo oceno številčnosti. Ko spoznamo genotipe večine volkov na določenem območju, postane vse še zanimivejše, saj lahko razvozlamo sorodstvene povezave in dobimo vpogled v socialno organizacijo in populacijsko dinamiko tega skrivnostnega plenilca. V širšem kontekstu pa tudi spremljamo pretok genov med različnimi populacijami volkov in ocenimo sposobnost populacije za dolgoročno preživetje v spreminjajočem se okolju.

Izmed zbranih vzorcev smo jih uspešno genotipizirali 184 – preostali so bili bodisi preslabi, da bi genotip lahko zanesljivo določili, bodisi so pripadali drugi živalski vrsti (lisici, domačim psom). V Sloveniji in Gorskem kotarju smo prepoznali 41 različnih volkov, podobno kot v sezoni 2010–2011. Ker nekaterih volkov gotovo nismo zajeli v vzorčenje, trenutno z metodami ulova in ponovnega ulova

Pobiranje vzorca urina v snegu

ocenjujemo delež teh osebkov. Prav veliko takšnih »zgrešenih« živali pa ne moremo pričakovati, če upoštevamo, da smo v povprečju od vsakega izmed prepoznanih volkov dobili 4,5 vzorca.

Čeprav rezultat že zdaj potrjuje oceno velikosti populacije, dobljeno v sezoni 2010–11, se najzanimivejše delo šele začne. Vzorečenje dveh zaporednih sezon nam v spremljanje stanja (monitoring) dodaja novo razsežnost: čas. Tako zdaj raziskujemo rodovnike naših volkov, ocenjujemo rodnost in smrtnost ter njune vplive na dinamiko tropov. Poznavanje naših volkov tako prehaja na raven posameznega tropa ali celo posameznega osebkov. Znanje bomo lahko uporabili za boljše upravljanje in lažje sobivanje s tem zanimivim, a pogosto težavnim prebivalcem naših gozdov.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali pri zbiranju vzorcev. V naslednjih mesecih bomo rezultate objavljali na naši spletni strani, www.volkovi.si, načrtujemo pa tudi objavo obširnejšega prispevka v reviji, ki jo pravkar držite v rokah. Ob tem bi vas spomnili, da **tretja sezona zbiranja vzorcev volkov še vedno poteka**, zato vas **vabimo k sodelovanju**. Material in navodila za vzorčenje lahko dobite pri gospodarju vaše LD oziroma na območni lovski zvezi, **kamor tudi vrnete nabrane vzorce**. Odvzem vzorca, ki ga boste naključno našli med drugimi opravki v vašem lovišču, vam bo vzel le pet minut časa, pridobljeni podatki pa so neprecenljivi.

Ekipa SloWolf

Iztrebek volka in posodica za odvzem. Za lesnik vzorca bo zadostoval za vse analize.

Vse foto: M. Kofel

žinice. Jerebičji parček živi vse življenje skupaj in samec si niti ne poišče več druge samice, če se mu njegova prva ponesreči, kar pa se pogosto zgodi. Samec ima podkvi podobno kostanjevo rjavo liso po prsih in rdečo bradavičasto kožo okrog oči. Ti si pa misli, da je krvava. Od samičke ga razlikuje tudi svetlejša perje. Takšno bradavičasto kožo okrog oči imajo vse naše divje živeče kure, kot na primer fazan, jereb, divji petelin, ruševac in druge.»

»Jerebica pa če ni kura,« mu je oporekal Bepič. »Kakšne so naše kokoši po dvoriščih; vseh mogočih kolorjev (barv): od črne, snežno bele, pisane in raznih velikosti, pri jerebici vendar ni tako, pa jo uvrščajo v rod kur?«

Bepo ju je podučeval naprej: »Ali sta videla, kako čokato, krepko telo ima? In ko je odletela, je gotovo zabrnelo, ker ima zelo kratka in močna letalna peresa v perutih in mora krepko zamahovati z njimi, da se vzdigne v zrak. Naša domača kokoš se je letanja že skoraj čisto odvadila; še posebno težke pasme. Ko bi imeli jerebico v roki, bi lahko opazili, da ima tudi krepke noge, močan in rahlo zakrivljen kljun za lažje zobjanje zrnja, žuželk in jagodičja. Perje je podobno kokošnjemu, to je krovno perje, puh, letalna peresa, krmilno perje je v repu; le okrasnega perja nima, kakor ga ima naš petelin in fazanji petelin. Pa golšo ima, kot domača kokoš, kjer se hrana zmečka, šele nato preide v pravi želodec – mlinček mu pravimo. Tudi kremenčev pesek mora zobati, za dobro prebavo, kakor okrasne kokoši. Razlikuje pa se jerebica od kokoši po tem, da živi v parih. Le od poletja do pomladi se drži vsa družina skupaj. Včasih se združita v jeseni tudi po dve družini in je tedaj mogoče videti skupaj tudi do 30 poljskih jerebic. Lovci pravimo takšnim jatam – kite. Seveda pa divje kokoši ne znesejo toliko jajc kot domače; najpogosteje jih znesejo 8 do 12. Poljska jerebica pa jih znese lahko tudi 20; redkeje pa še več. Samec ne vali kakor je primer pri nekaterih pticah, pri katerih se partnerja menjavata pri valjenju, ampak v bližini gnezda čuva samico in jo z zamolknim glasom »grrr – grrr« opozarja na nevarnost. Jerebičji samec tudi ne poje tako kakor domač petelin, ampak se oglašja z »girik ...« ali »kivik ...« S takšnimi glasovi se jerebice sklicujejo če se živali iz kite razkropijo. Pa še ena značilnost uvršča poljsko jerebico v rod kur: Gnezdo si naredi prav zanikrno, na tleh, ob kakšnem grmu, ali pa kar sredi

travnika. Včasih so jajca odložena na golo zemljo, v plitvo jamico. Mlade jerebičke, ki jih imenujemo kebkči, takoj zapustijo gnezdo. Obraščene so s puhom kakor domači piščančki. Mladičem, ki takoj zapustijo gnezdo, pa pravimo mahovci. Takoj že jedo sami, mati jerebica jim izbrska žuželke izpod listja, razkoplje mravljišča, da se kebkči gostijo z mravljinčnimi ličinkami in bubami, ki so lažje prebavljiva hrana od rastlinske. Že po nekaj dneh jim zraste perje v perutih, da lahko odletijo na majhno razdaljo.»

»So pa jerebice uboge, ker jim nihče ne ponudi dodatne hrane. Kar smilijo se mi, ker morajo stradati,« je odvrnil Vitorio. »Ni tako hudo, kot misliš,« je menil barba (stric) Bepo Mežnar. »Poleti imajo hrane v izobilju. Z močnim kljunčkom trgajo travo in plevel, tudi tisti ki je za druge živali strupen. Ko plevel dozori, se najraje hranijo z njegovim semenjem. Seveda pa kljuvajo tudi pšenico, ki leži na tleh, nikoli pa namensko ne lomijo pšeničnih bilk, da bi prišle do zrnja. Značilna je njihova drugačna prehrana v jeseni, ko se začne njihova gostija z golimi travniškimi polčki, ki jih pobirajo tudi fazani. Hudi časi pa za jerebice pridejo pozimi, kadar zapade veliko snega. Tedaj si delajo pod snegom dolge rove, da pridejo do nekaj zelenjave in peska. Če dobi sneg trdo skorjo, včasih pod njim poginejo lahko cele kite. Dostikrat so tako izčrpane, da jih je mogoče poloviti z rokami. Pozimi se najraje zadržujejo ob potokih, kjer je za kritje dosti grmovja, ob robu listnatih gozdov in po vinogradih. Spomladi, ko je dovolj zelenja, pa se jerebičke kite spet razidejo. Tedaj v mraku pogostokrat slišimo srebrno čisti glas njihovega sklicevanja "kivik, kivik", ali pa tudi zamolkel samčev glas "grrr", nakar v tišini včasih zaslišimo še brneči prelet samca, ki je na poti k samički. Našemu kmetu, ki je odhajal izmučen s polja, se je v takih trenutkih nemalokrat zazdelo, da je življenje lažje, ko je začutil spet porajajočo se življenje v naravi.«

»Fanta, le opazujta naravo še naprej tako pozorno, če česa ne bi vedela in ne bi znala razložiti, me vprašajta,« je končal svojo poučno razlago mladcema stari Bepo Mežnar.

Viktor Pucer
LD Šmarje

PS: Zapis je sestavljen na podlagi avtorjevih spominov iz otroških let in z dodatkom iz strokovne lovske literature.

Daljinomer G-Force

Predstavljamo vrhunski laserski daljinomer **Bushnell G-Force 1300 ARC**. Popolnoma nov in izjemen laserski daljinomer je opremljen s patentiranim **E. S. P** (Extreme, Speed, Precision) procesorjem. Je najmočnejša različica najbolj točnega laserskega merilnega sistema **Bushnell ARC**. Sistem **ESP** prilagaja merilno točnost laserja glede na odsevne lastnosti cilja. Turboprocessor analizira variacije cilja, ki bi lahko motile laser, in izboljša merilno točnost na desetinko metra.

Sistem ARC - Angle Range Compensation je pretvornik naklonskega kota streljanja in rešuje težavo, ko strmi naklonski koti spremenijo horizontalno razdaljo do cilja. Težavo dobro poznajo lovci na gamse, saj so streli navzgor ali navzdol pri lovu v gorah prej pravilo kot izjema. **ARC** ima vgrajen klinometer, ki ugotovi naklonski kot in po želji spremeni izmerjeno razdaljo v dejansko balistično razdaljo, kadar streljamo na cilje navzgor ali navzdol. Za tako streljanje vsebuje funkciji **Rifle** za streljanje s puško risanico in **Bow** (lok) za lokostrelce.

Pri vključeni funkciji **RIFLE** (puška) sistem izračuna in izpiše višino padca krogle v odnosu na cilj. Višina padca krogle je odvisna od razdalje do cilja, naklonskega kota cilja in balističnih značilnosti kalibra ter konkretnega streliva. Ko v tem načinu izmerimo razdaljo do cilja, bodo izpisana merilna razdalja, naklonski kot in padec krogle oz. velikost višinskega popravka v centimetrih, palcih (colah), kotnih minutah (MOA) ali tisočinah (Mil). S preprostim izbiranjem prek funkcijskega

gumba (mode) uporabnik izbere eno od osmih balističnih skupin od »A« do »H«, ki predstavljajo določene kombinacije kalibra in streliva. V balistično karto je vključena velika večina priljubljenih kalibrov in kombinacij krogel triindvajsetih najbolj znanih svetovnih proizvajalcev streliva, kot so RWS, Norma, Federal, Speer, Remington, Barnes, Hornady, Lapua itn. Sistem omogoča nastavitve izbranega streliva.

Funkcija **VSI** (Variable Sight-In - pristrelitvena razdalja) dodatno omogoča, da med štirimi individualnimi pristrelitvenimi razdaljami izberemo za svojo puško daljavo (100, 150, 200 in 300 m). Tako pri vključeni funkciji **RIFLE** izpiše podatek – padec krogle oz. popravek po višini za izmerjeno razdaljo glede na naklonski kot. Pri tem sistem upošteva razdaljo, na katero imamo pristreljeno puško, in nabor, s katerim streljamo. Pa saj vendar nihče ne potrebuje več.

Čvrsto kovinsko telo daljinomera je oblečeno v gumirano zaščito in tehta samo 227 g in ima 6-kratno povečavo. Zunanje površine leč so zaščitene s protidežno zaščito Rainguard.

Po mnenju mnogih neodvisnih strokovnjakov je G-force trenutno najboljši lovski daljinomer na svetu. Vsak lovec, ki se namerava resno ukvarjati s streljanjem na večje razdalje, se morda odpravlja na trofejni lov v tujino ali pa je strasten lovec na gamse, bo v tem daljinomeru našel nepogrešljiv pripomoček. Posebno izpostavljam ugodno maloprodajno ceno 549 evrov, ki je ob vseh lastnostih daljinomera nenavadno nizka.

Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d. o. o.

Za vedno in mnogo prezgodaj je zastal korak našega vrstnika, tovariša in prijatelja **Franca Dolničarja** (rodil se je 20. 2. 1954, umrl pa 22. 11. 2012). Ob presunljivih novici so zastala srca in besede vseh, ki smo ga poznali; zavledli smo se, da našega Jakl'čca, kot smo ga klicali člani LD Toško Čelo, ne bo več z nami.

Sorodniki, solovci, člani drugih lovskih družin, planinci ter mnogi znanci smo se lanskega novembra po nekaj mesecih zbrali na ljubljanskem pokopališču Dravljice, da smo se poslovili od našega, še ne 60-letnega Franca.

Jakl'č je do podrobnosti poznal vse skrite koticke našega lovišča. Vedel je za edino rastišče Blagajevga volčina v našem lovskem okolišu. Rastišče je pokazal samo najbolj zaupanja vrednim novincem. Preveč je cenil to redko spomladansko rožo, da bi droben delček revirja, kjer raste, pokazal komurkoli. Lokacija stare tise, ki mu je bila zelo pri srcu, je čuval do zadnjega, miže, kot rečemo, je našel vrtačo, ki je spomladaj prepolna zvončkov, čeprav kilometre naokoli ne najde nobenega več ... Vedel je za vse.

V LD Toško Čelo se je včlanil spomladi 1979 in ji ostal zvest do smrti. Lovski izpit je opravil leta 1980. Lovil ni veliko, čeprav je bil v lovišču tako rekoč vsak dan. Na skupnih lovih se je do zadnjih dveh let raje odločal za naporno poganjanje kot čakanje na stojiščih. Od divjadi so ga najbolj pritegnili gamsi, pa tudi srnjad je bila njegova priljubljena divjad. V lovski družini je opravljal nekaj funkcij, še najraje pa je kot upravnik skrbel za lovsko kočjo in brunarico (v letih 1992 in 1993 ter 2008 do 2012). Bil je tudi preglednik divjačine, saj je že leta 1983 opravil ustrezen tečaj, nato pa znanje o pregledovanju še dvakrat obnovil; nazadnje lani z veljavnostjo do leta 2016. Štiri leta je bil tudi gospodar družine (od leta 1985 do 1989). Velika večina lovskih objektov, zlasti zaprtih visokih prež, nosi njegov pečat.

Za prizadevno delo v LD je prejel znak LZS za lovske zasluge in lani zlati znak.

V spomin na dragega nam tovariša smo radostni, da so se križale njegove in naše poti, da smo posamezniki z njim prehodili doberšen del lovskih steza našega lovišča. Misli na prijatelja, s katerim smo se veliko družili, smo ga imeli radi in ga spoštovali, bodo še dolgo naše spremljevalke.

LD Toško Čelo – M. K.

Pohorje se je odelo v belino in oznanilo, da se je pripravilo na zimski sen. Nihče od nas si ni predstavljal, da bo belina tudi zadnji pogled našega **Branka Kurnika** (rodil se je 16. 1. 1959) in znanilka njegovega večnega sna.

Poln veselja in zanosa se je Branko v tork, 11. 12. 2012, odpravil na lov, s katerega se ni več vrnil v krog domačih in med lovske tovariše. Branka smo spoštovali in ga imeli radi, ga podpirali

tudi pri poklicnem delovanju in lovski organizaciji.

V lovske vrste je vstopil 1. 3. 1991 kot lovski pripravnik in LD Poljskava, katere član je bil vse do njegovega preranega slovesa. Delu v lovstvu je namenil veliko svojega časa. Njegova temeljna skrb je bila ohranjanje narave in divjadi. Zaradi tovariškega odnosa do solovcev in naprednega razmišljanja so mu bile kmalu po vstopu v lovske vrste zaupane mnoge pomembne naloge. V LD je deloval kot kinolog, revirni vodja, predsednik gojitvene komisije in posledično kot vrhunski športni strellec tudi referent za lovsko strelstvo. Na območni Lovski zvezi Maribor je bil predsednik Komisije za lovsko strelstvo od leta 1996 do 2005, član predavateljskega aktiva od leta 1997 do 2012, predsednik UO SOZUL od leta 2006 do 2011, predsednik LZ Maribor od leta 2005 do 2012. Podatek, da se je leta 2010 zaposlil na območni Lovski zvezi Maribor kot strokovni tajnik, priča tudi o tem, kako zelo je bil predan lovstvu in lovski organizaciji in kakšno zaupanje si je ustvaril v okviru območne lovske organizacije.

Njegovo delovanje ni bilo omejeno samo na LZM, ampak je aktivno in tvorno sodeloval tudi v organih LZS. Tako je bil v letih od 2001 do 2005 predsednik Komisije LZS za lovsko strelstvo, član UO LZS je bil od leta 1997 do 2005, podpredsednik je bil LZS v burnem obdobju za slovensko lovsko organizacijo od leta 2006 do 2008 in od leta 2008 do 2012. V obdobju od leta 2006 do 2012 je bil tudi selektor slovenske lovske strelske reprezentance.

Ves čas aktivnosti in lovstvu se je dopolnilno izobraževal v lovstvu. Tako je končal izobraževanje za lovskega mojstra, lovskega čuvaja, strelskega sodnika in informatika LIS - Lisjak. Opravil je tudi tečaj za ocenjevanje lovske škode, ocenjevanje lovskih trofejev, tečaj za usposobljene osebe, za varno delo in gibanje na železniškem območju ...

Še bi lahko naštevali, kaj vse je Brane naredil za lovsko organizacijo. Beseda hvala je premalo za vse odrekanje, ki ga je bila mnogokrat deležna njegova družina, h kateri se je vedno rad vračal. Za vse, kar je storil Branko Kurnik za slovensko lovstvo, ga je LZS do njegove prerane in nenadne smrti odlikovala z znakom LZS za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Z žalostjo in grenkobo smo sprejeli vest, da se je nenadoma od nas poslovil tovariš, s katerim smo se še dan prej rokovali. Sčasoma se bo izkazalo, kaj vse smo imeli v njem in kaj smo izgubili z njegovim odhodom.

Naj mu bo boginja Diana naklonjena tudi v večnih loviščih!

Lovska zveza Maribor – M. G. Lovska zveza Slovenije

Večkrat se sprašujemo, zakaj se ravno takrat, ko si človek s trdim delom ustvari življenjsko pot, nesreča in žalost vrineta tako rekoč skozi zaprta vrata. Zakaj člo-

vek ne bi smel uživati sadov truda in trpljenja še v drugem delu življenja, ko nima več delovnih obveznosti. Naš **Stane Petar** si je to iskreno želel. Resnično je bil nepremagljiv pri vsakdanjem delu; mislil je tudi, da bo premagal svojo zdravstveno oviro. Žal je neizprosna usoda hotela drugače: umrl je 8. 10. 2012, ko je prenehalo biti njegovo srce in zgubili smo našega starešina.

Stane se je rodil 10. 12. 1952 v obmejni vasi Kapla na Kozjaku, ki jo s spoštovanjem imenujemo kanček lepote slovenske domovine. Če je rojstna hiša v objemu naravnega bogastva gozdov, poleg so njive in travniki, zraven pa še bister potok Čermenica, potem je razumljivo, da mora biti človek predan naravi. Stane je nadaljeval tudi družinsko tradicijo lovcev. Njegov ded in oče sta bila velika ljubitelja narave in spoštovana lovca. Tako se je tudi Stane pridružil LD Kapla in leta 1976 opravil lovski izpit. Kdor je že po naravi delaven, si ne more kaj, da ne bi prevzel še kakšne zadolžitve. Tako je bil tajnik LD Kapla od leta 1980 do 2001, starešina od leta 2001 do 2012, član UO od leta 1980 do 2012, predsednik gojitvenega bazena dravske doline, funkcionar LZ Maribor, kjer je bil predsednik gospodarske finančne komisije, v okviru LZS pa je bil predsednik Nadzornega odbora LZ Slovenije (od leta 2001 do 2005) in pozneje njen član.

Za svoje delo v lovstvu je prejel znak za lovske zasluge LZS in rede III. II. in I. stopnje, od LZ Maribor pa plaketo. Poleg vseh funkcij zunaj matične LD Kapla ne smemo prezreti njegovega požrtvovalnega dela prav v njej. Petar je pokazal organizacijske sposobnosti na vseh področjih. Najlepše plačilo za ves njegov trud pa, kot je znal sam najbolje povedati, je bilo, ko so bila dokončno končana dela na lovski koči in ob njenem odprtju. Pri vsakem predlogu smo mu stali ob strani in mu pri izvedbi z veseljem pomagali, saj je vedno šlo za korist narave.

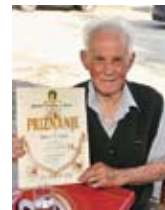
Premalo je na voljo prostora, da bi

človek lahko opisal vse dejavnosti, ki jih je opravil Stane Petar, ki je bil tako rekoč predan vsakemu delu v korist lovstva in divjadi, a ga žal ni več med nami.

Ob njegovem slovesu se je na pokopališču ustvarila nepregledna kolona lovcev iz vseh koncev Slovenije in zamejstva, ki smo se s spoštljivo poslovlili od spoštovanega lovskega tovariša. Zelene vejice s štul lovskih klobukov so bile še zadnji pozdrav lovцу, ki je odhajal v večno lovišče.

Stane, hvala ti!

LD Kapla – N. K., LZ Maribor in Lovska zveza Slovenije

Na zadnji dan starega leta, na silvestrovo 2012, smo lovci LD Artiče ostali brez najstarejšega, zelo pomembnega in častnega člana naše družine, lovskega tovariša **Ivana Erban**. Zapustil nas je v visoki starosti, a še odprti misli in zdravega razuma. Še lani smo skupaj počastili njegov jubilej (glej Lovec, 12/2012, str. 661), enaindevetdesete pomladi pa ni več dočakal.

Ivan se je rodil očetu Francu in materi Neži 18. 6. 1922 v Župelevcu. Po končani trgovsko-poslovni šoli se je izučil za trgovca in se zaposlil pri Ljudski potrošnji Brežice, kjer je vrsto let opravljal poslovodsko delo. V lovsko bratovščino je vstopil 15. 3. 1950, lovski izpit pa je opravil leta 1952.

V dobrih šestdesetih letih lovskega članstva je opravljal precej funkcij, saj je bil blagajnik (ta funkcija ga je najbolj zaznamovala). Spominjali se ga bomo kot vedno doslednega, vestnega in natančnega. Njegovo blagajniško delo, finančne analize in tudi grafični prikazi odstrela so bili vseskozi temelj, na katerega so se opirala različna vodstva LD in se ustvarjalno odločala za načrtovanje odstrelav. To funkcijo je opravljal dobrih štirideset let. Skoraj tako dolgo je bil kronist LD Artiče. Bil je tudi član NO in njegov predsednik. Prav tako je bil predsednik komisije za odlikovanja. Vedno je bil marljiv in korekten. Ivan je bil iz srca predan zeleni bratovščini; gojitev divjadi mu je pomenila več kot zadnje dejanje s puško v gozdu. Svojo predanost in ljubezen do lovskih psov je izkazoval tudi v lovski kinologiji. Za svoje delo je prejel številna priznanja in odlikovanja: znak LZS za lovske zasluge, reda III. in II. stopnje, priznanje LD Artiče za petindvajset let vzornega blagajniškega dela in priznanje za pisanje lovske kronike. Bil je častni član LD Artiče.

Vse, kar je opravil Ivan Erban, je bilo vselej opravljeno nesebično, vestno, marljivo in natančno. Še dolgo nam bo ostal vzor; spominjali se ga bomo z največjim spoštovanjem. Naj v miru počiva v lepotah večnega lovišča.

LD Artiče – B. O.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jože Brodnik, LD Bled, * 19. 3. 1942, † 5. 11. 2012.
Tomaž Ertl, LD Bled, * 16. 11. 1932, † 15. 11. 2012.
Franc Kadunc, LD Bled, * 11. 2. 1942, † 1. 1. 2013.
Vilko Gravnar, LD Gorica, * 10. 3. 1924, † 27. 12. 2012.
Anton Harapin, LD Globoko, * 23. 6. 1933, † 20. 2. 2012.
Karel Domenih, LD Bovec, * 13. 2. 1950, † 27. 12. 2012.
Janko Praprotnik, LD Škofljica, * 4. 1. 1928, † 24. 11. 2012.

Francišek Janšek, LD Jamnica, * 16. 9. 1936, † 5. 6. 2012.
Bogomir Pintar, LD Litija, * 4. 11. 1929, † 14. 12. 2012.
Anton Pečovnik, LD Luče, * 17. 1. 1935, † 5. 12. 2012.
Matevž Golob, LD Peca, Mežica, * 31. 7. 1956, † 28. 3. 2012.
Ferdinand Praper, LD Peca, Mežica, * 9. 1. 1955, † 12. 5. 2012.
Vinko Ribnikar, LD Storžič, * 5. 4. 1926, † 26. 1. 2012.

Umrli časten spomin!

PNZ za goniče in brak-jazbečarje v Gornjem Gradu

Tudi to prireditev smo izpeljali dobesedno "pod streho", kajti 13. 10. 2012 je lilo kot iz škafo.

Jože Matjaž, vodja prireditve in kinološki referent gostiteljice LD Gornji Grad, kinološka sodnika **Janez Šumak** (vodja sodniškega zbora) in **Jože Napret** so kljub vremenu upoštevali določeno osmo uro zbora, ki je bil pred objektom strelišča LD Gornji Grad, ter začeli s preizkušnjo s pozdravom vodnikom in obrazložitvijo določil Pravilnika o ocenjevanju dela goničev na PNZ, ki določa obvezne discipline: *iskanje, gonjo, glas, kakovost voha* (nosu), obnašanje ob strelu in poslušnost psa (vodljivost). Kinološka sodnika sta pregledala

Foto: J. Šumak

dila ocenjevalne liste oziroma vse potrebno, med tem pa so se pod streho posušila premočena obla-

čila vodnikov. Ne smemo pozabiti pohvaliti kar veliko udeleženih lovskih pripravnikov, ki so se lah-

ko gibali v lovišču v družbi obeh kinoloških sodnikov in vodnikov ter z zanimanjem opazovali delo goničev. Tudi vprašanj ni manjkalo in vsi so bili zadovoljni z odgovori. Organizator je poskrbel tudi za toplo malico, tako da je po obroku in ob druženju ter izmenjavi izkušenj vodnikov kmalu sledila razglasitev rezultatov s komentarjem dela psov obeh kinoloških sodnikov.

LKD Celje je PNZ načrtoval v obliki tekme (vsako razvrščanje in točkovanje je namreč tudi tekmovanje!) in jo izvedel s pomočjo prireditelja LD Gornji Grad. Zato smo za dosežena prva tri mesta tudi podelili medalje LKD Celje.

Prvo mesto je zasedla **Cita** (beagle) s 148 točkami in I. n. r. z vodnikom **Martinom Kebličem** iz **LD Grmada**; drugo mesto **Lux** (posavski gonič) s 146 točkami in I. n. r. z **Dragom Dovečarjem** iz **LD Braslovče**; tretje pa **Ajda** (nemška gonička) s 114 točkami in II. n. r. z vodnikom **Martinom Mačkom** iz **LD Rečica pri Laškem**.

PNZ-ja se je udeležilo enajst vodnikov z goniči, dva para pa preizkušnje nista opravila.

LKD Celje se zahvaljuje gostiteljici LD Gornji Grad za uporabo njihovega lovišča, Jožetu in Mitji Matjažu pa za vodenje po terenu. Zahvala tudi Jožetu in Petru za pogostitev.

Janez Šumak,
kinološki sodnik

PNZ za goniče, Gornji Grad, 13. 10. 2012

rodovnike, kontrolirala tetovirne številke psov, si razdelila skupine ter na travniku pod streliščem preizkusila, kako se psi obnašajo pri strelu. Nato je šla vsaka skupina s svojim sodnikom na svoj teren. Po zagotovilih kinologa Jožeta Matjaža naj bi bilo v lovišču dovolj zajcev, pa tudi kakšna lisica bi se morala zadrževati tam.

Vseskozi je zelo deževalo, vendar je bilo med opazovanjem pasjih pomočnikov pri delu mogoče ugotoviti, da jih slabo vreme ni preveč motilo. Le nekateri vodniki niso preveč skrivali razpoloženja, negotovosti in treme, kako bosta s psom opravila preizkušnjo. Šele okrog 14. ure se je »družčina« zopet zbrala na mestu jutranjega zbora. Kinološka sodnika sta ure-

Foto: J. Šumak

Najuspešnejša trojka na PNZ goničev

PNZ goničev in brak-jazbečarjev v Rogaški Slatini

V soboto, 20. oktobra, je ob zboru vodnikov goničev, kinoloških sodnikov, lovskih pripravnikov in drugih ljubiteljev lovske kinologije v Rogaški Slatini na PNZ goničev in brak-jazbečarjev veliko obetalo že lepo jutro. Preizkušnje se je udeležilo štirinajst vodnikov s šestnajstimi psi. Vodja prireditve je bil predsednik LD Rogaška Slatina **Jani Strniša**, ki je vse zbrane pozdravil v imenu prireditelja in predstavil še njegovega pomočnika kinologa **Martina Gobca** ter kinološka sodnika **Janeza Šumaka** in **Jožico Metelko Kraševce**. Slednji je navzoče pozdravil v imenu organizatorja LKD Celje, nato pa predstavil pravilnik o ocenjevanju dela goničev in obvezen preizkus iskanja, gonje, glasu, kakovosti nosu, obnašanje pri strelu in poslušnost ... Kinološka sodnika sta

Skupinska fotografija

Foto: J. Šumak

PNZ goničev in brak-jazbečarjev v Rogaški Slatini leta 2012

si enakovredno razdelila skupini po sedem vodnikov z osmimi psi. Nato so odšli na terene, ki so bogati s prebivališči zajcev in lisic v LD Rogaška Slatina. Če smo prireditev začeli ob osmi uri, se je zdel preizkušnja kar dolga, saj smo se zopet zbrali okrog 14. ure, vendar z razlogom, saj sta morala kinološka sodnika podati kar nekaj »poprav« vodnikom in štirinožnim tovarišem. Kinološka sodnika sta zbrala vse ocene in izpolnila vso potrebno administracijo z ocenjevalnimi listi, vpisom preizkušnje v rodovnik in sodniško poročilo KZS.

Ker je LKD Celje vzporedno načrtoval PNZ tudi kot tekmovalje, smo prvim trem uvrščenim parom podelili »bronasto, srebrno in zlato« medaljo LKD Celje:

1. **Ciba Olimska** – brak-jazbečarka z vodnikom **Jernejem Cestnikom**, LD Žalec, 156 t; I. n. r.

2. **Ari Razdelniški** – ogrski gonič z vodnikom **Jožetom**

Drgancem, LD Gozdnik – Griže, 151 t; I. n. r.

3. **Nero Zagorski** – brak-jazbečar z vodnikom **Janezom Strnišo**, LD Rogaška Slatina; 143 t in I. n. r.

Preizkušnjo je opravilo vseh šestnajst psov: III. n. r. eden, II. n. r. kar devet in I. n. r. Vsem iskrene čestitke!

Zahvala velja vodstvu LD Rogaška Slatina, njihovemu starešini in kinologu za vodenje v lovišču ter izpeljavo tehničnega dela prireditve in pogostitve.

Janez Šumak

Lokalna tekma v vodnem delu za vse pasme lovskih psov

Že dan prej in tudi na dan lokalne tekme v vodnem delu za vse pasme lovskih psov, 27. 10. 2012, v Šentrupertu je divjala

psov različnih lovskih pasem. Trije vodniki so sodelovanje na tekmi odpovedali, preostalih sedem pa je zjutraj z dobro voljo na zbornem mestu zaskrbljeno zrlo v nebo in si želelo prijaznejše vreme.

Na zbornem mestu je vse zbrane pozdravila predsednica LKD Novo mesto **Jožica Janežič**. Nekaj uvodnih napotkov za poplavljen teren je povedal tudi **Igor Kos**, vodja prireditve. Starešina LD Šentrupert **Jaroslav Vojnovič** je na kratko predstavil svojo LD in lovni teren, na katerem je potekala prireditev. Sodnika **Franc Svetec** in **Andreja Strajnar** sta prevzela nadzor nad tekmo, dala navodila, napotke ter razložila merila ocenjevanja v vodnem delu.

Dež je počasi izgubljal moč; kot da je slišal naše prošnje. Po žrebanju vrstnega reda se je tekma začela.

Vsi premočeni so se tekmovalci vračali s terena pod kozolec, kjer sta jih čakala tople napitke in malica. Z njihovih obrazov je na splošno sijalo zadovoljstvo. Medtem ko sta sodnika seštevata točke, se je med vodniki in preostalimi udeleženci razvil klepet o izkušnjah, ki so jih doživeli na terenu.

prava deževna ujma. Dež je lil, vse je bilo poplavljen, temni oblaki so neprijazno zakrivali nebo, da je bilo občasno prav strašljivo.

Prireditev sta organizirala **LKD Novo mesto** in **LD Šentrupert**. LD Šentrupert ima primerno območje, kjer je prireditev lahko potekala. Prijavljenih je bilo deset

Vsi tekmujoči pari s sodnikoma

Foto: J. Janežič

Prvi trije najuspešnejši pari v vodnem delu v Šentrupertu

I. nagradni razred sta osvojila nemški prepeličar **Aron**, lastnika **Antona Kneza**, in brak-jazbečar **Ali**, lastnika **Marjana Blatnika**. II. nagradni razred je pripadal prepeličarjema **Živi**, vodnika **Jožeta Zupančiča**, in **Boru**, lastnika **Jerneja Žagarja**. III. nagradni razred sta pridobila prepeličarja **Amon**, lastnika **Mira Kosa**, in **May**, lastnika **Mirana Kolenca**, ter nemški lovski terier **Živ Nebeški**, vodnika **Mitje Blatnika**.

Poleg bogatih praktičnih nagrad, ki jih je priskrbel vodja prireditve, je LKD Novo mesto za odličen uspeh prvim trem podelila tudi medalje.

Vsem udeležencem so čestitali in jih pozvali, naj se takih prireditev udeležujejo čim večkrat ter tako razveseljujejo sebe, svojim štirinožcem pa omogočijo pridobiti dobre izkušnje.

Jožica Janežič,
predsednica LKD Novo mesto

Vzrejni pregled nove VK za alpske brak-jazbečarje

Na delnem zboru kinoloških sodnikov za alpske brak-jazbečarje, ki je bil 26. 9. 2012 na

Foto: J. Šumak

Člani nove vzrejne komisije za alpske brak-jazbečarje (z leve): Janez Šumak, Janez Nahtigal (predsednik), Alojz Mlakar in Roman Rovnšek

sproti seznanjati z vsemi ukrepi, ki so nujno potrebni za izboljšanje kakovosti te izjemne delovne pasme. V pričakovanju bližajočega vzrejnega pregleda te pasme v Šentjerneju (3. 11. 2012) in nato še državne tekme brak-jazbečarjev v Beli krajini je morala komisija takoj smelo začeti s pripravami za organizacijo in izvedbo obeh državnih kinoloških prireditev.

Na sam dan **vzrejnega pregleda** v Šentjerneju se je zbrala

ocenjenem VK Bj čaka še veliko dela, saj je nase prevzela breme strokovno vodene in uravnane vzreje brak-jazbečarjev v Sloveniji, ki v prihodnje ne bo dovoljevala nobenih samovoljnih dejanj posameznikov na račun kakovosti te odlične delovne pasme. Zato bomo v prihodnje v vzrejni

knjižici psic plemenk določili po dva ustreznega plemenjaka, s katerima bo mogoče opraviti paritev. Za vsako paritev zunaj tega določila pa bo moral vzrednik pridobiti potrebno strokovno soglasje VK Bj, saj v nasprotnem primeru mladiči ne bodo priznani in jim KZS ne bo izdala rodovnikov.

Janez Šumak,

VK za alpske brak-jazbečarje

Prehodni pokal ostaja v LKD Maribor

Kinologi smo znani, da vsak rad hvali svojega psa. Čeprav **vzrejna komisija (VK) za goniče** vsako leto prireja preizkušnje za to pasmo, to ni dovolj. Tako je **Jožef Verčko** iz **LKD Koroške** predlagal **Vojtehu Kiklu** iz **LKD Maribor**, da bi se na preizkušnji psov goničev srečalo čim več vodnikov. Da bi bila prireditev zanimivejša, sta k sodelovanju povabila še vodnike iz **LKD Celje**. Tako so se v letu 2011 prvič srečali na Koroškem. Namen takšne

Del vodnikov z brak-jazbečarji, ki so temelj nadaljnje kakovostne vzreje te pasme pri nas.

sedežu KZS v Vodicah, so razrešili star sestav vzrejne komisije (VK Bj) za to pasmo in soglasno izvolili nove člane, ki jim odslej predseduje **Janez Nahtigal**, **Alojz Mlakar** je njen podpredsednik, **Roman Rovnšek** tajnik, člana sta še **Tomaž Burazer** in **Janez Šumak**.

Nahtigal se je zahvalil za zupanje ter utemeljil svojo prednostno nalogo: povrniti mesto in kakovost alpskih brak-jazbečarjev v Sloveniji, ki smo ju pred časom že dosegli, in lovske kinologe

celotna VK Bj (manjkal je le T. Burazer) in pregledala enaindvajset psov in psic, ki so jih vodniki privedli pred kinološke sodnike: dve plemenki sta prejeli vzrejno vrednost I/I, dva plemenjaka in dve plemenki so prejeli vzrejno vrednost I/II, sedem plemenjakov in ena plemenka vrednost II/I, ena plemenka II/II, en plemenjak in dve plemenki III/I, en plemenjak in ena plemenka sta prejela III/II, določena je bila tudi ena vzrejna prepoved!

Ob videnem, ugotovljenem in

Lovsko-kinološka prireditev v tekmovanju goničev članov dveh LKD je potekala v meglenem in deževnem dnevu.

Foto: L. Steinbocher

Zmagovalna ekipa LKD Maribor (z leve): Matjaž Žunko, Matej Lešnik, Milan Pliberšek in Nikola Stanojevič

prireditve je druženje, izmenjava izkušenj med vodniki in sodniki, pa tudi, da bi si vodniki pridobili še več znanja pri vodenju in uporabi goničev v lovišču. Takšna srečanja zagotovo pozitivno vplivajo na vodnike, ki se potem lažje odločijo za udeležbo na državni preizkušnji goničev.

Organizator lanskega srečanja (2012) je bilo LKD Maribor. Zadnjo oktobrsko soboto so prišli v Slovensko Bistrico le vodniki psov iz Koroške in Maribora, Celjanov tokrat ni bilo. Poklicali smo **Milana Udovča**, predsednika LKD Celje, ki je povedal: »*Vabilo smo prejeli nekoliko pozno, pa tudi v našem tajništvu je odležalo kakšen teden. Ko smo iskali vodnike psov, se je izkazalo, da si ti želiš imeti več časa za pripravo psa na preizkušnjo. To je botrovalo, da nismo mogli pravočasno sestaviti ekipe. Vsekakor pa srečanje podpiramo in tudi po tej poti vabimo sodelujoče, da se prihodnje leto srečamo pri nas na Celjskem.*«

Vodja prireditve, tekmovanja med dvema LKD, je bil Vojteh Kikl, delo vodnikov in psov sta ocenjevala kinošola sodnika **Slavko Žlebnik** in **Jože Napret**, sodniško pripravništvo pa je opravljal **Andrej Zabukovec**. Po žrebanju štartnih števil so vodnike razdelili v dve skupini. Sodnika sta ocenjevala discipline: *vodljivost psa, delo psa pri iskanju in gonji divjadi ter v izdelavi vlečke z zajcem.*

Izkazalo se je, da vsi goniči niso bili uspešni pri dviganju divjadi ali pa jih vodnik ni uspel odpoklicati od gonje srnjadi. Za organizacijo takšne prireditve organizator potrebuje večje površine in predvsem take dele lovišča, kjer se zadržuje poljski zajec ali lisica. Mnogi vodniki in psi zato niso imeli sreče. Najbolje sta se izkazala vodnik **Matjaž Žunko** iz Lovske družine Gaj (LKD Maribor) s planinskim goničem **Borom**, ki si je prislužil 114 točk in se uvrstil v III. n. r. Druga sta bila vodnik **Anton Ošlak** iz LD Dolič (LKD Koroška) in posavski gonič **Uri**, ki si je prislužil 114 točk in se uvrstil v III. n. r. Pokal za uvrstitev na tretje mesto je prejel vodnik **Milan Pliberšek** iz LD Šmartno na Pohorju (LKD Maribor), ki je vodil tribarvno nemško goničko **Bistro**. Njeno delo je bilo ocenjeno s 100 točkami, psica pa se je uvrstila v III. n. r. Na prireditvi so s svojimi psi sodelovali še **Matej Lešnik**, **Nikola Stanojevič**, **Miran Sušec** in **Franc Oder**.

Zmagala je ekipa LKD Maribor,

ki je osvojila 214 točk, na drugo mesto se je uvrstila ekipa **LKD Koroške** s 114 točkami. Po mnemu udeležencev je prireditev lepo uspela, saj so se vodniki goničev družili še do poznih popoldanskih ur.

Ladislav Steinbacher

Vsestransko uporabnostna preizkušnja ptičarjev (VUP) 2012

Po predlanski množični udeležbi na tovrstni prestižni preizkušnji ptičarjev, ki se je se je udeležilo kar enajst (11) vodnikov, je letošnja izzvenela v nekakšnem zatišju. Le trije vodniki so se udeležili te uporabnostne preizkušnje. Navsezadnje je bilo to tudi pričakovati, saj v tako skromni »ptičarski populaciji« ni več vodnikov, ki bi bili pripravljeni oziroma bi ptičarja znali pripraviti za to preizkušnjo. Takšno nihanje lahko pričakujemo vnaprej, kajti stanje je podobno tudi v drugih ptičarsko razvitih deželah (npr. Nemčija), a zato ne delajo nobene panike. Zgodilo se jim je, da so organizirali in opravili VUP-preizkušnjo celo za enega prijavljenega vodnika s psom, a z zavestjo in spoznanjem, da je vsak preizkušen pes najboljša naložba za lovstvo in lovišče. Morda bi bilo treba o teh zadevah podrobneje spregovoriti tudi v krogu DLP (Društva ljubiteljev ptičarjev), ki je glavni nosilec vseh lovsko uporabnostnih preizkušenj za te pse.

Vodstvo lanske preizkušnje so sestavljali: **Franc Krnjak**, vodja preizkušnje, **Vojko Pirher**, vodja sodniškega zbora, **Lidija Šmigoc**, **Saša Volarič**, specialist za delo po krvni sledi **Zdravko Brezovšek**, in sodniška pripravnik **Goran Peršin** in **Sašo Ferenčič**.

Preizkušnji so se odzvali vodniki: **Darko Miklavčič**, z Merljakov, Renče, s psom nemškim kratkodlakarjem **Agom Kobalovim**, **Vilko Turk** z Lovrenca na Dravskem polju z nemško kratkodlakarko **Iso Lovrenško** in **Miran Ficko** iz Ljutomera z nemškim žimavcem **Aikom Ljutomerskim**.

Preizkušnja je potekala v lovišču LD Središče, torej LD z lepo tradicijo mnogih vodnikov in vzrediteljev nemških ptičarjev. Na naš apel (LKD), naj ta družina gosti VUP, se je na naše zadovoljstvo odzval žal lani preminuli starešina **Boris Kočevar**. Revirji za gozd-

no, poljsko in vodno delo so bili idealni, po nekaterih izjavah več kot odlični za takšno preizkušnjo. Prostrani mešani gozdovi so nudili optimalne možnosti za takšno delo, vključno z naravno oviro, ki jo najdemo malo kje. Obdravski predel s številnimi remizami in malo divjadjo bi upravičil večdesetletni trud članov LD, če nas ne bi naslednji dan pozdravil kar precej na debelo zapadli sneg. Da bi bila mera polna, je čez dober teden prihrumela še razbesnela Drava, ki je dobesedno izbrisala vse, kar se ji ni moglo umakniti.

Sobota, 27. oktober 2012. Po močnem nočnem dežju se je dan le unesel vse do konca gozdnega

kemu številu zbranih točk – zaradi enega popravka.

Vodnik **Miran Ficko** je z nemškim žimavcem **Aikom Ljutomerskim** dosegel 286 točk in II. b nagradni razred. Še ne devetnajst mesecev star nemški žimavec si je prislužil kar nekaj slabših ocen pri priučenih predmetih. Sicer prijeten žimavec z odličnimi zasnovami in odličnih vzrejnih linij ima vse možnosti za odličnega lovsko uporabnega psa. Strokovnjaki opažajo, da se na vsakoletnih preizkušnjah srečujejo s pomanjkljivo izšolanostjo priučenih predmetov. Prav pri takšnih predmetih pes izgubi prepotrebne točke za vstop v višji nagradni razred.

Vse foto: F. Krnjak

Udeleženci VUP ptičarjev (2012) ob koncu poljskega in vodnega dela

dela, proti večeru pa se je močan dež spremenil v snežni metež, pod katerim je ječala vsa Slovenija. Tako sta poljsko in vodno delo potekala, v nedeljo, 28. oktobra, v pravih zimskih razmerah. Toda zaradi samo dveh nastopajočih psov in izkušenosti sodniškega zbora in tudi vodnika je preizkušnja potekala hitro in strokovno.

Gozdno delo sta uspešno opravila vodnika **Vilko Turk** in **Miran Ficko**, **Darko Miklavčič** s **Agom Kobalovim** pa ni uspel (zaradi 123. člena, drugi odstavek Pravilnika). Žal se to lahko zgodi tudi takšnim, ki imajo za seboj mnoga uspešna iskanja po naravni krvni sledi. Naj poudarim, da je Ago izdelal sled brez vsakega vodnikovega posredovanja in je lahko zgled drugim, kako lahko in mora ptičar izdelovati krvno sled. Naslednji dan smo, kot sem že zapisal, uspešno opravili poljsko in vodno delo.

Vodnik **Vilko Turk** je s psičko **Iso Lovrenško** dosegel 323 točk in II. a nagradni razred. Prikupna psička, dobro izšolan, odličnih vzrejnih vrednosti in tudi telesnih kakovosti, ni dosegla najvišjega nagradnega razreda – kljub viso-

Po koncu preizkušnje smo se zbrali v prijetno toplem lovskem domu, kjer so bili razglašeni rezultati preizkušnje. Prijetno nas je presenetil **Anton Holc**, predsednik Zveze lovskih družin Prlekija, ki je v imenu Zveze podelil lična pokala, organizator pa je pripravil kar nekaj praktičnih nagrad. Ob odličnem srnjem golažu, pečenih petelinih in kozarcu rujne prleške kapljice smo se prijetno družili in marsikatero razdrli. Ob koncu druženja je vodnik **Vilko Turk** izročil priložnostno darilo dolgoletnemu vodniku in vzreditelju ptičarjev

Anton Holc, predsednik ZLD Prlekija, predaja pokal najboljšemu vodniku.

Drago Žarkovič, znani lastnik psarne kratkodlakih ptičarjev – Središke (tretji z leve), v družbi vodnikov in vodje sodniškega zbora.

Dragu Žarkoviču, lastniku znane psarne Središke, v znak spoštovanja in zahvalo pri vzreji in šolanju ptičarjev.

Posebna zahvala velja vodstvu LD Središke, starešini Tončku Marčecu in njenim članom, ki so omogočili preizkušnjo in velikodušno odstopili lovišče, lovski dom in nekaj za osebno potrebo vsakega, ki se je skoraj tri dni družil z nami. Posebno bi se zahvalil za tehnično pomoč Francu Čavničarju, Branku Zemljiču, Juriju Dogši, Jožefu Smontari in našemu kuharju Zlatku Horvatu, pa tudi Robertu Štamparju, Draganu Zemljiču in Mirku Lesjaku. Pomembni so še zvesti podporniki DLP. Njim velja iskrena zahvala za vse, kar so prispevali za uspešno izvedbo preizkušnje; to so LD Vinski Vrhovi, Miklavž pri Ormožu, Zveza lovskih družin Prlekije in njen predsednik Anton Holc, podjetnika Karol Karba iz Ljutomera in Vlado Plohl iz Miklavža pri Ormožu.

To pot znak vodnik ni bil podeljen, ker po oceni sodniškega zbora vodnika ob lanski le nista zadostila vsem merilom za podelitev tega prestižnega priznanja.

DLP se zaveda, da le lovsko uporaben pes upraviči vse pisane in nenapisane zahteve pravičnega lova, zato si bo vodstvo še naprej prizadevalo, da bi čim več vodnikov s svojimi psi opravilo vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP). Nasvidenje v jeseni v okolici staroste slovenskih mest.

Franc Krnjak,
vodja preizkušnje

Kdaj je neko tekmovanje lovskih psov dejansko državna tekma (CACT)?

Pisci poročil o kinoloških prireditvah, ki jih objavljajo v glasilu Lovec, pogosto različna tekmovanja poimenujejo kar »državna tekma« lovskih psov. Tako je bil tudi v minulem letu, npr. v Lovcu 9, na strani 487, objavljen članek z naslovom *Državna VUP za jazbečarje v LKD Ljubljana*. Moj namen ni polemizirati z avtorjem tega prispevka, pa tudi ne s pisci replike na ta članek, ampak zgolj pojasniti, kdaj je dejansko državno tekmovanje lovskih psov, ter lovce in vodnike lovskih psov seznaniti, katero lovsko kinološko tekmovanje se dejansko lahko imenuje državna prireditev (CACT) in katero mednarodna (CACIT), da se bodo lažje odločili, ali se bodo udeležili tekmovanja.

Pomisli, kdaj je neka vrsta kinološke prireditve, se pojavljajo pri lovsko-kinoloških, pa tudi pri športnih tekmovanjih. Nekateri menijo, kar izhaja tudi iz omenjenega članka, da je že dovolj, da je tekmovanje lovskih psov prijavljeno Komisiji za prireditve pri KZS kot državno tekmovanje, pa se takšno tekmovanje šteje za državno prireditev. Drugi menijo, da je državno tekmovanje takrat, ko tekmovalci prihajajo iz različnih krajev Slovenije (iz več regij), mednarodno tekmovanje pa naj bi bilo po mnenju nekaterih ta-

krat, ko na tekmovanju sodelujejo tekmovalci tudi iz drugih držav. Toda kdaj je dejansko katera vrsta tekmovanja, natančno določa **Pravilnik o strokovnem delu KZS (PSD)**, ki je bil sprejet na skupnem zboru sodnikov KZS 2. in 16. aprila 2004 v Ljubljani. Omenjeni pravilnik v 82. členu deli kinološke prireditve po pomembnosti (značaju) na:

- *lokalne*, ki so društvene, klubske prireditve, kjer sodniki ocenjujejo telesno obliko psov, revije, preizkuse delovnih sposobnosti, preizkuse naravnih zasnov, uporabnostne preizkušnje lovskih psov itn.,

- *regionalne*, ki so po značaju enake kot lokalne, le da zajemajo širše območje regije,

- *državne* prireditve so razstave in tekmovanja psov, **kjer podeljujejo kandidature za prvaka Slovenije v lepoti (CAC) ali v delu (CACT)**,

- *mednarodne* prireditve so razstave in tekmovanja psov, **kjer podeljujejo kandidature za mednarodnega prvaka v lepoti (CACIB) ali delu (CACIT)** in
- *evropske ter svetovne* kinološke prireditve.

Iz določil PSD izhaja, da prireditev, ki je prijavljena in ima v naslovu prijave označbo »državno tekmovanje«, še ne pomeni, da je po značaju dejansko državna prireditev, če se na tekmovanju ne podeljuje kandidatura za prvaka Slovenije v delu.

Organizacija državne prireditve – tekmovanja – je zahtevnejša; organizirana mora biti na visoki ravni, organizator (LKD, klub ali KZS) mora namreč zadostiti še dodatnim pogojem/zahtevam (glej 84. člen PSD), kot so: za prireditev je treba pripraviti kata-

log, po končani državni prireditvi – tekmovanju je treba v tridesetih dneh poslati strokovno poročilo na KZS, plačati pristojbine KZS, določiti strokovnega vodjo, ki mora za takšno prireditev izpolnjevati določene pogoje, itn. Da državno (CACT) ali mednarodno tekmovanje (CACIT) dejansko poteka v skladu s kinološkimi pravili (PSD in Pravilniki), mora KZS za vsako državno in mednarodno prireditev določiti svojega delegata, ki mora organizatorja opozoriti na nepravilnosti in zahteve, da se odpravijo, dajati mora pobude, nadzorovati postopke sodnikov, reševati morebitne pritožbe in prireditev tudi prepovedati, če ni organizirana v skladu s pravili, ter o vseh ugotovitvah poročati Komisiji za prireditve pri KZS. Skratka, za organizacijo državnega tekmovanja (lovskih psov) so potrebni dodatni organizacijski postopki, znanje in strokovni kader, česar pa vsaka članica KZS ne more zagotoviti.

Če kinološka prireditev – tekmovanje lovskih psov ni organizirano po navedenih pravilih, ne glede, kako jo organizator imenuje, ni državna prireditev in je organizator (članica KZS) tudi ne bi smel imenovati kot državna.

Vse državne prireditve, na katerih se podeljujejo kandidature, so zabeležene v koledarju prireditev, ki ga vsako leto sestavi *Komisija za prireditve pri KZS*, jih potrdi UO KZS, objavljene pa so na spletni strani KZS z oznako CAC, CACIB, CACT, ali CACIT. Drugih prireditev, ki jih članice same poimenujejo kot državne – mednarodne, KZS ne prizna.

Jožef Verčko,
podpredsednik Komisije
za prireditve pri KZS

Predvidena legla lovskih psov

Kdl. istr. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 28. 1.,
Dušan Simčič,
Hum 38, 52311 Kojsko.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

(jelenje rdeči)
O: 5/I, m: 5/I, 5. 1.,
Vojko Božič,
Kočevska 110, 1291 Škofljica.

Irski setri (SLRIS):

O: 5/ B-tekma,
m: 5/PP - 52, 22. 12.,
Novak in Cerar,
Lovska ulica 10, 1129 Ljubljana.

Špringer španjeli (SLRšš):

O: 5/II, m: 5/I, 3. 2.,
Matjaž Leban,

Ulica bratov Praprotnikov 11,
4202 Naklo.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

(rjavci)
O: 5/I, m: 5/I, 29. 1.,
Ivan Šincek,
Prvenci 4/b, 2281 Markovci.

(serci)

O: 5/I, m: 5/I, 6. 1.,
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Zalec.
O: 5/VP-163,
m: 5/VP-157, 15. 2.,
Katarina Košir,
Brezovica pri Borovnici 12/a,
1353 Borovnica.

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj repetirno risanico CZ, kal. 8 x 57, s str. daljnogledom Stirling 6 x 40 z rdečo piko (Suhlova montaža), ter **šibrenico – brezpetelinko** CZ, kal. 12 - 12. Cena po dogovoru. Tel.: 051/352-381.

Prodaj risanico CZ, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski. Cena 600 €. Tel.: 031/467-969.

Zaradi bolezn **prodaj šibrenico**, kal. 16 – 16, in **kombinirano puško**, kal. 12/7 x 57 R, in nekaj streliva. Cena po dogovoru. Tel.: 051/630-455.

Prodaj odlično ohranjeno kombinirko CZ 584-13, mod 2/cpl, kal. 12/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 12/12 ter str. daljnogledom Zeiss ZF 4 x 32 S. Tel.: 051/246-823.

Prodaj zelo natančno kombinirko Voere, kal. .22 WMR/12-76, z naprožilom. Tel.: 031/674-629.

Prodaj šibrenico Baikal, kal. 12 - 12 (cev 71 cm), skupaj z etuijem, zelo dobro vzdrževana. Cena po dogovoru. Tel.: 051/619-762 ali 041/971-331 ali (02) 522-19-57.

Prodaj dvogled Elite Bushnell 8 x 43, neuporabljen, (550 €); **risanico** Mauser, kal. 5,6 Mag., s str. daljnogledom Tasco 4 x 32 (fiksna montaža) in orehovim kopitom, lepo ohranjeno (480 €) in kratko **vložno cev** Kriehoff, kal. 5,6 Mag., za šibreno cev, kal. 16 (300 €) Tel.: 040/323-399.

Prodaj šibrenico Browning FN Trap Special, zelo dobro ohranjeno, in **pištolo** Tanfoglio Limited Combat P40, kal. .40 S&W. Cena po dogovoru. Tel.: 041/444-775.

Prodaj kombinirko ČZ, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **šibrenici – brezpetelinko**, kal. 12-12; repetirno risanico, kal. 308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter **repetirke** kal.: 6,5 x 57; .222 Rem. in .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159, popoldan.

Zaradi bolezn **ugodno prodaj** luksuzno **bok kombinirko**, kal. 20 Mag. / 9,3 x 74 R, s str. daljnogledom 2,5 – 10 x 56. Cena je 2.750 €. Tel.: 031/591-725.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss 2 – 8 x 42. Cena 570 €. Tel.: 031/296-046.

Prodaj ohranjeno risanico, kal. .30-06 Spr., s str. daljnogledom. Puška je zelo natančna. Dodam tudi naboje. Tel.: 070/890-897.

Prodaj polavtomatsko MK puško, kal. .22 I. r., Anschütz M-520 s str. daljnogledom Bushnell 3 – 9 x 40 (malo uporabljeno). Zadnja cena 360,00 €. Tel.: 041/917-780.

Prodaj Suhlovo kombinirko, kal. 20 Mag. /30 R Blaser, s str. daljnogledom ali brez. Puška je zelo lahka, 3,30 kg. Tel.: 031/649-938.

Prodaj bok šibrenico, kal. 12/12 Franchi, z ejektorjem, cev 70 cm, z naboji in priborom za čiščenje. Cena 300 € Tel.: 040/737-959.

Prodaj repetirno risanico, izdelek puškarstva Bizjak, kal.

8 x 57 JS. Puška je brezhibna, je stara dobro leto, ima krajšo cev, svetleče merke za hitro streljanje, vratno varovalko, kopito je iz orehovine; opremljena je s str. daljnogledom Meopta 7 x 56 (snemljiva zasledna montaža). Cena 1.200 €. Tel.: 051/369-798.

Prodaj novo, neuporabljeno **repetirko** Remington mod. 700 SPS, kal. .270 WSM. Cena 900 €. Tel.: 040/202-886.

Prodaj polavtomatsko MK puško Erma s str. daljnogledom 4 x 32, zelo dobro ohranjeno in natančno (cena 300 €) ter skoraj novo **trap puško** Sabatti s petimi menjalnimi zadrgami (cena 320 €). Tel.: 041/735 – 702.

Prodaj repetirko, kal. 9,3 x 62 (stara leto dni); **kombinirko**, kal. 12 Mag./30- 06 (nov); **strelne daljnoglede**: Zeiss classic 2,5 – 10 x 50 (nov); Zeiss Classic 1,1 – 4 x 24 (nov); Kahles CSX 2,5 – 10 x 50 z osvetljeno piko (star eno leto); **spektiv** Zeiss z vgrajeno kamero (nov). Tel.: 041/373-701.

Prodaj kombinirko Sabatti, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Tasco 1,5 – 6 x 40 (Suhlova montaža). Cena po dogovoru. Tel.: (040) 639-498.

Prodaj zelo lepo in dobro ohranjeno predvojno **bokarico** Gebrüder Merkel Suhl, kal. 20 Mag. / 6,5 x 57 R, z menjalnimi cevmi .222 Rem. / .222 Rem. Na menjalnih cevih je montiran strelni daljnogled Kahles 6 x 42. Tel.: 051/312-470.

Prodaj kanelirano cev za Blaser R8 v kalibru 7 mm Rem. Mag. in **glavo zaklepa** za kalibre magnum (MA). Enakovredno novemu. Tel.: 041/680-138.

Prodaj dobro ohranjeno šibrenico Beretta S686 Special, kal. 12/12 (cena 900 €). Tel.: 041/563-478.

Prodaj lepo ohranjeno in zelo malo uporabljeno **tricevko** Merkel Suhl 96-K, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 1,5 – 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/680-492.

Prodaj boroveljsko šibrenico – brezpetelinko, kal. 16 – 16, bogato gravirano, kot nova (1000 €); **Zolijevo kombinirko**, kal. 16/7 x 65 R, z vložno cevjo

kal. .22 Hornet in s str. daljnogledom Hawke 8 x 56 z rdečo piko (cena 1.300 €); **dvogled** Leica Ultravid 8 x 42 BR, star eno leto, skoraj nov (1.200 €). Tel.: 031/800-905.

Prodaj polavtomatsko risanico Benelli Argo Special, kal. .30 – 06, Spr. S str. daljnogledom Swarovski 1,5-6 x 42. Zraven dodam še dva nabojnika. Puška je odlično ohranjena. Cena po dogovoru. Tel.: 031/725-393.

Prodaj polavtomatsko risanico Browning BAR, kal. .300 Win. Mag., z optično piko Bushnell Trophy ter večjo količino streliva RWS (cena 680 €); nov, še zapakiran **strelni daljnogled** Zeiss Duralyt 3-12 x 50 z osvetljeno piko (800 €) in **strelni daljnogled** Zeiss Diatal ZM 8 x 56 MC (1.100 €). Tel.: 041/349-238.

Lovski psi

Prodaj ali zamenjam (za lovsko opremo) **lovske terierke**, staro štiri leta (PNZ I. n. r.). Tel.: 031/673-591.

Prodaj leglo posavskih goničev. Psarna iz Gorenje vasi; tel.: 031/614-822.

Prodaj nemškega žimavca, poleženega 16. 6. 2012, odličnih delovnih staršev. Pes že obvlada začetne vaje ubogljivosti, je dvakrat cepljen in zelo učljiv. Cena po dogovoru. Tel.: 031/649-938.

Prodaj mlade angleške beagle iz domače vzreje, tribarvne, rodovniške, so že cepeni in čipirani. So potomci odličnih staršev, zelo dobrih goničev. Tel.: 041/714-625.

Drugo

Prodaj pasti za lov kun. Tel.: 041/741-047.

Na voljo so odrasli fazani, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Kupim lovski klobuk, št. 57, in **lovski krog**, št. 54. Tel.: 041/610-936.

Prodaj novo, trenutno najboljšo in najbolj napredno **lovske kamero** na trgu. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkcija, 12MP-fotoapar, majhnih dimenzij, odporna proti vremenskim vplivom. Takojšnje obvestilo s sliko na vaš mobilni telefon ali računalnik. Cena 260 €. Tel.: 041/353-319

Prodaj novo elektronsko ovratnico za šolanje psov.

FEBRUAR

Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)	
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Pe	23:18	9:27	7:25	17:07	6:16 18:15
2. So	-----	9:58	7:23	17:09	6:15 18:16
3. Ne	0:29	10:33	7:22	17:10	6:14 18:17 ☾
4. Po	1:40	11:16	7:21	17:12	6:13 18:19
5. To	2:47	12:07	7:19	17:13	6:12 18:20
6. Sr	3:51	13:07	7:18	17:15	6:11 18:21
7. Če	4:46	14:15	7:17	17:16	6:10 18:23
8. Pe	5:34	15:28	7:15	17:18	6:08 18:24
9. So	6:14	16:42	7:14	17:19	6:07 18:26
10. Ne	6:48	17:57	7:12	17:21	6:06 18:27 ☽
11. Po	7:19	19:09	7:11	17:22	6:04 18:28
12. To	7:47	20:19	7:09	17:24	6:03 18:30
13. Sr	8:14	21:27	7:08	17:25	6:02 18:31
14. Če	8:42	22:32	7:06	17:27	6:00 18:32
15. Pe	9:11	23:35	7:05	17:28	5:59 18:34
16. So	9:43	-----	7:03	17:30	5:57 18:35
17. Ne	10:17	0:35	7:01	17:31	5:56 18:36 ☾
18. Po	10:57	1:32	7:00	17:33	5:55 18:38
19. To	11:42	2:25	6:58	17:34	5:53 18:39
20. Sr	12:32	3:13	6:56	17:36	5:51 18:41
21. Če	13:28	3:56	6:55	17:37	5:50 18:42
22. Pe	14:26	4:34	6:53	17:39	5:48 18:43
23. So	15:29	5:09	6:51	17:40	5:47 18:45
24. Ne	16:34	5:40	6:50	17:41	5:45 18:46
25. Po	17:40	6:08	6:48	17:43	5:43 18:47 ☽
26. To	18:48	6:35	6:46	17:44	5:42 18:49
27. Sr	19:58	7:02	6:44	17:46	5:40 18:50
28. Če	21:08	7:31	6:42	17:47	5:38 18:52

* Poletni čas se začne 31. marca (ob 2h zjutraj se premakne uro na 3h). Poletni čas se konča 27. oktobra (ob 3h zjutraj se premakne uro na 2h).

Domet 1000 metrov, popolnoma vodoodporna, polnjenje na elektriko in enoletna garancija. Ugodno. Tel.: 041/937-863

Kupim ali zamenjam lovske literaturo od 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali, dimenzij: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice, krmilnice za ptice (več vrst) in **pasti za lov ptic** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Prodaj damjačje jelene, košute in teleta, muflonje, ovne, muflonce in jagnjeta. Tel.: 031/660-743.

Izdelujem gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec, muflon). Informacije po tel.: (04) 51-41-409 in 041/819-231, Basaj.

Nudim odstrel kapitalnih muflonov. Cena po dogovoru. Tel.: 041/390-538.

Prodaj trofejnega jelena – damjaka za odstrel v več hektarov veliki obori, dva šilarja in več mladičev. Tel.: 031 827 336.

Kupim knjige Zlatorogove knjižnice, št. 2, 3, 4, 5, 6, 7. Tel.: 031/296-064.

Prodaj terensko vozilo Mitsubishi Pajero 2,5 TD, 3 vrata, l. 1999, obnovljeno, 1. lastnik. Dodatna oprema: cevna zaščita, kljuka, vitel. Tel.: 031/633-992.

Prodaj dobro ohranjene terenske čevlje Planika, št. 42-43, izdelani so bili za slovensko alpinistično odpravo na Himalajo, z Vibram podplati (proti zdrsu na mokri kamniti podlagi (lahki, nepremočljivi) in **nekaj zimskih oblačil**, primernih za čakanje na preži. Cena 100 €. Tel.: 040/737-959.

Prodaj divje prašiče, damjake in muflonce. Tel.: 041/825-148.

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA
Ljubljanska cesta 2, Postojna
tel.: 05/721 23 30 in 05/721 23 31
spletna stran: www.vspo.si

vabi na informativni dan za program
Gozdarstvo in lovstvo
(VI. st. izobrazbe)

v petek, 15. 2. 2013, ob 11.00 in 18.00 ter
v soboto, 16. 2. 2013, ob 11.00

redni in izredni študij

S prvo prijavo za vpis v višje šole
se lahko prijavite do 8. 3. 2013.

LKD Ljubljana
organizira
tečaj za vodnike lovske psos vseh pasem po programu VP 1 in VP 2.

Začetek tečaja bo predvidoma v drugi polovici februarja.

Prijave do 15. 2. 2013 zbira
Katarina Košir, tel.: 040-231-166
ali lkdljubljana@gmail.com.